

Állami támogatások joga

43 (2023/6)

Miniszterelnökség
–Támogatásokat Vizsgáló
Iroda és az Andersen Zrt.
periodikája

MINISZTERELNÖKSÉG

ANDERSEN®

FELELŐS SZERKESZTŐ

Dobos Edina

SZERKESZTŐBIZOTTSÁG

Dobos Edina

Gyürkés Anita

Hargita Eszter

Radnai Károly

FŐSZERKESZTŐ

Hargita Eszter

SZERKESZTŐ

Ambrusz Ákos

TECHNIKAI SZERKESZTŐ

Kovács Bence

A SZERKESZTŐSÉG CÍME

Andersen Adótanácsadó Zrt.

1124 Budapest, Csörsz utca 43.

Telefon: +36 1 920 6800

<https://hu.andersen.com/hu/>

E-mail: info@hu.Andersen.com

A beszerzés hazai forrásból – az EU támogatások felhasználásához szükséges technikai segítségnyújtás előírányzat terhére – kerül finanszírozásra.

Miniszterelnökség

Támogatásokat Vizsgáló Iroda

1077 Budapest, Wesselényi utca 20-22.

<http://tvi.kormany.hu>

ISSN 2061-5108

KIADÓ

Andersen Adótanácsadó Zrt.

NYOMDAI MUNKÁK

Prime Rate Kft.

primerate.hu

TARTALOM

SŐRÉS Sándor

A hulladékok keletkezésének megelőzésével és a hulladékkezeléssel kapcsolatos állami támogatási szabályok változása a 651/2014/EU bizottsági rendelet 2023. július 1-jétől hatályos módosítása tükrében 3

SZALAI Soma

A környezetbarát közlekedés állami támogatása: töltőinfrastruktúra és zöld járművek 22

BALOGH Roland

A széles sávú infrastruktúrákhoz nyújtott támogatásokra vonatkozó szabályok bemutatása figyelemmel az általános csoportmentességi rendelet módosításaira 37

FARKAS Flóra

Változó szabályok a kutatás-fejlesztés és innováció területén 51

A HULLADÉKOK KELETKEZÉSÉNEK MEGELŐZÉSÉVEL ÉS A
HULLADÉKKEZELÉSSSEL KAPCSOLATOS ÁLLAMI TÁMOGATÁSI SZABÁLYOK
VÁLTOZÁSA A 651/2014/EU BIZOTTSÁGI RENDELET 2023. JÚLIUS 1-JÉTŐL
HATÁLYOS MÓDOSÍTÁSA TÜKRÉBEN

SŐRÉS Sándor¹

Tárgyszavak: hulladék, hulladékhierarchia, újrahasználat, újrafeldolgozás, hulladék keletkezésének megelőzése, körforgásos gazdaság, erőforrás-hatékonyság

Az Európai Unió egyéb gazdasági, társadalmi és politikai célkitűzései mellett mindig is kiemelt figyelmet szentelt a környezet állapotának és a biológiai sokféleségnek a megóvására, a klímavédelemre, a fenntarthatóság környezeti aspektusának előmozdítására és a fenntartható fejlődés elérésére, azonban az utóbbi években az Unió környezetvédelmi politikája új szintre lépett. Az Európai Bizottság 2019. december 11-i, „az európai zöld megállapodás” című közleményében² (a továbbiakban: az európai zöld megállapodás), az Európai Parlament és a Tanács által elfogadott nyolcadik környezetvédelmi cselekvési programjában³ (a továbbiakban: nyolcadik környezetvédelmi cselekvési program), valamint az éghajlatvédelmi, a környezetvédelmi és energetikai állami támogatásokról szóló 2022. évi iránymutatásban⁴ (a továbbiakban: 2022. évi iránymutatás) foglaltak előrevetítették, hogy a Bizottság jelentős mértékben módosítani fogja a tagállami hatáskörben, azaz előzetes bizottsági jóváhagyás nélkül adható támogatásokról rendelkező, a Szerződés 107. és 108. cikke alkalmazásában bizonyos támogatási kategóriáknak a belső piaccal összeegyeztethetővé nyilvánításáról szóló 2014. június 17-i 651/2014/EU bizottsági rendelet⁵ (a továbbiakban: 651/2014/EU bizottsági rendelet vagy bizottsági rendelet) környezetvédelmi támogatásokat érintő részeit.

---

¹ Sörös Sándor a Miniszterelnökség Támogatásokat Vizsgáló Irodájának (TVI) munkatársa. A cikkben megjelenő véleményem nem tekinthető a TVI hivatalos álláspontjának.

² <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/HTML/?uri=CELEX:52019DC0640>

³ Az Európai Parlament és a Tanács 2022/591/EU határozata a 2030-ig tartó időszakra szóló általános uniós környezetvédelmi cselekvési programról (2022.04.12. HL L 114/22) <https://eur-lex.europa.eu/HU/legal-content/summary/eu-environment-action-programme-to-2030.html>

⁴ Az Európai Bizottság közleménye az éghajlatvédelmi, a környezetvédelmi és energetikai állami támogatásokról szóló 2022. évi iránymutatásról (2022/C 80/01)

⁵ HL L 187. 2014.06.26. 1. o.; módosította: a 2017/1084/EU bizottsági rendelet (HL L 156., 2017.06.20.), a 2020/972/EU bizottsági rendelet (HL L 215., 2020.7.7.), a 2021/1237/EU bizottsági rendelet (HL L 270, 2021.07.29.), valamint a 2023/1315/EU bizottsági rendelet (HL L 167 2023.06.30.)

Az európai zöld megállapodás révén az Európai Bizottság megerősítette az éghajlat- és környezetvédelmi kihívások kezelése iránti elkötelezettségét. A dokumentum egy kettős – digitális és zöld – átállást támogató növekedési stratégia, melynek célja, hogy az Uniót fenntartható, versenyképes, klímasemleges és erőforrás-hatékony gazdasággal rendelkező, méltányos és virágzó társadalommá alakítsa, továbbá megvédje, megőrizze és javítsa természeti tőkét a jelenlegi és a jövőbeli generációk életminőségének javítása mellett.⁶ Az európai zöld megállapodás rögzíti, hogy az ipar mozgósítása szükséges az Unió gazdaságának átalakítása és egy környezetbarát, körforgásos gazdaság megteremtése érdekében. A Bizottság rámutatott, hogy 1970-től 2017-ig az éves globális nyersanyag-kitermelés megháromszorozódott, és azóta is növekvő tendencia jellemzi, miközben az üvegházhatású gázok kibocsátásának 50%-áért, a biológiai sokféleség csökkenésének és a vízhiánynak több mint 90%-áért az erőforrások kitermelése, valamint a feldolgozóipar a felelős. Ezzel szemben az Unió ipara által felhasznált anyagoknak csupán 12%-a származik hulladékok újrafeldolgozásából.⁷ Ilyen körülmények között az Európai Unió célul tűzte ki a meglévő gazdasági modell átalakítását és a körforgásos gazdaságra történő átállást, ami magában foglalja a fenntartható termékpolitikát is. Ez a Bizottság várakozásai szerint ösztönözni fogja a termékek mennyiségének csökkenését és azok újrafeldolgozás előtti újrahasználatát. Az európai zöld megállapodásban foglaltak szerint a hulladék képződése ugyan nem előzhető meg, azonban törekedni kell az abban rejlő gazdasági érték kihasználására, és minimálisra kell csökkenteni a környezetre és az éghajlatváltozásra gyakorolt hatását.

A nyolcadik környezetvédelmi cselekvési program az európai zöld megállapodással összhangban – és részben azon túlmutatva – a 2030. december 31-ig terjedő időszakra hat, és egymással összefüggő, kiemelt célkitűzést határozott meg. Az üvegházhatású gázok kibocsátásának csökkentése, a tengeri és szárazföldi biológiai sokféleség védelme és a szennyezőanyag-mentesítésre törekvés mellett kiemelt célkitűzésként jelenik meg a körforgásos gazdaságra való átállás felgyorsítása, amelyben a növekedés regeneratív⁸, az erőforrásokat hatékonyan és fenntartható módon hasznosítják és alkalmazzák a hulladékhierarchiát.⁹

Ilyen előzmények mellett – az Unió környezetvédelmi politikájával összhangban – került sor az állami támogatási szabályok módosítására és a környezetvédelmi támogatás-nyújtási lehetőségek jelentős mértékű kiterjesztésére. A Bizottság elsőként a 2022. évi iránymutatást fogadta el, melynek 4.4. pontja az erőforrás-hatékonyági támogatással és a körforgásos gazdaságra történő átállás elősegítéséhez nyújtott támogatással kapcsolatos szabályokat tartalmazza.

---

⁶ Nyolcadik környezetvédelmi cselekvési program (5) preambulum bekezdés

⁷ Az európai zöld megállapodás 2.1.3. pontja

⁸ Regeneratív növekedés esetén a gazdasági növekedés nem erőforrásfüggő és nem okoz környezetkárosodást.

⁹ Az Európai Parlament és a Tanács 2022/591/EU határozata a 2030-ig tartó időszakra szóló általános uniós környezetvédelmi cselekvési programról (HL L 114/22 2022.04.12.) 2. cikk (2) bekezdés c) pontja

Ezt követően került sor a 651/2014/EU bizottsági rendelet felülvizsgálatára és módosítására.¹⁰ A 2022. évi iránymutatás és a 651/2014/EU bizottsági rendelet egymással párhuzamosan működő állami támogatási szabályozási eszközök, melyek közül az előbbi jellemzően a nagyobb volumenű támogatási intézkedésekre alkalmazandó és az alapján csak a Bizottság jóváhagyását követően nyújtható támogatás. A 651/2014/EU bizottsági rendelet ezzel szemben a kisebb méretű projektek támogatására vonatkozó szabályokat tartalmazó uniós jogi aktus, melynek alkalmazása esetén nem szükséges a Bizottság engedélyét kérni.

A Bizottság a 2022. évi iránymutatásban foglaltakra figyelemmel és az uniós környezetvédelmi célkitűzéseknek megfelelő tevékenységek – többek között a zöld beruházások végrehajtásának – ösztönzése, illetve megkönnyítése érdekében jelentős mértékben átalakította, kiegészítette a 651/2014/EU bizottsági rendelet környezetvédelmi támogatási jogcímeit. A módosítás érintette az európai zöld megállapodás szempontjából kulcsfontosságú területeket is, mint például az erőforrás-hatékonyságot. Ez a törekvés tetten érhető a 651/2014/EU bizottsági rendeletet módosító 2023/1315/EU bizottsági rendelet (21) preambulum bekezdésében is, mely a nyolcadik környezetvédelmi cselekvési programra hivatkozva rögzíti, hogy a 651/2014/EU bizottsági rendelet hulladék-újrafeldolgozásra és -újrahasználatra irányuló beruházási támogatásokra vonatkozó rendelkezéseit ki kell terjeszteni a piaci fejlemények kezelésére, valamint a körforgásos gazdaságra vonatkozó cselekvési tervnek¹¹ megfelelően az áttérésre irányuló olyan intézkedésekre, amelyek elő mozdítják az erőforrás-hatékonyságot és támogatják a körforgásos gazdaságra való átállást. A 651/2014/EU bizottsági rendelet módosítása tehát megteremti a lehetőséget egy jóval átfogóbb és hatékonyabb környezetvédelmi intézkedéscsomag bevezetésének. A 2023/1315/EU bizottsági rendelet (21) preambulum bekezdése szerint az elsődleges nyersanyagoknak vagy alapanyagoknak a másodlagos (újrahasznált vagy újrahasznosított) nyersanyagokkal vagy alapanyagokkal történő kiváltása csökkenteni fogja a természeti erőforrásokra nehezedő nyomást, fenntartható növekedést és munkahelyteremtést eredményez, továbbá megerősíti a rezilienciát, azaz a rugalmasabb ellenálló-képességet.

Jelen cikk célja, hogy áttekintse a 651/2014/EU bizottsági rendelet 47. cikke szerinti, az erőforrás-hatékonyságra és a körforgásos gazdaságra való átállás támogatására irányuló beruházási támogatás jogcímének főbb szabályait, összevesse a támogatási jogcím 2023. július 1-jét megelőzőn hatályban lévő szabályaival, kiemelve a legfontosabb változásokat és rámutasson az új szabályok alkalmazásával kapcsolatban esetlegesen felmerülő jogalkalmazói kérdésekre, szabályozási hiányosságokra.

---

¹⁰ Módosította a Szerződés 107. és 108. cikke alkalmazásában bizonyos támogatási kategóriáknak a belső piaccal összeegyeztethetőségét nyilvánításáról szóló 651/2014/EU rendeletet, valamint az Európai Unió működéséről szóló szerződés 107. és 108. cikke alkalmazásában a halászati és akvakultúra-termékek előállításával, feldolgozásával és forgalmazásával foglalkozó vállalkozások számára nyújtott támogatások bizonyos fajtáinak a belső piaccal összeegyeztethetőnek nyilvánításáról szóló (EU) 2022/2473 rendelet módosításáról szóló 2023/1315/EU bizottsági rendeletet [(2023.06.30, HL L 167/1), a továbbiakban: 2023/1315/EU bizottsági rendelet]

¹¹ https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-9-2021-0040_HU.html

A 651/2014/EU bizottsági rendelet 47. cikke szerinti támogatási jogcím szabályrendszere 2023. július 1-jét megelőzően

A tárgy szerinti támogatási kategória megnevezése 2023. július 1-jét megelőzően a „hulladék-újrafeldolgozásra és -újrahasználatra irányuló beruházási támogatás” volt. Ez alapján is látható, hogy a Bizottság a támogatható tevékenységek körét igen szűken határozta meg, ugyanis a támogatás kizárólag a más vállalkozás által termelt hulladék újrafeldolgozására, illetve újrahasználatra irányuló beruházáshoz volt nyújtható.¹² Annak érdekében, hogy egyértelművé váljon, hogy ezek a tevékenységek pontosan mire vonatkoznak, át szükséges tekinteni a 651/2014/EU bizottsági rendelet néhány, a környezetvédelmi támogatásokkal kapcsolatos fogalmát.

A 651/2014/EU bizottsági rendelet 2023. június 30. napjáig hatályos 2. cikk 126. pontja értelmében az újrahasználat egy olyan művelet, mely alapján a nem hulladéknak számító termékeket vagy alkatrészeket újra felhasználják arra a célra, amelyre eredetileg is szolgáltak. Ezzel szemben az újrafeldolgozás¹³ olyan hasznosítási művelet, melynek során a hulladékanyagokat terméké vagy anyaggá alakítják, akár azok eredeti használati céljára, akár más célokra. A definíció szerint ez magában foglalja a biológiai szerves anyagok feldolgozását is, nem tartalmazza azonban az energetikai hasznosítást és az olyan anyaggá történő feldolgozást, amelyet üzemanyagként vagy feltöltési műveletek¹⁴ során használnak fel.

A fentiek alapján jól látható a két tevékenység közötti különbség. Az újrahasználat egy hulladék-megelőzési, -csökkentési eszköz, mely esetén az eredeti tárgyból nem valamilyen új tárgy készül, hanem az fennmarad és az eredeti rendeltetésének megőrzése mellett használják tovább, miközben például a használó személye változik meg. Ezt a módszert alkalmazzák, amikor egy kinőtt vagy keveset használt ruhadarabot újraértékesítenek, melyet a későbbiekben más személy használ, de azonos funkcióra, ismételten ruhaként. Ezzel szemben az újrafeldolgozás során a hulladékot visszaforgatják a termelésbe, és azt a későbbiekben anyagában hasznosítják annak érdekében, hogy egy új terméket állítsanak elő belőle, ami az eredeti termékkel lehet azonos vagy attól eltérő funkciójú. Például a műanyagok újrafeldolgozása során elsősorban csomagolóanyagokat (fóliát, tálcákat, fedeleket és palackokat) állítanak elő, de készülhet belőlük más, kevésbé magas minőségű műanyag használati cikk is (többek között kültéri burkolat, közlekedési táblák).¹⁵ Vagy amennyiben műanyag italos palackokból származó hulladék képezi az újrafeldolgozás tárgyát és a keletkező műanyag-granulátumokból ismét italok tárolására szolgáló csomagolóanyagot készítenek¹⁶, akkor az új terméknek az eredeti termékkel azonos a

¹² 651/2014/EU bizottsági rendelet 2023. június 30-ig hatályos 47. cikk (2) bekezdése

¹³ 651/2014/EU bizottsági rendelet 2023. június 30-ig hatályos 2. cikk 128. pontja

¹⁴ A feltöltési művelet olyan hasznosítási művelet, melynek során meghatározott célra alkalmas hulladék felhasználásával hulladéknak nem minősülő anyagokat helyettesítenek kitermeléssel érintett területek helyreállításakor vagy tájrendezéskor. (Forrás: <https://www.ksh.hu/sdg/3-29-sdg-12.html>, letöltés ideje: 2023. szeptember 25.)

¹⁵ https://www.nestle.hu/sites/g/files/pydnoa246/files/2019-10/Nestle%20Ujrahasznositasi%20kisokos_2019.pdf, 12. oldal, letöltés ideje: 2023. szeptember 16.

¹⁶ Magyarországon egy PET-palack gyártásánál átlagosan 10-15%-ban használnak fel regenerulátumot. Forrás: https://www.nestle.hu/sites/g/files/pydnoa246/files/2019-10/Nestle%20Ujrahasznositasi%20kisokos_2019.pdf, 13. oldal, letöltés ideje: 2023. szeptember 16.

célja, míg ha a granulátumokból csapatsportokban használható mezeket vagy kerti bútorokat készítenek, akkor az új termék már az eredetitől eltérő funkcióval rendelkezik. Könnyen belátható, hogy az újrafeldolgozás jóval erőforrás- és időigényesebb művelet, mint az újrahasználat.

A két tevékenység abban a tekintetben is elkülöníthető egymástól, hogy míg az újrahasználat egy hulladék-megelőzési művelet, tehát értelemszerűen nem hulladékokra, hanem a hulladékká még nem vált termékekre, anyagokra irányul, addig az újrafeldolgozás egyértelműen a hulladékokkal kapcsolatos tevékenységet jelöl. E tekintetben a 651/2014/EU bizottsági rendelet 2023. június 30. napjáig hatályos 47. cikke nem feltétlenül helyesen jelölte meg az újrahasználat tárgyaként a hulladékokat, hiszen a korábban hivatkozott 651/2014/EU bizottsági rendelet 2. cikk 126. pontja szerinti fogalom is egyértelműen utal arra, hogy újrahasználat esetén a hulladéknak nem minősülő termékeket vagy alkatrészeket használják újra.

A támogatható tevékenységek körében kérdésként merülhet fel, hogy amennyiben az újrahasználat támogatható, abban az esetben az ahhoz szorosan kapcsolódó, újrahasználatra való előkészítés keretében a válogatási tevékenység is támogatható-e. A Bizottság értelmezési gyakorlata alapján – annak ellenére, hogy e tevékenységet a 651/2014/EU bizottsági rendelet rendelkezései nem sorolják fel a támogatható tevékenységek körében – a kizárólag a hulladékok szétválogatását végző vállalkozások is támogatásban részesülhetnek abban az esetben, ha a támogatási jogcímmel kapcsolatos további szabályokat is teljesítik.

Ugyan a jogalkalmazás megkönnyítése érdekében lényeges lett volna a hulladék fogalmának a meghatározása is, ezt azonban a 651/2014/EU bizottsági rendelet egészen a 2023. július 1-jén hatályba lépő módosításokig nem tartalmazta. Ezen időpontig tehát a jogalkalmazóknak és a támogatásnyújtóknak más jogszabályok szerinti hulladék fogalmat kellett alapul venniük. A Bizottság értelmezési gyakorlata e tekintetben a hulladékokról és egyes irányelvek hatályon kívül helyezéséről szóló, 2008. november 19-i 2008/98/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv¹⁷ (a továbbiakban: a hulladékokról szóló keretirányelv) szerinti fogalom-meghatározást tartotta irányadónak. Ezen jogszabály értelmező rendelkezései alapján a hulladék¹⁸ olyan anyag vagy tárgy, amelytől birtokosa megválnak, megválni szándékozik vagy megválni köteles.

Egyes esetekben a felhasználástól vagy egyéb körülményektől függ, hogy az adott anyag hulladéknak minősül-e vagy sem. Ezeket a körülményeket szükséges megvizsgálni akkor is, ha például azzal kapcsolatban kell állást foglalni, hogy a feldolgozatlan istállótrágya hulladéknak tekinthető-e. Ez esetben figyelemmel kell lenni a feldolgozatlan szerves trágya sajátos tulajdonságaira és felhasználására, azaz arra, hogy bizonyos körülmények között és bizonyos határértékig az a mezőgazdasági területekre teríthető, a talaj szerkezetének és tápanyagellátásának javításának érdekében. A Bizottság értelmezési gyakorlata alapján, amennyiben a feldolgozatlan szerves trágyát a fentiek szerinti szokásos, a környezetet nem károsító mezőgazdasági műveletek keretében használják fel, akkor az nem minősül hulladéknak. Amennyiben azonban a trágya felhasználása nem az irányadó mezőgazdasági vagy egyéb előírásoknak megfelelően

¹⁷ A hazai jogalkotó a hulladékokról szóló keretirányelv rendelkezéseit a hulladékról szóló 2012. évi CLXXXV. törvénybe ültette át.

¹⁸ A hulladékokról szóló keretirányelv 3. cikk 1. pontja

történik (például a szennyezési határértékek túllépése miatt), abban az esetben a trágya bizottsági rendelet 47. cikkének alkalmazásában hulladéknak minősülhet.

A 651/2014/EU bizottsági rendelet 47. cikke szerinti támogatható tevékenységekre visszatérve, támogatás az alábbi feltételek mindegyikének teljesítése esetén nyújtható.

1. Támogatás más vállalkozás által termelt hulladéokra irányuló újrafeldolgozásra, illetve újrahasználatra vonatkozó beruházáshoz adható.

E szabály igen szigorú módon kizárja a támogatott vállalkozás által termelt saját hulladékokra irányuló beruházást a támogatható tevékenységek köréből. Kérdésként merülhet fel, hogy abban az esetben, ha „A” társaság létrehozza „B” társaságot – melyben 100%-os tulajdonrészrel rendelkezik –, és az „A” társaság tevékenysége során keletkezett hulladékot „B” társaság kezeli, „B” vállalkozás részesülhet-e támogatásban. A Bizottság következetes értelmezési gyakorlata az általános állami támogatási szabályokból kiindulva rögzíti, hogy ez esetben is egy vállalkozásként kell kezelni magát a hulladékkeletkezésért felelős társaságot és annak leányvállalatát (mivel a bizottsági rendelet I. melléklet 3. cikk (3) bekezdése alapján kapcsolt vállalkozásnak minősülnek). Ennek megfelelően a „B” társaság nem részesülhet támogatásban, mivel úgy kell tekinteni, hogy az általa megvalósítandó beruházás a saját maga által termelt hulladékokra irányulna.

2. További feltétel annak bizonyítása, hogy a beruházás hiányában a beruházás eredményeképpen újrafeldolgozott vagy újrahasznált anyagokat egyébként ártalmatlanítanak vagy azokat kevésbé környezetbarát módon kezelnek.

A következő részben szó lesz a hulladékhierarchia prioritási sorrendjéről, mely a hulladékok keletkezésének megelőzésével és a hulladékkezeléssel kapcsolatos tevékenységek sorrendiségét határozza meg. A fenti feltételnek a támogatott beruházás akkor felel meg, ha a hulladékot a beruházás hiányában a hulladékhierarchia prioritási sorrendjében hátrébb elhelyezkedő kezelési művelettel hasznosítanak (például újrafeldolgozás helyett az egyéb hasznosítást alkalmaznák vagy újrahasználat helyett újrahasznosításra kerülne sor), vagy a hulladékkal szemben a hierarchia legalsó szintjén elhelyezkedő műveletet, az ártalmatlanítást alkalmaznák. Ez azt is jelenti, hogy a jogalkotó célja arra irányult, hogy elsősorban a hulladékok keletkezésének megelőzését – és e körben az újrahasználatot – részesítsék előnyben a vállalkozások a hulladékok újrafeldolgozásával szemben. A korábbi példára visszatérve, a szerves trágya újrafeldolgozása csak abban az esetben támogatható, ha egyébként a trágya hulladékként való kezelése eleve nem volt megelőzhető, azaz, ha az még alkalmazható a mezőgazdasági termőterületeken talajjavítás céljából, akkor inkább ezt a hasznosítási módot kell választani.

3. A támogatott beruházás technológiájának túl kell mutatnia az általánosan elterjedt, nyereségesen alkalmazható technológiákon.

A bizottsági rendelet a fenti feltétellel kapcsolatban a „beruházásnak túl kell mutatnia a technika jelenlegi állásán” fordulatot alkalmazta, azonban más, jogalkalmazást segítő szabályt nem rögzített, így ezen feltétel nehezen volt alkalmazható, és számos jogalkalmazói kérdést vetett fel. A Bizottság értelmezési gyakorlata alapján a beruházás akkor mutat túl a technika jelenlegi

állásán, ha a beruházás által alkalmazott technológia az Európai Unió érintett iparágában meglévő technológiákhoz képest újnak minősül, és nem bevett technológiát alkalmaz. A Bizottság álláspontja szerint az adott beruházás akkor is túllépheti a technika jelenlegi állását, ha olyan technológiát alkalmaz, amely nem új és nem is bevett, de az Unióban még nem vált gazdaságilag jövedelmező, szokásos gyakorlattá, és ezért – annak ellenére, hogy magasabb fokú környezetvédelmet biztosít – az EU-ban még nem használatos. Ahogy azt majd később látni fogjuk, ez a feltétel a 2023. július 1-jétől hatályos módosítást követően, ugyan jelentősen átalakulva, de újra szerepel a támogatási kritériumok között, és a rendelkezés helyes alkalmazása várhatóan szintén nagy nehézségeket okoz majd a tagállami jogalkalmazók számára.

4. A támogatás nem mentesítheti közvetett módon a szennyezőket olyan teher alól, amelyet az uniós jog szerint nekik kell viselniük, vagy amelyet rendes vállalati költségnek kell tekinteni.

5. A beruházás nem növelheti pusztán az újrafeldolgozandó anyagok iránti keresletet anélkül, hogy fokozná az ilyen anyagok begyűjtését.

A 651/2014/EU bizottsági rendelet 47. cikke kifejezetten kizárja a támogatás köréből az újrafeldolgozástól eltérő hulladékhasznosítási műveleteket¹⁹, illetve – mint ahogy azt korábban írtam – a vállalkozás saját hulladékának újrafeldolgozásával és újrahasználatával kapcsolatos beruházásokat.²⁰

A támogatás elszámolható költségei alternatív forgatókönyv segítségével voltak meghatározhatók. A támogatás keretében ugyanis a támogatott beruházás teljes beruházási költsége és a támogatás hiányában megvalósítható, azonos kapacitású, hagyományos, kevésbé hatékony eljárást alkalmazó hulladék-újrafeldolgozó vagy -újrafelhasználó létesítmény megvalósításához szükséges beruházási költség közötti különbség volt elszámolható.²¹

Az azonos kapacitású, hagyományos eljárás a Bizottság értelmezési gyakorlata szerint egy olyan hulladék újrafeldolgozásra vagy újrahasználatra irányuló beruházás, amelyet az ipar területén általánosan alkalmaznak, továbbá megfelel a technika mindenkori állásának, és alkalmas az újrahasznosítandó anyagok azonos mennyiségének kezelésére. A Bizottság a technika mindenkori állásának meghatározására és értékelésére vonatkozó legmegfelelőbb módszer kiválasztását a tagállamok mérlegelésére bízta.

A támogatás az elszámolható költségek 35%-ának megfelelő mértékig volt nyújtható, azonban ez a támogatási intenzitás növelhető volt:

- kisvállalkozások esetén 20 százalékponttal, míg középvállalkozások esetén 10 százalékponttal; és

¹⁹ 651/2014/EU bizottsági rendelet 2023. június 30-ig hatályos 47. cikk (3) bekezdés, második mondata

²⁰ 651/2014/EU bizottsági rendelet 2023. június 30-ig hatályos 47. cikk (10) bekezdése

²¹ 651/2014/EU bizottsági rendelet 2023. június 30-ig hatályos 47. cikk (7) bekezdése

- az EUMSZ 107. cikk (3) bekezdés a) pontja szerinti támogatott területen²² megvalósított beruházások esetén további 15 százalékponttal, míg az EUMSZ 107. cikk (3) bekezdés c) pontja szerinti támogatott terület²³ esetén további 5 százalékponttal.

Amennyiben tehát egy közép vállalkozás Szegeden valósított meg hulladék-újrafeldolgozásra irányuló beruházást, melynek beruházási költsége jelenértéken 3 milliárd forint volt, míg a támogatás hiányában megvalósítható, azonos kapacitású, hagyományos eljárást alkalmazó hulladék-újrafeldolgozó létesítmény beruházási költsége jelenértéken 2 milliárd forint lett volna, abban az esetben a vállalkozás 1 milliárd forint elszámolható költséggel kalkulálhatott. A példa szerinti vállalkozás által elérhető maximális támogatási intenzitás ennek megfelelően az elszámolható költségek 60%-ig terjedhetett²⁴, azaz a vállalkozás akár 600 millió forint összegű támogatásra is számíthatott.

A 651/2014/EU bizottsági rendelet 47. cikke szerinti támogatási jogcím szabályrendszere 2023. július 1-jét követően

A Bizottság a 2023/1315/EU bizottsági rendelettel jelentős mértékben átalakította a 651/2014/EU bizottsági rendelet 47. cikke szerinti támogatási jogcímet. Az európai zöld megállapodáshoz, a nyolcadik környezetvédelmi cselekvési programhoz és a környezetvédelemmel kapcsolatos uniós politikákhoz igazodva, e támogatási kategória középpontjába az erőforrás-hatékonyságra és a körforgásos gazdaságra való átállás támogatása került. Ezzel párhuzamosan a 651/2014/EU bizottsági rendelet 47. cikke szerinti támogatási jogcím által érintett támogatható tevékenységek köre jelentősen kiszélesedett, az elszámolható költségek meghatározásának módja kibővült, és az elérhető maximális támogatási intenzitás mértéke is növekedett.

Az új rendelkezések megértéséhez szükséges tisztázni, hogy mit takar a körforgásos gazdaság modellje. Annak ellenére, hogy a 651/2014/EU bizottsági rendelet 47. cikke szerinti támogatási kategória megnevezésében is előfordul ez a kifejezés, a bizottsági rendelet nem tartalmazza a körforgásos gazdaság meghatározását. A definíció hiánya jogalkalmazói értelmezési kérdéshez vezethet, hiszen a Bizottság jelen cikk megírásának időpontjáig nem fejtette ki a kérdéssel kapcsolatos álláspontját.

Általánosságban elmondható, hogy a szakirodalom megkülönböztet körforgásos és lineáris gazdasági modellt. A körforgásos gazdaság termelési és fogyasztási modellje az egyszeri fogyasztás helyett a lehető leghosszabbra kívánja növelni a termékek élettartamát. Ezt az is elősegíti, ha a fogyasztó vásárlás helyett a kölcsönzés mellett dönt, de amennyiben mégis megvásárolja

---

²² Az európai uniós versenyjogi értelemben vett állami támogatásokkal kapcsolatos eljárásról és a regionális támogatási térképről szóló 37/2011. (III. 22.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Atr.) 25. §-a szerinti, 2022-2027 közötti időszakra alkalmazandó regionális támogatási térkép alapján Budapest kivételével valamennyi magyarországi település ide tartozik.

²³ Ez Magyarország szempontjából jelenleg nem releváns, mert a 2022-2027 közötti időszakra alkalmazandó regionális támogatási térképen nincs ilyen terület.

²⁴ Az alap támogatási intenzitás 35% + KKV bónusz (10%) + regionális bónusz (15%).

a terméket, és arra valamilyen okból kifolyólag már nincs szüksége vagy az elromlik, abban az esetben a termék a megjavítása, átalakítása, továbbadása révén továbbra is használható lesz, ahelyett, hogy hulladékként végeznék. Amikor pedig a termék eléri az életciklusa végét, alkotóelemeit lehetőség szerint újra kell hasznosítani. Ezáltal csökken a hulladék mennyisége, ráadásul az alapanyagok és termékek újbóli felhasználása gazdaságilag is értékteremtő.²⁵ Az újrahasznosítás, újrafeldolgozás többször is megismételhető, ez adja a modell körkörös jellegét. Ezzel szemben a hagyományos, lineáris (vagy „főáramú”) gazdasági modell az erőforrások egyszeri felhasználásával és egyszeri fogyasztással számol, így a termékek olcsó és könnyen hozzáférhető alapanyagokból készülnek, ugyanakkor az alacsonyabb minőségük miatt nem lesznek tartósak. A lineáris modell a hulladék mennyiségének jelentős növekedésével jár, és a gazdasági szereplők kevésbé érdekeltek az újrahasznosításban.

Ahogy arról már a bevezetésben is szó esett, a globális nyersanyag-kitermelés növekedésének üteme az utóbbi évtizedekben jelentősen felgyorsult. Mivel a nyersanyagok és a természetes erőforrások korlátozott mértékben állnak rendelkezésre, ezért az Unió lépéseket tett a termelékenyebb és kevésbé erőforrás-igényes gazdaság felé történő elmozdulás irányába. Az erőforrás-hatékony Európa megvalósításának ütemterve a hetedik környezetvédelmi cselekvési program egyik kulcsfontosságú kezdeményezése volt. A program egyik fő célkitűzése az Európai Unió gazdasági potenciáljának felszabadítása volt, annak érdekében, hogy kevesebb erőforrás felhasználásával termelékenyebbé váljon, és elmozduljon a körforgásos gazdaság irányába.²⁶

Fontos továbbá említést tenni a hulladékhierarchiáról, amely a hulladékok keletkezésének megelőzésére és kezelésére vonatkozó jogszabályokban és uniós politikában foglalt prioritási sorrendet rögzíti.²⁷ E sorrendet a hulladékokról szóló keretirányelv 4. cikkében szabályozták. A hulladékhierarchiát általában egy fordított piramis formájában ábrázolják, mely fentről lefelé haladva a legelőnyösebb, leginkább preferált lehetőségektől a hulladékkezelés legvégső megoldását jelentő ártalmatlanítás irányába haladva mutatja be az egyes tevékenységeket, módszereket.

---

²⁵ https://www.europarl.europa.eu/news/hu/headlines/economy/20151201STO05603/korforgasos-gazdasag-mit-jelent-miert-fontos-es-mi-a-haszna?&at_campaign=20234-Economy&at_medium=Google_Ads&at_platform=Search&at_creation=RSA&at_goal=TR_G&at_audience=k%C3%B6rforg%C3%A1sos%20gazdas%C3%A1g&at_topic=Circular_Economy&at_location=HU&gclid=EAIaIQobChMIzPvd4s23gQMVNJ9oCR2AwgXmEAAAYASAAEgJ8-PD_BwE

²⁶ <https://www.europarl.europa.eu/factsheets/hu/sheet/76/eroforras-hatekonysag-es-a-korforgasos-gazdasag>

²⁷ <https://eur-lex.europa.eu/HU/legal-content/glossary/waste-hierarchy.html>

1. ábra – Hulladékhierarchia prioritási sorrendje

Forrás: szerző saját szerkesztése

A fenti ábra szerinti fordított „hulladékpiramis” tetején található a hulladékok keletkezésének megelőzésével kapcsolatos tevékenység. Ennek tartalmát a hulladékokról szóló keretirányelv határozza meg.²⁸ Az uniós jogszabály 3. cikkének 12. pontjában foglaltak alapján a megelőzés az anyag vagy termék hulladékká válását megelőzően hozott olyan intézkedések sorozata, amely csökkenti a hulladék mennyiségét (többek között a termékek újrahasználata vagy a termékek élettartamának meghosszabbítása révén), a keletkezett hulladék környezetre és emberi egészségre gyakorolt káros hatásait, vagy csökkenti az anyagok és a termékek ártalmasanyag-tartalmát. A megelőzéssel kapcsolatban fontos kiemelni, hogy a hulladékhierarchia egyéb mód-szereitől eltérően az nem a hulladéokra, hanem az anyagokra és termékekre irányul, azelőtt, hogy azok még hulladékká válnának. A fogalom-meghatározás másik érdekes eleme, hogy a hulladék mennyiségének csökkenésével kapcsolatos példaként említi a korábban ismertetett újrahasználatot, mely 2023. június 30-ig a bizottsági rendelet 47. cikke szerinti támogatási kategória egyik támogatható tevékenysége volt. Ez a módszer tehát a hulladékok keletkezésének megelőzését segíti elő, és mint olyan, a hulladékhierarchia legpreferáltabb tevékenységei közé tartozik.

A hulladékok keletkezésének megelőzéséről beszélünk, amikor például egy gazdasági társaság több alkalommal történő, kisebb mennyiségű irodaszer vásárlása helyett egy egyszeri, nagyobb megrendelés mellett dönt, és ezzel csökkenti a felhasznált csomagolóanyagok mennyiségét, vagy az iroda területén visszaszorítja a nyomtatás volumenét, ezzel csökkenti az általa felhasznált fénymásolópapír mennyiségét. A hulladékok keletkezésének megelőzését szolgálja az is,

²⁸ A 651/2014/EU bizottsági rendelet a jelen cikk tárgyát képező támogatási kategóriával kapcsolatos valamennyi releváns fogalmat a hulladékokról szóló keretirányelvre történő hivatkozással adja meg, így kijelenthető, hogy a 651/2014/EU bizottsági rendelet 47. cikke szerinti támogatási jogcím mögöttes jogforrása a hulladékokról szóló keretirányelv.

ha az adott vállalkozás a gyártósorai gyakoribb karbantartása mellett dönt, és így meghosszabbítja azok élettartamát vagy a ritkábban használt tárgyi eszközöket megvásárlás helyett inkább bérl.

A hulladékhierarchia következő szintjén az újrahasználatra való előkészítés helyezkedik el. Ez a hulladékkezelési módszer a hulladékokról szóló keretirányelv 3. cikk 16. pontjában foglaltak szerint ellenőrzés, tisztítás vagy javítás formájában megvalósuló hasznosítási műveleteket takar, melyek során a már hulladékká vált terméket vagy alkatrészt előkészítik annak érdekében, hogy bármilyen egyéb előkezelés nélkül újra felhasználják. Lényeges, hogy ez a módszer a hulladékká vált termékekre vagy alkatrészekre irányul, szemben a hulladékok keletkezésének megelőzésével kapcsolatos tevékenységgel. E jellemző alapján különíthetjük el az újrahasználatra való előkészítést például a magyar jogi környezetben alkalmazott újbóli felhasználásra előkészítéstől. Utóbbi tevékenység a hulladékká nem vált termékdíjköteles termék, illetve alkotórészének vagy tartozékának ellenőrzése, tisztítása, valamint javítása az eredeti felhasználási célra való alkalmassá tétel érdekében.²⁹ Vagyis az újbóli felhasználásra előkészítés a hulladékokról szóló keretirányelv alkalmazásában hulladékok keletkezésének megelőzésére irányuló tevékenységnek minősül, mivel az a hulladékká még nem vált termékekre, annak alkotórészeire, tartozékaira irányul, és a hulladék mennyiségének csökkenését eredményezi.

Az újrahasználatra való előkészítés tehát kevésbé erőforrás- és időigényes tevékenység, mint például az újrafeldolgozás, a hulladékkezelési műveletek preferencia-sorrendjében ezért foglalhat el előkelőbb helyet. Erre a műveletre kerül sor például akkor, amikor a visszaváltható italos üvegeket kimossák és újratöltik, vagy az elektronikai hulladékok gyűjtése során leadott elektronikai cikk kisebb hibáját kijavítják, és az újra használhatóvá válik.

A hulladékhierarchia következő szintjén a korábban már megismert újrafeldolgozás helyezkedik el. Az újrafeldolgozás hulladékokról szóló keretirányelv szerinti meghatározása³⁰ megegyezik a 651/2014/EU bizottsági rendelet kapcsán korábban ismertetett fogalommal. Ez esetben a hulladékokat anyaguk szerint különválogatva, másodlagos nyersanyag létrehozása céljából dolgozzák fel, és – ahogyan erről már volt szó – új terméket állítanak elő belőle, mely azonos vagy teljesen új funkcióval rendelkezik, mint a korábbi termék. Az újrafeldolgozás leggyakoribb fajtája az úgynevezett mechanikus feldolgozás. Ez alatt például a műanyag hulladék esetében a tisztítását, újraolvasztását, valamint feljavítását értjük, melyek olyan gépiesített folyamatok során történnek, mint a darálás, az öblítés és a mosás, a szétválasztás, a szárítás, az újragranulálás és a formázás.³¹

A hulladékhierarchia alsó részében helyezkedik el az egyéb hasznosítás. A hulladékokról szóló keretirányelv 3. cikk 15. pontjában foglaltak szerint a hasznosítás bármely műveletet magában foglalhatja, amelynek fő eredménye, hogy a hulladék hasznos célt szolgál annak révén, hogy

²⁹ E tevékenységet a környezetvédelmi termékdíjról szóló 2011. évi LXXXV. törvény 2. § 32. pontjában szabályozta a hazai jogalkotó.

³⁰ A hulladékokról szóló keretirányelv 3. cikk 17. pontja

³¹ https://www.nestle.hu/sites/g/files/pydnoa246/files/2019-10/Nestle%20Ujrahasznositasi%20kisokos_2019.pdf, 12. oldal, letöltés ideje: 2023. szeptember 16.

olyan más anyagok helyébe lép, amelyeket egyébként valamely konkrét funkció betöltésére használtak volna, vagy amelynek eredményeként a hulladékot oly módon készítik elő, hogy ezt a funkciót akár az adott üzemben, akár a gazdaságban betöltheti. A hulladékokról szóló keretirányelv II. melléklete a jogalkalmazás segítése érdekében példálózó felsorolást tartalmaz a hasznosítási műveletekre vonatkozóan. Ide tartozik többek között a fémek és fémvegyületek visszanyerése, újrafeldolgozása, az oldószeres visszanyerése, regenerálása, az oldószerként nem használatos szerves anyagok újrafeldolgozása, visszanyerése (beleértve a komposztálást és más biológiai átalakítási folyamatokat is), az olajok újrafinomítása vagy más célra történő újrahaználata vagy a talajban történő hasznosítás, amely mezőgazdasági vagy ökológiai szempontból előnyös. Ezen kívül itt kell megemlíteni az energetikai hasznosítást is, azaz a hulladék fűtőanyagként történő felhasználását (elégetését) vagy abból más módon történő energia előállítását.

A hulladékpiramis legalsó szintjén helyezkedik el – és ennek megfelelően a legkevésbé preferált módszer – az ártalmatlanítás. Ezen hulladékkezelési műveletnek minősül minden olyan művelet, amely nem számít hasznosításnak, még akkor is, ha a művelet másodlagos jelleggel anyag- vagy energiavisszanyerést eredményez.³² Az egyéb hasznosítás kategóriájához hasonlóan a hulladékokról szóló keretirányelv egyik mellékletében példálózó felsorolás található az ártalmatlanításra vonatkozóan is. Az uniós jogszabály I. melléklete szerint ide tartozik a

- lerakás a talaj felszínére vagy a talajba (például hulladéklerakóba);
- talajban történő kezelés (például folyadékok vagy iszapok talajban történő biológiai lebontása);
- mély-injektálás (többek között szivattyúzható anyagok kutakba, sódómokba vagy természetes üregekbe juttatása);
- felszíni feltöltés (folyadékok, iszapok elhelyezése árkokban, mélyedésekben);
- lerakás műszaki védelemmel (például elhelyezés fedett, szigetelt, a környezettől és egymástól is elkülönített cellákban);
- bevezetés víztestbe (kivéve a tengereket, óceánokat);
- bevezetés tengerekbe vagy óceánba, beleértve a tengerfenéken történő elhelyezést is;
- hulladékégetés szárazföldön vagy hulladékégetés tengeren (mely kezelési módot az európai jogszabályok egyébként tiltanak);
- tartós tárolás (például tartályokban történő elhelyezés bányákban); vagy
- keverés, elegyítés egy másik ártalmatlanítási művelet elvégzésének előkészítése érdekében.

Visszatérve a cikk eredeti témájához, a 651/2014/EU bizottsági rendelet 47. cikke szerint 4 típusú tevékenységhez adható támogatás, melyek a következők.

---

³² A hulladékokról szóló keretirányelv 3. cikk 15. pontja

1. Támogatás nyújtható az erőforrás-hatékonyságot javító beruházásokhoz, amennyiben a

- a. beruházás adott mértékű termelés érdekében felhasznált erőforrások nettó csökkenését eredményezi a kedvezményezett által alkalmazott korábbi termelési folyamathoz egy alternatív forgatókönyv szerinti projekthez vagy tevékenységekhez képest, melyet támogatás hiányában valósított volna meg; vagy
- b. a beruházás az elsődleges nyersanyagok vagy alapanyagok másodlagos (újrahasznált vagy újrahasznosított, többek között újrafeldolgozott) nyersanyagokkal vagy alapanyagokkal történő helyettesítésére irányul.³³

A 651/2014/EU bizottsági rendelet módosításának eredményeképpen a támogatott tevékenységek köre kiszélesedett az erőforrás-hatékonyságot javító beruházásokkal. A jogalkotó célja e tekintetben nyilvánvaló, az elsődleges erőforrások felhasználásának csökkenését kívánja elérni, és szorgalmazza a másodlagos nyersanyagok, alapanyagok használatát, melyek segítik az európai zöld megállapodásba foglalt célok elérését. A bizottsági rendelet a helyes jogértelmezés megkönnyítése érdekében egyértelművé teszi, hogy a felhasznált erőforrások az energia kivételével magukban foglalnak minden nyersanyag-erőforrást, továbbá rögzíti, hogy a felhasznált erőforrások nettó csökkenését a támogatási intézkedés végrehajtása előtti és utáni fogyasztás mérése vagy becslése alapján kell meghatározni (az erőforrás felhasználását befolyásoló külső körülmények alapján történő kiigazításra is figyelemmel).³⁴ A bizottsági rendelet azonban arra vonatkozóan nem ad eligazítást, hogy mik lehetnek azok a külső körülmények, melyeket figyelembe kell venni. Ez újabb jogalkalmazási nehézségeket idézhet elő.

2. Támogatás nyújtható a kedvezményezett által termelt hulladék megelőzésére, csökkentésére, illetve a kedvezményezett vagy harmadik fél által termelt hulladék újrahasználatra való előkészítésére, szennyeződésmegelőzésére és újrafeldolgozásra irányuló beruházáshoz, amennyiben a beruházás hiányában

- a. a hulladékot egyébként nem használnák fel, nem ártalmatlanítanák; vagy
- b. a hulladékokról szóló keretirányelv szerinti hulladékhierarchia elsőbbségi sorrendjében hátrébb elhelyezkedő kezelési művelettel, illetve kevésbé erőforrás-hatékony módon kezelnének; vagy
- c. az újrafeldolgozás alacsonyabb minőségű termékhez vezetne.³⁵

A 651/2014/EU bizottsági rendelet 47. cikk (2) bekezdés b) pontja szerinti támogatható tevékenységek körében jelennek meg azok a tevékenységek, amelyek 2023. július 1-jét megelőzően is támogathatók voltak, azonban a jogalkotó ezt is jelentősen kiszélesítette. Egyrészt 2023. július 1-jétől támogatás nyújtható – az egyéb hasznosítás kivételével – a hulladékhierarchia bármely szintje szerinti megelőzési vagy hulladékkezelési műveletre, másrészt nem csupán a harmadik fél által termelt hulladékkal, hanem a vállalkozásnál keletkezett saját hulladékot érintő

³³ 651/2014/EU bizottsági rendelet 47. cikk (2) bekezdés a) pont

³⁴ 651/2014/EU bizottsági rendelet 47. cikk (2) bekezdés a) pont i) alpont

³⁵ 651/2014/EU bizottsági rendelet 47. cikk (2) bekezdés b) pont

beruházásokkal összefüggésben is. Kiemelkedő jelentősége van annak, hogy a bizottsági rendelet ilyen módon kiszélesítette a támogatással érintett beruházások körét, hiszen ennek eredményeképpen hatékonyabban ösztönözheti a körforgásos gazdasággal kapcsolatos valamennyi tevékenység megvalósítását, és nem zár ki egyetlen, a hulladékkezeléssel kapcsolatos tevékenységek révén érintett szereplőt sem a támogatás igénybevételének lehetőségétől.

3. Támogatás nyújtható a kedvezményezett vagy harmadik fél által termelt egyéb termékek vagy anyagok összegyűjtésére, válogatására, szennyződésmosására, előkezelésére és kezelésére irányuló beruházáshoz, amennyiben ezen termékeket vagy anyagokat egyébként nem használnák fel vagy kevésbé erőforrás-hatékony módon hasznosítanák.³⁶

Rendkívül lényeges változás, hogy támogatás már nem kizárólag hulladékkal kapcsolatos tevékenységekre figyelemmel nyújtható, hanem az egyéb termékekkel vagy anyagokkal kapcsolatos beruházásokhoz is. Az egyéb termékek vagy anyagok³⁷ a hulladéktól eltérő anyagok és termékek, beleértve a hulladékokról szóló keretirányelv 5. cikkében említett melléktermékeket, a mezőgazdasági vagy erdészeti maradványokat³⁸, a szennyvizet, az esővizet és a lefolyást, az ásványokat, a tápanyagokat, termelési folyamatokból származó maradékgázokat, valamint a felesleges termékeket, részeket és anyagokat. Ez azt jelenti, hogy egy korábbi példában már említett feldolgozatlan szerves trágya kezelésével kapcsolatban abban az esetben is nyújtható támogatás, amennyiben az nem minősül hulladéknak, hiszen ez esetben mezőgazdasági vagy erdészeti maradványként, továbbá tápanyagként (a nitrát tartalma miatt) egyéb terméknek vagy anyagnak minősül, így a támogatás tárgyát képezheti például az ennek összegyűjtésére, előkezelésére, kezelésére irányuló beruházás. Ezen támogatható tevékenység vonatkozásában is megállapítható tehát a támogatás igénybevétele lehetőségének jelentős kiszélesedése.

4. Támogatás nyújtható a hulladék elkülönített gyűjtésére és válogatására irányuló beruházáshoz újrahasználatra való előkészítés vagy újrafeldolgozás érdekében.³⁹

Ahogy erről a korábbiakban már szó esett, a 651/2014/EU bizottsági rendelet 47. cikkének 2023. július 1-jét megelőzően hatályos szövege kifejezetten ugyan nem biztosított lehetőséget a fenti tevékenységekkel kapcsolatos támogatásra, azonban a Bizottság jogértelmezése e tekintetben megengedő volt és az újrahasználatra való előkészítés keretében a hulladékválogatási tevékenységet is támogathatónak tekintette. A bizottsági rendelet módosításával ezt, az alkalmazási gyakorlatban már érvényesülő lehetőséget – az újrafeldolgozás érdekében végzett elkülönített gyűjtésre és válogatásra irányuló beruházással kiegészülve – jogi norma szinten is szabályozták, és támogathatóvá tették.

A támogatható tevékenységek felsorolása mellett, a 651/2014/EU bizottsági rendelet 47. cikke a támogathatósággal kapcsolatban több fontos feltételt is megállapít. A támogatás egyrészt nem

³⁶ 651/2014/EU bizottsági rendelet 47. cikk (2) bekezdés c) pont

³⁷ 651/2014/EU bizottsági rendelet 2. cikk 128g. pontja

³⁸ A 651/2014/EU bizottsági rendelet magyar fordítása a 2. cikk 128g. pontja esetében a maradványokra helytelenül hulladékként utal.

³⁹ 651/2014/EU bizottsági rendelet 47. cikk (2) bekezdés d) pont

ösztönözheti hulladék keletkezését vagy fokozott erőforrás-felhasználást.⁴⁰ Ennek a követelménynek a fenti 2. pont szerinti tevékenységgel kapcsolatban van igazán nagy jelentősége. Ahogyan arról már szó esett, a korábbi szabályoktól eltérően a vállalkozás a saját maga által termelt hulladék keletkezésének megelőzésével, illetve kezelésével kapcsolatos beruházások tekintetében is igénybe veheti a támogatást. A fenti rendelkezéssel azonban korlátot állít fel a jogszabály annak érdekében, hogy a vállalkozás a támogatás lehetősége ellenére se legyen érdekelt a nagyobb volumenű hulladék termelésében vagy a fokozott erőforrás-felhasználásában.

Lényeges feltétel továbbá, hogy a támogatás nem mentesítheti a hulladékot termelő vállalkozásokat a hulladék kezelésének olyan költségei vagy kötelezettségei alól, amelyért uniós vagy nemzeti törvény szerint felelősek (ideértve a kiterjesztett gyártói felelősségen alapuló rendszer⁴¹ alapján fennálló költséget, kötelezettséget is), vagy olyan költségek alól, amelyeket a vállalkozás szokásos költségeinek kell tekinteni.⁴² A bizottsági rendelet ezeket a korlátokat azért rögzítette, hogy a vállalkozások ne élhessenek vissza a támogatás lehetőségével oly módon, hogy azoknak a tevékenységeknek a költségét is a támogatás alapját képező elszámolható költségek részévé teszik, melyeket egyébként jogszabályok előírásai nekik kellene viselniük.

A jelen cikk alapjául szolgáló támogatási jogcímmel kapcsolatban is érvényesül a 651/2014/EU bizottsági rendeletnek az az általános szabálya, mely szerint nem nyújtható támogatás nem megújuló energiaforráson alapuló energiatermelésre. A 651/2014/EU bizottsági rendelet 47. cikk (3) bekezdése értelmében ugyanis nem támogathatók az energiát termelő hulladéktárlatmatlanítási és hulladékhasznosítási műveletek.

Ezen túlmenően nem támogatható az a beruházás, amely az Európai Unió egész területén alkalmazott, gazdaságilag nyereséges, bevett kereskedelmi gyakorlatoknak minősülő technológiához kapcsolódik.⁴³ Az Unió területén érvényesülő bevett kereskedelmi gyakorlatnak a fogalmát a bizottsági rendelet nem tartalmazza, így nem egyértelmű, ki fogja megállapítani, hogy egy tervezett beruházás e tilalom hatálya alá tartozik-e vagy sem, így várhatóan ez a kizárási ok is számos kérdést fog felvetni a támogatási jogcím alkalmazása során.

A fentiek mellett nem támogatható az a beruházás sem, melyet a már elfogadott és hatályos uniós szabványnak való megfelelés érdekében hajtottak végre. A már elfogadott, de még nem hatályos uniós szabványoknak való megfelelést szolgáló beruházás ugyanakkor támogatható, ha azt az uniós szabvány hatálybalépése előtt legalább 18 hónappal befejezték és végrehajtották.⁴⁴

A támogatás alapját képező elszámolható költségek a támogatott beruházás és egy, a támogatás hiányában megvalósuló, kevésbé környezetbarát projekt vagy tevékenység teljes beruházási

---

⁴⁰ 651/2014/EU bizottsági rendelet 47. cikk (5) bekezdés

⁴¹ A kiterjesztett gyártói felelősség rendszeréről a hulladékokról szóló keretirányelv 8. és 8a. cikkei, továbbá a hulladékról szóló 2012. évi CLXXXV. törvény 16/A. alcíme rendelkezik

⁴² 651/2014/EU bizottsági rendelet 47. cikk (4) bekezdés

⁴³ 651/2014/EU bizottsági rendelet 47. cikk (6) bekezdés

⁴⁴ 651/2014/EU bizottsági rendelet 47. cikk (10) bekezdés

költségeinek a különbségként határozható meg.⁴⁵ Vagyis az elszámolható költségek az alternatív forgatókönyv szerinti beruházáshoz képest felmerülő többletköltségekkel egyenlők, tehát az elszámolható költségek körének meghatározása körvonalaiiban megegyezik a korábbi, 2023. július 1-jét megelőző szabályokkal. Az azonban lényegesen megváltozott, hogy a bizottsági rendelet mit tekint alternatív forgatókönyv szerinti beruházásnak, tevékenységnek. Ez arra az okra vezethető vissza, hogy – a korábban már bemutatottak szerint – jelentősen bővült a támogatható tevékenységek köre, támogathatóvá váltak többek között az erőforrás-hatékonyságot javító beruházások, kiszélesedett a támogatott hulladékkezeléssel kapcsolatos beruházások csoportja, és a jogalkotónak az új beruházástípusokkal kapcsolatban is szabályoznia kellett a beruházási többletköltségek megállapításának módját.

Ennek megfelelően az új szabályok szerint alternatív forgatókönyv lehet

- a. egy hasonló, de kevésbé erőforrás-hatékony, egy új vagy egy korábbi gyártási folyamatra irányuló beruházás, amely a támogatás hiányában hitelt érdemlően valósulna meg;
- b. egy olyan kezelési művelet, amely hulladék esetén a hulladékokról szóló keretirányelv szerinti hulladékhierarchia elsőbbségi sorrendjében hátrébb helyezkedik el, vagy hulladék, valamint egyéb termékek és anyagok kezelése esetén kevésbé erőforrás-hatékony;
- c. egy hasonló, elsődleges nyersanyagot vagy alapanyagot felhasználó hagyományos gyártási folyamatba történő beruházás, ha az előállított másodlagos (újrahasznált vagy újrafeldolgozott) termék műszakilag és gazdaságilag helyettesíti az elsődleges terméket.

A bizottsági rendelet megköveteli, hogy az alternatív forgatókönyv szerinti beruházásoknak, tevékenységeknek hasonló termelési kapacitással és élettartammal kell rendelkeznie, azoknak eleget kell tennie az érvényben lévő uniós szabványoknak, továbbá hitelesnek kell lenniük a jogszabályi követelmények, piaci körülmények és az ösztönzők tekintetében. Az előbbi feltételek teljes egészében összhangban vannak az egyéb környezetvédelmi támogatási jogcímekben az alternatív forgatókönyvekkel kapcsolatban megfogalmazott követelményekkel és a Bizottság értelmezési gyakorlatából kirajzolódó elvárásokkal.

A bizottsági rendelet módosítása révén bekerült a támogatási jogcím részletszabályai közé egy elszámolható költségek meghatározásával kapcsolatos kiegészítő szabály. Ez alapján nem a beruházási többletköltség lesz az elszámolható költség, hanem a teljes beruházási költség elszámolhatóvá válik, ha a beruházás egy már létező létesítmény kiegészítő alkotóelemének telepítéséből áll, amely esetén nem azonosítható kevésbé környezetbarát alternatív forgatókönyv, vagy ha a támogatást igénylő bizonyítja, hogy támogatás hiányában nem kerülne sor beruházásra.⁴⁶

---

⁴⁵ 651/2014/EU bizottsági rendelet 47. cikk (7) bekezdés

⁴⁶ 651/2014/EU bizottsági rendelet 47. cikk (7) bekezdés utolsó albekezdése

Az elszámolható költségek meghatározásával kapcsolatos normaszöveg több kérdést is felvet, például az alábbiakat.

- Nem egyértelmű, hogy pontosan mit jelent az, hogy egy alternatív forgatókönyv hiteles a jogszabályi követelmények, piaci körülmények és az ösztönzőknek tekintetében, és ez esetben mi alapján állapítható meg az alternatív beruházás, illetve tevékenység hitelessége.
- Ki és mi alapján döntheti el azt, hogy egy már létező létesítmény kiegészítő alkotóelemének telepítése kapcsán nem azonosítható alternatív forgatókönyv? Ha ebben az esetben létezik olyan scenárió, amelynek során nem azonosítható alternatív forgatókönyv, akkor más esetben miért nem létezik ez a lehetőség (például egy új gyártási folyamatra irányuló beruházás kapcsán nincs kevésbé erőforrás-hatékony alternatíva, mivel a vállalkozás az uniós szabványoknak még éppen megfelelő legkevesebb erőforrás-hatékony beruházást valósítja meg)?
- A támogatást igénylő hogyan, milyen bizonyítási eszközökkel tudja azt igazolni, hogy támogatás hiányában nem kerülne sor a beruházásra? Ezzel kapcsolatban elegendő-e például az, ha a vállalkozásnak a tervezett beruházásra vonatkozóan rendelkezésére áll egy negatív eredményű nettó jelenérték számítás? Ha a támogatást igénylő a támogatást nyújtónak szolgáltatja a bizonyítékot, a támogatást nyújtó milyen zsinórmérték alapján ad helyt adott esetben a bizonyítékoknak, és mi garantálja, hogy a különböző tagállami támogatást nyújtók azonos mértékű bizonyíték rendelkezésre bocsátásával tekintik bizonyítottnak valamennyi kedvezményezett esetében azt, hogy támogatás hiányában nem kerülne sor a beruházásra?

Az adható támogatás mértéke is változott 2023. július 1-jétől. A támogatás az elszámolható költségek 40%-ának⁴⁷ megfelelő mértékig nyújtható (korábban a felső határ 35% volt), és a támogatási intenzitás az alábbi mértékben növelhető:

- kisvállalkozások esetén további 20 százalékponttal, míg középvállalkozások esetén 10 százalékponttal; és
- az EUMSZ 107. cikk (3) bekezdés *a)* pontja szerinti támogatott területen⁴⁸ megvalósított beruházások esetén további 15 százalékponttal, míg az EUMSZ 107. cikk (3) bekezdés *c)* pontja szerinti támogatott terület⁴⁹ esetén további 5 százalékponttal.

Egy példán keresztül szemléltetve a fentieket, adott egy középvállalkozás, mely Szolnokon valósít meg harmadik fél által termelt hulladékok újrafeldolgozására irányuló beruházást, melynek a teljes beruházási költsége jelenértéken 4 milliárd forint. Ha a vállalkozás támogatás hiá-

---

⁴⁷ 651/2014/EU bizottsági rendelet 47. cikk (8) bekezdés

⁴⁸ Az Atr. 25. §-a szerinti, 2022-2027 közötti időszakra vonatkozó regionális támogatási térkép alapján Budapest kivételével valamennyi magyarországi település ide tartozik.

⁴⁹ Ez Magyarország szempontjából jelenleg nem releváns.

nyában egy hasonló termelési kapacitással és élettartammal rendelkező, az uniós szabványoknak megfelelő, de kevésbé erőforrás-hatékony, ezáltal kevésbé környezetbarát beruházást valósítana meg, melynek beruházási költsége jelenértéken 2,5 milliárd forint lenne, abban az esetben a vállalkozás 1,5 milliárd forint elszámolható költséggel kalkulálhat. A példa szerinti vállalkozás által elérhető maximális támogatási intenzitás az elszámolható költségek 65%-ig terjedhet⁵⁰, azaz jelen esetben a vállalkozás 975 millió forint összegű támogatással számolhat. Amennyiben ugyanez a társaság ugyanennek a beruházásnak a megvalósítását megelőzően bizonyítani tudja, hogy támogatás hiányában a beruházás nem valósulna meg, abban az esetben a beruházás teljes költsége – azaz jelenértéken 4 milliárd forint – elszámolható költségnek minősülne. Erre figyelemmel a vállalkozás akár maximálisan 2,6 milliárd forint összegű támogatást is igénybe vehetne.

Látható, hogy a támogatás mértéke jelentősen emelkedhet, amennyiben az elszámolható költségeket a támogatott beruházás teljes költsége alapján határozzák meg. Ezzel kapcsolatban fontos megjegyezni, hogy a 651/2014/EU bizottsági rendelet 47. cikke szerinti támogatás esetén (hasonlóan más környezetvédelmi beruházási támogatásokhoz) vállalkozásonként és beruházási projektenként legfeljebb 30 millió eurónak megfelelő forintösszegű támogatás nyújtható.⁵¹ Amennyiben a kedvezményezett ennél magasabb mértékű támogatást kíván igénybe venni beruházásával kapcsolatban, abban az esetben a támogatási intézkedést az EUMSZ 108. cikk (3) bekezdése alapján előzetesen engedélyeztetni kell a Bizottságnak. Ez esetben a bejelentési eljárás során nem a 651/2014/EU bizottsági rendelet, hanem a bevezetésben már említett – a nagyobb projektekre vonatkozó – 2022. évi iránymutatás szabályait kell alkalmazni.

Összegzés

A 651/2014/EU bizottsági rendelet 2023. július 1-jétől hatályba lépő módosítása jelentős változásokat eredményezett több támogatási jogcím vonatkozásában, a jogszabályváltozás kiemelten érintette a környezetvédelmi támogatási kategóriákat. Az Európai Unió környezetvédelemmel, klímasemlegességgel⁵² kapcsolatos törekvései miatt a Bizottság jelentősen átalakította és kiterjesztette a 651/2014/EU bizottsági rendelet 47. cikke szerinti támogatási jogcímet is a 2023. június 30-ig hatályban lévő rendelkezésekhez képest. A fentiekben bemutattam, hogy a támogatás már nem csupán a más vállalkozás által termelt hulladékok újrafeldolgozására és -újrahasználatára nyújtható, hanem a támogatható tevékenységek közé tartoznak az erőforrás-hatékonyt javító beruházások, a hulladék-hierarchia szinte bármely szintjén helyet foglaló hulladékkezelési módszert megvalósító beruházások, bizonyos korlátokkal még abban az esetben is, ha a vállalkozás a saját maga által termelt hulladékot kezeli vagy akár hulladéknak nem minősülő egyéb terméket, illetve anyagot kezel. A támogatás igénybevételének lehetősége mellett jelentős mértékben bővül a potenciális kedvezményezettek köre is.

⁵⁰ Az alap támogatási intenzitás 40% + KKV bónusz (10%) + regionális bónusz (15%).

⁵¹ 651/2014/EU bizottsági rendelet 4. cikk (1) bekezdés s) pontja

⁵² Az EU célkitűzése szerint 2050-re Európa lehet a Föld első klímasemleges kontinense.

Ugyan a 2023. július 1-jétől hatályos szabályok számos kérdést vetnek fel és több esetben nem teljesen egyértelmű, hogy az adott támogatási feltételnek a kedvezményezett pontosan hogyan tud eleget tenni, azonban az új szabályok alapján a Bizottság elérheti egyik jogalkotási célját. A jelenleg hatályos szabályok ugyanis a korábbi rendelkezéseknél alkalmasabbak lehetnek arra, hogy a gazdasági szereplőket a körforgásos gazdaság irányába tereljék, és ösztönözzék az erőforrás-hatékonyságot javító vagy a hulladékhierarchia elsőbbségi sorrendjében előrébb elhelyezkedő kezelési művelettel kapcsolatos beruházások nagyobb arányú megvalósítását.

Hazai jogalkalmazói szempontból ugyanakkor jelentős kérdés, hogy milyen mértékben fogják alkalmazni az egyes támogatást nyújtók a 651/2014/EU bizottsági rendelet 47. cikke szerinti támogatási jogcímet, és Magyarországon is képes lesz-e ösztönözni a tárgy szerinti támogatási jogcím az erőforrás-hatékonyságra és a körforgásos gazdaságra való átállást, illetve az ezzel kapcsolatos beruházásokat. Egyelőre igen kevés hazai jogszabályban, támogatás programban található meg a 651/2014/EU bizottsági rendelet 47. cikke szerinti támogatási kategória. A kevesek egyike a fejezeti kezelésű előirányzatok és központi kezelésű előirányzatok kezeléséről és felhasználásáról szóló 15/2023. (VII. 25.) EM rendelet, mely alapján az Energiaügyi Minisztérium támogatást nyújthat egyes hulladékmegelőzési, illetve hulladékkezelési tevékenységgel kapcsolatos beruházásokhoz, azonban a jogszabályban még nem vezették át a 2023. július 1-jétől hatályos rendelkezéseket, erre figyelemmel a miniszteri rendelet meglehetősen szűk körben határozza meg a támogatható tevékenységek körét. Amennyiben a jövőben több támogatásnyújtó alkalmazná a 651/2014/EU bizottsági rendelet 47. cikke szerinti támogatási kategóriát, abban az esetben vélhetően Magyarországon is elindulhatna egy, a körforgásos gazdaságra való átállás irányába vezető folyamat.

A KÖRNYEZETBARÁT KÖZLEKEDÉS ÁLLAMI TÁMOGATÁSA: TÖLTŐINFRASTRUKTÚRA ÉS ZÖLD JÁRMŰVEK

SZALAI Soma¹

Tárgyszavak: általános csoportmentességi rendelet, GBER, európai zöld megállapodás, töltőinfrastruktúra, tiszta üzemű járművek, kibocsátásmentes járművek, hidrogén

Az Európai Unió által tervezett zöld és digitális átállás megvalósítása érdekében az Európai Bizottság (továbbiakban: Bizottság) felülvizsgálta és módosította az általános csoportmentességi rendeletet² (General Block Exemption Regulation, az angol cím közkeletű rövidítése alapján a továbbiakban: „GBER” vagy „rendelet”). A módosítás 2023. július 1-én lépett hatályba és 2024. január 1-étől már a hatályban lévő támogatási programok esetében is alkalmazandó.³

A GBER alapján – a rendelet szabályainak betartásával – a tagállamok saját hatáskörben, előzetes bizottsági jóváhagyás nélkül nyújthatnak támogatást. Nem meglepő módon a tagállamok előszeretettel élnek a GBER biztosította lehetőségekkel: a GBER 2014. évi hatályba lépése óta az új állami támogatási intézkedések több mint 90%-át – ide nem értve a válságkezelést – a GBER hatálya alatt valósították meg.⁴ A GBER tehát a tagállami támogatásnyújtás központi eleme és az állami támogatási politika sarokköve, a támogatási lehetőségek széles tárházát kínálja, így a rendelet módosításának kiemelt jelentősége van.

Felülvizsgálatának kettős célja volt. Egyrészt, a Bizottság összhangba kívánta hozni a GBER-t a vele párhuzamosan vagy már korábban felülvizsgált különböző állami támogatási iránymutatásokkal és egyéb szabályokkal⁵; másrészt, szükséges volt a GBER rendelkezéseit az aktuális

---

¹ A szerző a Miniszterelnökség Támogatásokat Vizsgáló Irodájának (TVI) munkatársa. A cikkben megjelenő vélemény nem tekinthető a TVI hivatalos álláspontjának.

² A Szerződés 107. és 108. cikke alkalmazásában bizonyos támogatási kategóriáknak a belső piaccal összeegyeztethetővé nyilvánításáról szóló, 2014. június 17-i 651/2014/EU bizottsági rendelet HL L 187, 2014.6.26.

³ <https://tvi.kormany.hu/az-europai-bizottsag-hivatalosan-is-elfogadta-az-altalanos-csoportmentessegirendelet-modositasat> (letöltés dátuma: 2023. szeptember 7.)

⁴ https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/hu/ip_23_1523 (letöltés dátuma: 2023. szeptember 9.)

⁵ Például: a Bizottság közleménye – Iránymutatás a széles sávú hálózatokhoz nyújtott állami támogatásokról (2023/C 36/01) 2023.1.31. vagy A Bizottság közleménye – Iránymutatás a regionális állami támogatásokról (2021/C 153/01) 2021.4.29.

piaci és technológiai fejleményekhez igazítani, különös tekintettel az európai zöld megállapodásban foglaltakra.⁶

A GBER ún. szakaszokból épül fel, mint például kutatás-fejlesztési és innovációs támogatás, képzési támogatás vagy környezetvédelmi támogatás. Az egyes szakaszok különböző támogatási jogcímet (kategóriákat) tartalmaznak. A felülvizsgálattal leginkább a rendelet 7. szakasza érintett, amely a környezetvédelmi (és energetikai) támogatások szabályairól rendelkezik. A Bizottság jelentősen átalakította és kibővítette a tagállamok támogatás-nyújtási lehetőségeit különböző típusú „zöld” projektek esetében, illetve megemelte a tagállami hatáskörben nyújtható maximális támogatási összegeket (bejelentési határérték). Míg a GBER-ben a legtöbb jogcím bejelentési határértéke csak 10%-kal nőtt az általános inflációs környezetre való tekintettel, addig a környezetvédelmi támogatások határértékei a legtöbb esetben megduplázódtak. Ez is azt mutatja, hogy a Bizottság kiemelt prioritásként kezeli a környezetvédelmi és energetikai támogatásokat, és ösztönözi szeretné a tagállamokat arra, hogy saját hatáskörben, minimális adminisztratív terhek mellett az eddigieknél nagyobb összegű támogatást nyújtsanak a zöld megállapodás céljai számára fontos területeken, így elkerülvén, hogy a hosszadalmas bizottsági jóváhagyási eljárások a projektek időbeli megvalósítását akadályozzák.⁷

Jelen cikk célja a felülvizsgált GBER környezetvédelmi szakaszában található a 36a. cikk (az elektromos vagy hidrogéntöltő infrastruktúrára nyújtott beruházási támogatás), és a 36b. cikk (a tiszta üzemű vagy kibocsátásmentes járművek beszerzésére és járművek utólagos átalakítására nyújtott beruházási támogatás) szabályainak ismertetése.

A cikkben először bemutatom a két támogatási kategória szakpolitikai háttérét, ismertetem, mikor nem minősül versenyjogi értelemben vett állami támogatásnak a töltőinfrastruktúra és a zöld járművek támogatása, majd rátérek e két GBER jogcím szabályaira.

Szakpolitikai háttér

Az állami támogatások általánosságban bizonyos gazdaság- vagy szociálpolitikai célokat kívánnak elérni; pénzügyi előny biztosításával ösztönzik a piac szereplőit olyan tevékenység végrehajtására, amelyet állami beavatkozás nélkül nem tennének meg. Tehát az állami támogatások ideális esetben piaci hiányosságokat kezelnek: mikor a piac ún. láthatatlan keze nem megfele-

---

⁶ A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, az Európai Tanácsnak, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának (Az európai zöld megállapodás COM/2019/640 final). Az európai zöld megállapodás egy 2020-ban bizottsági kezdeményezésre elfogadott átfogó stratégia, amelynek célja, hogy az Európai Unió 2050-re elérje a teljes klímasemlegességet. Átfogó stratégiaként az Unió összes szakpolitikájára, valamint a gazdaság minden ágazatára kiterjed és hatást gyakorol az állami támogatási szabályozásra is.

⁷ Amennyiben egy projekt támogatása meghaladná a GBER bejelentési értékhatárát, támogatás egyedi bizottsági bejelentést és jóváhagyást követően nyújtható, amely általánosságban 6-8 hónapos folyamat.

lően dolgozik, indokolttá válhat az állami szerepvállalás különböző társadalmi, politikai és gazdasági célok elérésére. Az állami támogatási intézkedések minden esetben valamilyen probléma megoldására vagy cél elérésére irányulnak.⁸

A zöld célok támogathatósága az állami támogatási rezsim szerves részét képezi, a környezetvédelmi piaci hiányosságok indokolttá tehetik az állami beavatkozást a piaci folyamatokba. Szükséges lehet az állami szerepvállalás olyan tevékenységek esetében, amelyek megvalósulása bizonyos uniós célkitűzések miatt kívánatos, de a támogatás nyújtásakor uralkodó gazdasági környezetben piaci alapon nem valósulna meg. Ilyen esetben a tagállamok magukra vállalják az adott klímapolitikailag kedvező intézkedés többletköltségeit az Európai Unió szakpolitikai céljainak elérése érdekében.

Jó példák a fenti piaci hiányosságok orvoslására a töltőinfrastruktúrákra és különböző zöld járművekre⁹ irányuló beruházások támogathatósága, az európai zöld megállapodás prioritásai és a piaci realitások közötti szakadék áthidalása érdekében. A zöld megállapodás előírja a szállítási (közlekedési) ágazat szakpolitikai reformját: kimondja, hogy a „közlekedés az EU üvegházhatásúgáz-kibocsátásának egynegyedéért felelős, és ez az arány egyre nő. A klímasemlegesség eléréséhez a közlekedésből származó kibocsátások 90 %-os csökkentésére van szükség 2050-ig.”¹⁰ A szállítási ágazat dekarbonizációja jelentős beruházásokkal jár (különösen a töltőinfrastruktúrát és a zöld mobilitást illetően), amely nehezen elképzelhető állami szerepvállalás és ösztönzők nélkül.

Piaci hiányosságok azonban nem csak állami támogatásokkal kezelhetőek, az uniós szintű szabályozás is hozzájárulhat a környezetvédelmi célkitűzések eléréséhez. Fontos viszont megjegyezni, hogy a jogi normák előírásainak is gyakran lehetnek állami támogatási vonatkozásai, a két terület számos pontos szorosan kapcsolódik egymáshoz.¹¹ A zöld megállapodás ernyője alatt mind a töltőinfrastruktúrák, mind a zöld járművek elterjedését jogi normák is segítik.

A tiszta járművek széleskörű térnyeréséhez és a kibocsátásmentes mobilitásra történő átállás lehetővé tételéhez az elektromos vagy hidrogéntöltő infrastruktúra átfogó hálózatára van szükség. A zöld járművek piaci elterjedésének kritikus akadálya töltőinfrastruktúrák korlátozott elérhetősége. Emellett, a jelenlegi elektromos vagy hidrogéntöltő infrastruktúra nem egyenletesen oszlik el a tagállamok között: a létező uniós infrastruktúrának több mint 60%-a Hollandiára, Franciaországra és Németországra koncentrálódik.¹² Ameddig a használatban lévő környezetbarát járművek aránya alacsony marad a belsőégésű motorral hajtott járművekhez képest, a piac

---

⁸ Staviczky, Péter (2018): Az állami támogatási jog háttérének és történeti fejlődésének áttekintése. In Nyikos Györgyi (szerk.) Állami Támogatások, Dialóg Campus Kiadó, Budapest.

⁹ Tiszta üzemű vagy kibocsátásmentes jármű.

¹⁰ Európai zöld megállapodás 2.1.5. szakasz.

¹¹ Kuteničová, Eliška és Seinen, Anne Theo (2008): Environmental aid. In Wolfgang Mederer et al. (szerk.) EU Competition Law: State aid Volume 4, Book 2, Claeys & Casteels, Deventer.

¹² Lásd az Európai Bizottság interaktív térképeit: <https://alternative-fuels-observatory.ec.europa.eu/interactive-map> (letöltés dátuma: 2023. szeptember 10.)

nem feltétlenül képes biztosítani a szükséges elektromos vagy hidrogéntöltő infrastruktúra rendelkezésre állását. E probléma orvoslására irányuló legfrissebb lépés az Európai Parlament és a Tanács 2023. július 25-én elfogadott rendelete¹³ az alternatív üzemanyagok infrastruktúrájáról, amely kötelezővé teszi új töltőinfrastruktúrák telepítését Európa-szerte.¹⁴ A rendelet 2025-re és 2030-ra vonatkozó konkrét teljesítendő kiépítési célokat határoz meg; azt szabályozza, hogy hol és milyen típusú töltőállomások létesítése szükséges.

A Bizottság álláspontja szerint¹⁵ az elektromos töltőkre vonatkozó kötelező jogi norma előírása önmagában nem minden esetben elegendő a piaci hiányosság teljes körű kezeléséhez, ezért a gazdasági ösztönzők szerepe fontos lehet az elektromos vagy hidrogéntöltő infrastruktúra kiépítésénél, amelyre a GBER 36a. cikke lehetőséget is biztosít.

Az uniós környezetvédelmi törekvések fényében világossá vált, hogy a környezetbarát autók térnyerése megállíthatatlan lesz az elkövetkezendő években, ezt a piaci tendenciák is igazolják.¹⁶ Ezen térnyerés felgyorsítását szolgálja az Európai Parlament és a Tanács 2023. április 19-i rendelete¹⁷, amely szerint 2035-től nem lehet az Európai Unió területén újonnan gyártott belsőégésű motorral hajtott személygépjárművet és kisteherautót értékesíteni. A mobilitás elektromossá való átállítása tehát elkerülhetetlen mind versenyképességi, mind pedig környezettudatossági szempontok alapján. Azonban a tiszta üzemű vagy kibocsátásmentes járművek elterjedésének nem csak a hiányos töltőinfrastruktúra-hálózat az egyetlen akadálya. A zöld járművek ára (még) nem versenyképes a hagyományos meghajtású járművekkel szemben, és ez a probléma a Bizottság véleménye szerint¹⁸ pusztán szabályozással nem mindig kezelhető. Ezért a tagállami támogatásnyújtás a környezetbarát járművek beszerzéséhez, vagy szennyező járművek átalakításához – a GBER 36b. cikke alapján – a piaci hiányosságok orvoslása és a tiszta mobilitási ágazat fejlődése érdekében indokolt lehet.

---

¹³ Az Európai Parlament és a Tanács rendelete az alternatív üzemanyagok infrastruktúrájának kiépítéséről, valamint a 2014/94/EU irányelv hatályon kívül helyezéséről. A cikk kéziratának zárásakor a rendelet még nem lépett hatályba, arra az Európai Unió Hivatalos Lapjában való kihirdetést követő huszadik napon kerül sor.

¹⁴ <https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2023/07/25/alternative-fuels-infrastructure-council-adopts-new-law-for-more-recharging-and-refuelling-stations-across-europe/> (letöltés dátuma: 2023. szeptember 9.)

¹⁵ A Bizottság közleménye – 2022. évi iránymutatás az éghajlatvédelmi, a környezetvédelmi és energetikai állami támogatásokról 4.3.2.1 szakasz C/2022/481 HL C 80/1, 2022.2.18.

¹⁶ <https://www.acea.auto/pc-registrations/new-car-registrations-17-8-in-june-battery-electric-15-1-market-share/> (letöltés dátuma: 2023. szeptember 10.)

¹⁷ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2023/851 rendelete (2023. április 19.) az (EU) 2019/631 rendeletnek az új személygépkocsikra és az új könnyű haszongépjárművekre vonatkozó szén-dioxid-kibocsátási előírásoknak az Unió fokozott éghajlatvédelmi törekvéseivel összhangban való megerősítése tekintetében történő módosításáról HL L 110/5, 2023.4.25.

¹⁸ Környezetvédelmi iránymutatás 4.3.1.1 szakasz.

Töltőinfrastruktúra és zöld járművek támogatása az állami támogatási szabályok hatályán kívül

Mielőtt rátérnék, hogy milyen feltételek mellett lehet állami támogatást nyújtani töltőinfrastruktúrára és zöld járművekhez, érdemes megvizsgálni, hogy mikor nem kell az uniós állami támogatási szabályokat alkalmazni e területeken.

Az állami támogatás fogalmát az Európai Unió működéséről szóló szerződés¹⁹ (továbbiakban: EUMSZ) 107. cikkének (1) bekezdése definiálja: „*ha a Szerződések másként nem rendelkeznek, a belső piaccal összeegyeztethetetlen a tagállamok által vagy állami forrásból bármilyen formában nyújtott olyan támogatás, amely bizonyos vállalkozásoknak vagy bizonyos áruk termelésének előnyben részesítése által torzítja a versenyt, vagy azzal fenyeget, amennyiben ez érinti a tagállamok közötti kereskedelmet.*”

A fenti definíció öt fogalmi elemet sorol fel. Az EUMSZ 107. cikk (1) bekezdése értelmében állami támogatásnak azok az intézkedések minősülnek, amelyek esetében

1. a kedvezményezett vállalkozásnak minősül (támogatott tevékenység gazdasági tevékenység);
2. az intézkedés állami forrást nyújt és betudható az államnak;
3. előnyt jelent az érintett vállalkozás(ok) részére;
4. szelektív, azaz csak bizonyos vállalkozást, régiót vagy ágazatot részesít előnyben; valamint
5. torzít(hat)ja a versenyt, vagy annak torzításával fenyeget, és befolyásol(hat)ja a tagállamok közötti kereskedelmet.

Az elektromos vagy hidrogéntöltő infrastruktúrához, illetve a környezetbarát járművekhez nyújtott támogatás nem minden esetben meríti ki a versenyjogi értelemben vett állami támogatás fogalmát. Amennyiben a fenti öt fogalmi elem közül legalább egy nem teljesül, az intézkedés nem tartozik az EUMSZ 107. cikk (1) bekezdés hatálya alá, így nem szükséges állami támogatási jogcím – jelen esetben a GBER 36a. és 36b. cikkeinek²⁰ – alkalmazása. Az alábbiakban a teljesség igénye nélkül néhány olyan esetről lesz szó, amelyeknél az állami támogatás valamely fogalmi eleme kizárható a bírósági vagy bizottsági esetjog szerint.

1. fogalmi elem: a kedvezményezett vállalkozásnak minősül (gazdasági tevékenységet végez)

A Bizottság legfrissebb joggyakorlata alapján²¹ a töltőinfrastruktúra kiépítése és telepítése gazdasági tevékenységnek minősül. Azonban, ha a töltőinfrastruktúra gazdasági hasznosítására nem kerül sor (nem gazdasági tevékenységre használják), akkor annak kiépítése nem minősül

---

¹⁹ Az Európai Unió működéséről szóló szerződés egységes szerkezetbe foglalt változata 2012/C 326/01 HL C 326, 2012.10.26.

²⁰ Támogatható még a töltőinfrastruktúra telepítése és környezetbarát járművek beszerzése, illetve átalakítása a környezetvédelmi iránymutatás alapján is, de jelen cikk fókusza a GBER.

²¹ Lásd pl. SA.49276 vagy SA.104749 ügyszámú bizottsági határozatok.

állami támogatásnak. Ez olyan esetben állhat fenn, ha például az infrastruktúra állami közhatalmi tevékenységhez vagy közjogi jogalany hatósági jogköréhez kapcsolódik.²² Ilyen lehet a rendőrség, tűzoltóság vagy akár egy minisztérium részére létesített töltőinfrastruktúra, feltéve, ha azt az érintett szervezet kizárólag saját maga használja.

Hasonló a helyzet a járművek beszerzése esetében is. Amennyiben azok állami közhatalmi funkciókhoz kapcsolódnak, az állami támogatás kizárható.

Továbbá, az állami támogatás megléte abban az esetben sem áll fenn, ha a járműbeszerzésre vagy -átalakításra irányuló intézkedés kedvezményezettjei magánszemélyek, akik nem végeznek versenyjogi értelemben vett gazdasági tevékenységet.

2. fogalmi elem: állami forrás és betudhatóság

A közvetlenül az állam által vagy közvetve állami forrás útján biztosított előny, valamint az ilyen intézkedés államnak való betudhatósága az állami támogatás meglétének két különálló, együttesen teljesítendő feltétele.²³ Például, ha egy jogszabály kötelező érvényű kötelezettséget ír elő töltőinfrastruktúrák létesítésére vagy elektromos gépjárművek beszerzésére, anélkül, hogy ezekhez forrást biztosítana, az nem minősül állami támogatásnak.

3. fogalmi elem: előny

Az EUMSZ 107. cikk (1) bekezdésének viszonylatában az előny olyan gazdasági előnyt jelent, amelyet egy adott vállalkozás rendes piaci körülmények között – azaz állami beavatkozás nélkül – nem tudott volna megszerezni.²⁴

Amennyiben egy intézkedés megfelel az ún. piacgazdasági szereplő-tesztjének, az intézkedés nem tartalmaz állami támogatást. A teszt célja annak felmérése, hogy az állam előnyt biztosított-e egy vállalkozás számára azáltal, hogy egy adott ügylet tekintetében nem egy piacgazdasági szereplőhöz hasonlóan járt el. Az állam intézkedése nem minősül állami támogatásnak, amennyiben egy normál piaci körülmények között működő, csak a profit maximalizálás szempontjától vezérelt piaci szereplő is megtette volna ezt a lépést, ugyanis egy piaci szereplő soha nem adna viszonzatlan előnyt.²⁵

---

²² Bizottsági közlemény az Európai Unió működéséről szóló szerződés 107. cikkének (1) bekezdésében említett állami támogatás fogalmáról (továbbiakban: közlemény az állami támogatás fogalmáról) 17. pont HL C 262/1, 2016.7.19.

²³ Közlemény az állami támogatás fogalmáról 38. pont.

²⁴ Közlemény az állami támogatás fogalmáról 66. pont.

²⁵ Hargita, Eszter (2018): A piacgazdasági szereplő tesztje. In Nyikos Györgyi (szerk.) Állami Támogatások, Dialóg Campus Kiadó, Budapest.

4. fogalmi elem: szelektivitás

A pusztán általánosan alkalmazandó intézkedések, amelyek hasonló ténybeli és jogi helyzetben lévő gazdasági szereplők között nem tesznek különbséget, nem tartoznak az EUMSZ 107. cikk (1) bekezdésének hatálya alá.²⁶

5. fogalmi elem: versenytorzító hatás, tagállam közötti kereskedelem érintettsége

Egy támogatás csak akkor minősül versenyjogi értelemben állami támogatásnak, ha az bizonyos vállalkozásoknak vagy bizonyos áruk termelésének előnyben részesítése által torzítja a versenyt, vagy azzal fenyeget, és csak annyiban, amennyiben ez érinti a tagállamok közötti kereskedelmet.²⁷

Gyakorlati szempontból általában akkor áll fenn versenytorzulás, amikor az állam pénzügyi előnyt biztosít egy olyan liberalizált ágazat valamely vállalkozásának, ahol verseny zajlik vagy verseny alakulhatna ki. A kereskedelemre gyakorolt hatás vizsgálatakor nem azt kell megállapítani, hogy a támogatásnak tényleges hatása van a tagállamok közötti kereskedelemre, hanem csak azt, hogy e támogatás képes-e hatást gyakorolni a kereskedelemre. Az állami támogatás még akkor is úgy tekinthető, hogy hatással van a tagállamok közötti kereskedelemre, ha a kedvezményezett nem vesz részt közvetlenül határokon átnyúló kereskedelemben.

Általánosságban, a töltőinfrastruktúrák kiépítésével és üzemeltetésével foglalkozó vállalkozások az Európai Unió egészén belül versenynek vannak kitéve, ezért a részükre nyújtott támogatás versenytorzító hatású. Egyedi esetekben, alapos vizsgálat után²⁸ mégis kizárható a versenytorzító hatás és a tagállamok közötti kereskedelem érintettsége.

36a. cikk: elektromos vagy hidrogéntöltő infrastruktúrára nyújtott beruházási támogatás

A jogcím előzményei

A GBER 36a. cikke egy viszonylag friss jogcímnak számít a GBER történetében, hiszen 2021. augusztus 1-én vezették be.²⁹ Ez nem jelenti azt, hogy 2021 augusztusa előtt ne lehetett volna a GBER hatálya alatt töltőállomások telepítését támogatni, erre korábban a rendelet 56. cikke – helyi infrastruktúrára irányuló támogatás – biztosított lehetőséget.³⁰ Annak ellenére, hogy az 56. cikk semmiféle technológiai szempontú megkötéssel nem rendelkezett, a támogatás mégis szigorú korlátok közé volt szorítva. E cikk olyan infrastruktúrára vonatkozik, amely helyi szinten hozzájárul a gazdasági és fogyasztói környezet javításához, valamint az ipari bázis korszerűsítéséhez és fejlesztéséhez. Az 56. cikk alatt kizárólag az érdekelt felhasználók számára nyílt,

²⁶ Közlemény az állami támogatás fogalmáról 118. pont.

²⁷ Közlemény az állami támogatás fogalmáról 185. pont.

²⁸ A helyi hatás megállapításához vizsgálandó: az érintett intézkedés földrajzi hatóköre, a külföldi használat aránya, és hogy volt-e külföldi letelepedési kísérlet az adott piacon.

²⁹ https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/qanda_21_3805 (letöltés dátuma: 2023. szeptember 10.)

³⁰ 2021 augusztus 1-től töltőinfrastruktúra csak a 36a. cikk szerint támogatható, de a létező támogatási programokra hat hónapos átállási időszak vonatkozott, amely alatt az 56. cikk átmenetileg továbbra is alkalmazható maradt.

átlátható és megkülönböztetésmentes módon hozzáférést biztosító töltőinfrastruktúrát lehetett támogatni, dedikált, egy vállalkozás igényeire szabott infrastruktúrát nem.

Itt érdemes még megjegyezni, hogy a töltőinfrastruktúrák támogathatósága egyéb állami támogatási szabályrendszerben sem jelent meg régebben: a 2014-ben elfogadott környezetvédelmi és energetikai állami támogatásokról szóló iránymutatás³¹ sem rendelkezett töltőállomásokról. A zöld megállapodás részeként felülvizsgált 2014-es iránymutatás helyébe lépő 2022. évi iránymutatás az éghajlatvédelmi, a környezetvédelmi és energetikai állami támogatásokról (továbbiakban: környezetvédelmi iránymutatás) teszi lehetővé a töltőinfrastruktúrákra irányuló állami támogatás nyújtását. A környezetvédelmi iránymutatás tartalmazza a legfontosabb szempontrendszert, amely alapján a Bizottság a jóváhagyást igénylő környezetvédelmi, klímapolitikai és energetikai tárgyú intézkedések belső piaccal való összeegyeztethetőségét vizsgálja.

Amíg nem tartalmazott az állami támogatási joganyag szabályokat a töltőinfrastruktúrák támogatására, a Bizottság az EUMSZ 107. cikk (3) bekezdés c) pontja³² alapján, egyedi bizottsági bejelentés keretében, közvetlenül engedélyezte töltőberendezések telepítésének támogatását. Ahogy egyre nagyobb számban jelentettek be a tagállamok töltőinfrastruktúrára irányuló – EUMSZ 107. cikk (3) bekezdés c) ponton alapuló – támogatás intézkedéseket, úgy fejlődött a bizottsági joggyakorlat.³³ A Bizottság az egyedi bejelentések során kialakult tapasztalatai alapján emelte be a töltőinfrastruktúrák támogathatóságának szabályait a csoportmentességi rendelkezlet hatálya alá.

A 2023. július 1-től hatályos GBER módosítással a 36a. cikk jelentősen átalakult, a jogcím szerinti lehetőségek kibővültek. A Bizottság megnövelte a bejelentési határértéket, vagyis azt a küszöböt, amíg tagállami hatáskörben nyújtható a támogatás. A határérték átlépése esetén a csoportmentesség nem alkalmazható, egyedi bizottsági jóváhagyás szükséges a környezetvédelmi iránymutatás alapján. Míg a GBER 2021. évi szabályai szerint elektromos vagy hidrogéntöltő infrastruktúrára nyújtott beruházási támogatás esetében a bejelentési határérték vállalkozásonként és projektenként 15 millió euró, valamint támogatási programok esetében 150 millió euró átlagos éves kiadási keret volt, addig az új GBER ezeket az összegeket megduplázza, 30 és 300 millió euróra.³⁴

---

³¹ A Bizottság közleménye - Iránymutatás a 2014–2020 közötti időszakban nyújtott környezetvédelmi és energetikai állami támogatásokról HL C 200/1, 2014.6.28.

³² Az egyes gazdasági tevékenységek vagy gazdasági területek fejlődését előmozdító támogatás, amennyiben az ilyen támogatás nem befolyásolja hátrányosan a kereskedelmi feltételeket a közös érdekekkel ellentétes mértékben.

³³ Lásd pl. a Bizottság SA.58035, SA.38769, SA.46574, SA.36181 ügyszámú határozatai.

³⁴ GBER 4. cikk sb) pont.

Támogatható tevékenységek és a támogatás feltételei

A GBER 36a. cikke alapján elektromos³⁵ vagy hidrogéntöltő³⁶ infrastruktúrához beruházási támogatás olyan infrastruktúra építéséhez, telepítéséhez, korszerűsítéséhez vagy bővítéséhez nyújtható, amely járműveket³⁷, mobil végberendezéseket³⁸ vagy földi kiszolgálás alá tartozó mobil berendezéseket³⁹ lát el villamos energiával vagy hidrogénnel.

Ez két újdonságot jelent a jogcím korábbi verziójához képest: 2023. július 1. előtt hatályos jogcím alapján a mobil végberendezések és a földi kiszolgálás alá tartozó mobil berendezések nem voltak támogathatók, továbbá a hidrogéntöltő infrastruktúra kizárólag megújuló hidrogénnel üzemelhetett. Az új GBER könnyít ez utóbbi feltételen, és a megújuló hidrogén használata csak jövőbeli feltételként jelenik meg, mivel a kedvezményezettnek arra kell kötelezettséget vállalni, hogy a támogatással érintett hidrogéntöltő infrastruktúra legkésőbb 2036. január 1-től kizárólag megújuló hidrogént szolgáltat.

Továbbá, korábban kizárólag mindenki számára nyíltan hozzáférhető infrastruktúra kiépítése volt támogatható, míg az új 36a. cikk lehetővé teszi a kedvezményezettek speciális igényeire szabott, egyedi célú, dedikált infrastruktúra támogatását. Amennyiben az elektromos- vagy hidrogéntöltő infrastruktúra a támogatás kedvezményezettjétől eltérő felhasználók számára is nyíltan hozzáférhető, a támogatás kizárólag a nyilvánosan és – többek között a díjak, az azonosítási és fizetési módok, továbbá az egyéb használati feltételek tekintetében – megkülönböztetésmentesen hozzáférhető elektromos- vagy hidrogéntöltő infrastruktúra építéséhez, telepítéséhez, korszerűsítéséhez vagy bővítéséhez nyújtható. A támogatás kedvezményezettjétől eltérő felhasználóknak az elektromos- vagy hidrogéntöltő infrastruktúra használatáért piaci árat kell fizetniük. Abban az esetben, ha a támogatott töltőinfrastruktúra működtetését a kedvezményezett koncesszióba adná, vagy egyéb módon harmadik félre bízna, azt csak átlátható és megkülönböztetés-mentes módon, versenyeztetés útján és a vonatkozó közbeszerzési jogszabályok betartásával teheti meg. Új szabályként jelenik meg a jogcímekben, hogyha a támogatás olyan elektromos töltőinfrastruktúra kiépítésére irányul, amely lehetővé teszi a 22 kW vagy annál kisebb kimenő teljesítményű villamos energia szállítását, abban az esetben az infrastruktúrának alkalmasnak kell lennie az intelligens töltési⁴⁰ funkciókra.

---

³⁵ Olyan helyhez kötött vagy mobil infrastruktúra, amely járműveket, mobil végberendezéseket vagy földi kiszolgálást végző mobil berendezéseket lát el villamos energiával.

³⁶ Olyan helyhez kötött vagy mobil infrastruktúra, amely járműveket, mobil végberendezéseket vagy földi kiszolgálást szolgáló mobil berendezéseket lát el hidrogénnel.

³⁷ Beleértve a közúti-, vízi-, vasúti- és légitömegközlekedést is. Viszont nem nyújtható támogatás a kikötői elektromos- és hidrogéntöltő infrastruktúrára irányuló beruházásokhoz.

³⁸ Olyan mobil berendezés, amelyet terminálterületen belül áruk és intermodális rakodóegységek be-, ki- és átrakodására, valamint rakomány mozgatására használnak.

³⁹ A légi vagy tengeri közlekedéshez kapcsolódó szolgáltatások során használt mobil berendezés.

⁴⁰ Olyan elektromos töltési művelet, amelynek során elektronikus kommunikáció útján kapott információk alapján, valós időben kiigazításra kerül az elembe betöltésre kerülő villamos energia intenzitása.

A támogatás szükségességét a támogatási intézkedés hatálybalépésének időpontjában egy évnél nem régebbi előzetes nyilvános konzultáció eredménye vagy független piaci tanulmány (továbbiakban: előzetes felmérés) alapján kell alátámasztani. Nyilvánosan hozzáférhető infrastruktúrákhoz támogatás akkor nyújtható, ha az előzetes felmérés azt állapítja meg, hogy a támogatási intézkedés hatálybalépésétől számított 3 éven belül kereskedelmi feltételek mellett valószínűsíthetően nem valósulna meg olyan beruházás, mint amire a tervezett támogatás vonatkozna. Előzetes felmérés nem szükséges a dedikált, nyilvánosan nem hozzáférhető infrastruktúra támogatásakor. Szintén nincs szükség előzetes felmérésre azokon a területeken, ahol az elektromos üzemű vagy részben hidrogénüzemű járművek külön-külön kevesebb, mint három százalékát teszik ki az adott tagállamban regisztrált ugyanazon kategóriába tartozó járművek teljes számának. Ugyanis – a Bizottság álláspontja szerint – az elektromos- vagy hidrogénüzemű járművek ilyen alacsony aránya jól beazonosítható piaci hiányosság.

Elszámolható költségek

A 2023. július 1-től hatályos GBER-rel az elszámolható költségek köre kibővül: a támogatás keretében az infrastruktúra építésének, telepítésének, korszerűsítésének, vagy bővítésének költségei számolhatók el. A bővítés korábban nem volt elszámolható.

A 36a. cikk az alábbi költségelemeket sorolja fel:

- a. a töltő infrastruktúrának és a kapcsolódó műszaki berendezéseknek a költségei;
- b. a töltő infrastruktúrának a hálózathoz, illetve a helyi villamos energia- vagy hidrogén-termelő vagy tároló egységhez való csatlakoztatásához szükséges bármilyen elektromos vagy egyéb komponensek - többek között elektromos kábelek és transzformátorok - telepítésének vagy korszerűsítésének költségei;
- c. az építési munkálatok, a földterület- vagy útátalakítás költségei, a telepítési és a vonatkozó engedélyek beszerzési költségei;
- d. a megújuló villamos energia vagy a megújuló hidrogén helyszíni előállításának beruházási költségei; és
- e. a megújuló villamos energia vagy a hidrogén tárolóegységeinek beruházási költségei.

A d) és e) pontok szerinti költségek elszámolhatósága szintén újdonság; ezek elszámolhatóságát a régi GBER explicit kizárta. A d) pont szerinti termelő létesítmény kapacitása nem haladhatja meg a csatlakoztatott töltő infrastruktúra maximális névleges teljesítményét vagy töltési kapacitását, így megakadályozva a nem rendeltetésszerű felhasználást.

Támogatási intenzitás

Támogatás főszabály szerint versenyeztetési ajánlattételi eljárás⁴¹ keretei között nyújtható, de az új GBER ez alól lehetővé teszi kivétel alkalmazását.

A támogatás az elszámolható költségek 100%-áig nyújtható, ha a támogatást olyan versenyeztetési ajánlattételi eljárásban ítélik oda, amely esetén

- a. az eljárást objektív, világos, átlátható és megkülönböztetés-mentes, a tényleges verseny lehetővé tétele érdekében előzetesen meghatározott és az ajánlatok benyújtásának határideje előtt legalább 6 héttel közzétett kritériumok alapján dolgozzák ki;
- b. amennyiben a támogatási program végrehajtása során valamennyi ajánlattevő támogatásban részesül és újabb ajánlattételi eljárás kiírására kerül sor, az eredeti ajánlattételi eljárást a tényleges verseny helyreállítása céljából az újabb ajánlattételi eljárásban igazítják ki, többek között a költségvetés vagy a mennyiség csökkentésével;
- c. tilos bármely ajánlattételi eljárás eredményének utólagos kiigazítása, így különösen az ajánlatok eredményével kapcsolatos utólagos tárgyalás; és
- d. az ajánlatok rangsorolásához – és végső soron a támogatásnak a versenyeztetési ajánlattételi eljárás keretében történő elosztásához – használt összes kiválasztási kritérium legalább 70%-át a projektnek a támogatási intézkedés környezetvédelmi célkitűzéseire való hozzájárulása – így különösen az egy elektromos- vagy hidrogéntöltő állomás után igényelt támogatás – alapján határozzák meg.

A támogatás versenyeztetési ajánlattételi eljárás nélkül is megítélhető, de kizárólag támogatási program⁴² alapján. Ez esetben a maximális támogatási intenzitás az elszámolható költségek 20%-a, amely közép- vagy kisvállalkozás esetén 20 százalékponttal, kisvállalkozás esetén 30 százalékponttal, és kevésbé fejlett területeken⁴³ megvalósuló beruházások esetén 15 százalékponttal növelhető. Az egy adott vállalkozásnak nyújtott támogatás nem haladhatja meg az érintett támogatási program teljes költségvetésének 40%-át.

Változások összesítése

A 36a. cikk módosításával a Bizottság kibővítette a támogatható tevékenységek körét, lehetővé tette a dedikált célú infrastruktúra támogatását, és enyhített a megújuló hidrogénre vonatkozó

---

⁴¹ Olyan megkülönböztetésmentes ajánlattételi eljárás, amely elegendő számú vállalkozás részvételét írja elő, és amelynél a támogatást vagy az ajánlattevő által benyújtott eredeti ajánlat, vagy elszámolóár alapján nyújtják. Ezenfelül az ajánlattételi eljárás költségvetése vagy volumene kötelező érvényű korlátot képez, amelynek eredményeképpen nem részesülhet minden ajánlattevő támogatásban.

⁴² Olyan intézkedés, amely alapján – anélkül, hogy további végrehajtási intézkedésekre lenne szükség – az intézkedésben általában és absztrakt módon meghatározott vállalkozások számára egyedi támogatást lehet odaítélni, valamint olyan intézkedések, amelyek alapján egy konkrét projekthez nem kapcsolódó támogatás egy vagy több vállalkozás számára határozatlan időre és/vagy határozatlan összegre vonatkozóan nyújtható.

⁴³ Egész Magyarország, kivéve Budapest.

szabályokon. Bővült az elszámolható költségek köre és a támogatás intenzitásának meghatározásának módja. Új feltételként jelent meg az intelligens töltési funkció előírása bizonyos teljesítmény felett, illetve a kikötőkre irányuló beruházások támogatásának tilalma.⁴⁴

A töltőinfrastruktúra támogathatóságának változásai túlmutatnak a 36a. cikkben. A továbbiakban a töltőinfrastruktúrák a 38a. cikk (épület-energihatékonysági intézkedésekre irányuló beruházási támogatás) és a 39. cikk (épület-energihatékonysági projektekre irányuló, pénzügyi eszközök formájában nyújtott beruházási támogatás) alapján, egy nagyobb projekt részeként is támogathatók.⁴⁵ A gyakorlatban ez annyit tesz, hogy például egy épület-energihatékonysági beruházás része lehet töltőállomás(ok) telepítése, és ebben az esetben a töltőállomás(ok) telepítésének teljes költsége beleszámítandó a teljes beruházás elszámolható költségeibe.

Az új GBER azonban nem mentes az ellentmondásoktól sem. A versenyztetéses ajánlattételi eljárás definíciója⁴⁶ szerint az eljárás költségvetése vagy volumene kötelező érvényű korlátot képez, amelynek eredményeképpen nem részesülhet minden ajánlattevő támogatásban. Viszont a 36a. cikk a támogatás intenzitásának meghatározásakor opcióként hozza fel a versenyztetési eljárás során, hogy valamennyi ajánlattevő támogatásban részesül⁴⁷, amit az előbb említett a versenyztetéses eljárás definíció kizár. A Bizottság részéről így további pontosításokra és iránymutatásra lenne szükség.

36b. cikk: tiszta üzemű vagy kibocsátásmentes járművek beszerzéséhez és járművek utólagos átalakításához nyújtott beruházási támogatás

A jogcím előzményei

A 36b. cikk egy teljesen új jogcím, a 2023. július 1-től hatályos GBER módosítás előtt zöld járművek beszerzésére nem vonatkozott külön támogatási kategória. Tagállami hatáskörben csak közvetett módon volt támogatható a környezetbarát mobilitás: a régi GBER tartalmazott jogcímekeket uniós környezetvédelmi szabványok túlteljesítésére, jövőbeni uniós szabványokhoz idő előtt történő alkalmazkodásra, valamint környezetvédelmi adókedvezmények formájában nyújtott támogatásra.⁴⁸ A GBER mellett a tagállamok legfeljebb csekély összegű támogatással (*de minimis*)⁴⁹ ösztönözheték előzetes bizottsági jóváhagyás nélkül a tiszta vagy kibocsátásmentes járművek beszerzését és átalakítását, azzal a kikötéssel, hogy *de minimis* támogatás nem vehető igénybe teherszállító járművek vásárlására.⁵⁰

⁴⁴ A kikötői töltőinfrastruktúra a GBER 56b. (tengeri kikötőkre irányuló támogatás) és 56c. (belvízi kikötőkre irányuló támogatás) cikkei alapján támogatható.

⁴⁵ GBER 38a. és 39. cikkek.

⁴⁶ GBER 2. cikk 38. pont.

⁴⁷ GBER 36a. cikk (4) bekezdés b) pont.

⁴⁸ 651/2014/EU bizottsági rendelet 2023. július 1. előtt hatályban volt 36., 37., és 44. cikkei.

⁴⁹ Az 1407/2013/EU bizottsági rendelet alapján egy és ugyanazon vállalkozásnak maximum 200 000 euró támogatás adható három pénzügyi évenként.

⁵⁰ A 2024. év elején várható *de minimis* módosítás már nem tartalmazza ezt a feltételt.

Hasonlóan a töltőinfrastrukturákhoz, a 2014-ben elfogadott környezetvédelmi és energetikai állami támogatásokról szóló iránymutatás nem tartalmazott rendelkezést a zöld járművek támogatására vonatkozóan, hiszen akkoriban ezen autók száma meglehetősen alacsony volt (köszönhetően a magas árúknak és a kis hatótávuknak).⁵¹ A tagállamok csupán közvetlenül az EUMSZ 107. cikk (3) bekezdés c) pontja alapján kérhették a Bizottság jóváhagyását zöld járművekre irányuló támogatási intézkedéseik kapcsán.⁵²

Az elektromos autók terjedésével az uniós állami támogatási szabályozás is változott, a 2022. évi környezetvédelmi iránymutatásban megjelentek a területre vonatkozó szabályok. Végül a kialakult joggyakorlat vezetett el a támogatási kategória csoportmentesítéséhez.

Támogatható tevékenységek és a támogatás feltételei

E jogcím alapján tiszta üzemű⁵³ vagy kibocsátásmentes közúti, vasúti, belvízi vagy tengeri szállítási járművek⁵⁴ beszerzéséhez, valamint járművek utólagos átalakításához nyújtható beruházási támogatás. Támogatás nyújtható továbbá e járművek legalább 12 hónap időtartamú lízingeléséhez, valamint járművek tiszta üzemű vagy kibocsátásmentes minősítését lehetővé tevő utólagos átalakításához is. A jogcím nem vonatkozik repülőgépekre.

Elszámolható költségek

A támogatás keretében elszámolható a tiszta üzemű vagy kibocsátásmentes jármű beszerzésének vagy lízingelésének többletköltsége, illetve utólagos átalakítására irányuló beruházás esetében az utólagos átalakításra irányuló beruházás költségei. Járműbeszerzés és lízingelés esetén a többletköltség a tiszta üzemű vagy kibocsátásmentes jármű és egy azonos kategóriájú, a már hatályos uniós szabványoknak megfelelő jármű beszerzéséhez vagy lízingeléséhez kapcsolódó költségek különbözete, amelyet támogatás hiányában szerzett volna be vagy lízingelt volna a kedvezményezett. Az elszámolható lízingköltségek nem foglalhatják magukban a jármű üzemeltetésével kapcsolatban felmerülő működési költségeket – ideértve az energiaköltségeket, biztosítási költségeket és karbantartási költségeket –, függetlenül attól, hogy azok részét képezik-e a lízingszerződésnek. Ennek a követelménynek a gyakorlati megvalósíthatósága viszont kérdéses, nem valószínű, hogy a lízingcég információt szolgáltatna egy lízingelt jármű üzemeltetése során jelentkező működési költségekről, illetve ezeket elhatárolná a lízingszerződésben.

---

⁵¹ <https://theicct.org/electric-vehicle-markets-have-their-ups-and-downs-2014-ytd-update/> (letöltés dátuma: 2023. szeptember 11.)

⁵² Lásd pl. a Bizottság SA.34375, SA.59352, SA.53056, SA.53055 ügyszámú határozatai.

⁵³ GBER 2. cikk 102f. pont.

⁵⁴ GBER 2. cikk 102g. pont.

Támogatási intenzitás

Támogatás a 36b. cikk alapján főszabály szerint olyan versenyeztetési ajánlattételi eljárás során nyújtható, amely esetén

- a. az eljárást objektív, világos, átlátható és megkülönböztetés-mentes, a tényleges verseny lehetővé tétele érdekében előzetesen meghatározott és az ajánlatok benyújtásának határideje előtt legalább 6 héttel közzétett kritériumok alapján dolgozzák ki;
- b. amennyiben a támogatási program végrehajtása során valamennyi ajánlattevő támogatásban részesül és újabb ajánlattételi eljárás kiírására kerül sor, az eredeti ajánlattételi eljárást a tényleges verseny helyreállítása céljából az újabb ajánlattételi eljárásban igazítják ki, többek között a költségvetés vagy a mennyiség csökkentésével;
- c. tilos bármely ajánlattételi eljárás eredményének utólagos kiigazítása, így különösen az ajánlatok eredményével kapcsolatos utólagos tárgyalás; és
- d. az ajánlatok rangsorolásához - és végső soron a támogatásnak a versenyeztetési ajánlattételi eljárás keretében történő elosztásához - használt összes kiválasztási kritérium legalább 70%-át a projektnek a támogatási intézkedés környezetvédelmi célkitűzéseire való hozzájárulása – így különösen tiszta üzemű vagy kibocsátásmentes járművenként igényelt támogatás – alapján határozzák meg.

Versenyeztetési ajánlattételi eljárás alkalmazása esetén a támogatási intenzitás a verseny eredményeként kialakult érték, de az nem haladhatja meg kibocsátásmentes jármű beszerzése vagy lízingelése, illetve a kibocsátásmentes jármű minősítést lehetővé tevő utólagos átalakítás esetében az elszámolható költségek 100%-át, valamint tiszta üzemű jármű beszerzése vagy lízingelése, illetve jármű tiszta üzemű jármű minősítését lehetővé tevő utólagos átalakítása esetében az elszámolható költségek 80%-át. A 36a. cikkel foglalkozó fejezetben említett ellentmondás a versenyeztetési ajánlattételi eljárásra vonatkozóan jelen jogcím esetében is fennáll.

Hasonlóan a 36a. cikkhez, a támogatás versenyeztetési ajánlattételi eljárás hiányában is megítélhető, kizárólag támogatási program alapján. Ez esetben a maximális támogatási intenzitás nem haladhatja meg az elszámolható költségek 20%-át, amely középvállalkozás esetén 20 százalékponttal, kisvállalkozás esetén 30 százalékponttal, és kibocsátásmentes járművek esetében 10 százalékponttal növelhető.

A 36b. cikk lehetővé tesz egy harmadik lehetőséget is közszolgáltatást végző vállalkozások esetében. Ez alapján a versenyeztetési ajánlattételi eljárás és támogatási program nélkül ítéltető meg támogatás olyan vállalkozás részére, amely nyílt, átlátható és megkülönböztetésmentes beszerzési eljárást követően szárazföldi, vasúti vagy vízi személyszállítási közszolgáltatásra irányuló közszolgáltatási szerződést kötött, kizárólag a közszolgáltatási szerződés hatálya alá tartozó személyszállítási közszolgáltatás nyújtására használt tiszta üzemű vagy kibocsátásmentes járművek beszerzéséhez. Ebben az esetben a támogatási intenzitás nem haladhatja meg az elszámolható költségek 40%-át, amely kibocsátásmentes járművek esetében további 10 százalékponttal növelhető.

Konklúzió

A zöld átállás sikeres teljesítése érdekében az új GBER szabályozása a környezetvédelem és energetika területén sokkal részletesebb és kiterjedtebb, mint korábban valaha.

A legegyszerűbb és leggyorsabb módját az állami támogatás nyújtásának a GBER jelenti. Rendkívül sok adminisztratív tehertől kíméli meg a tagállamokat a lehetőség, hogy saját hatáskörben valósítsanak meg támogatási intézkedéseket előzetes bizottsági jóváhagyás nélkül. Így, ha a Bizottság változtatja a csoportmentességi rendelet szabályait, a tagállamok előbb-utóbb alkalmazkodni fognak hozzá. A Bizottságnak ezért a GBER vonatkozásában nagyobb a mozgáster, hogy a zöldebb útra terelje a tagállamokat, mint egyéb jogi dokumentumok esetén.

Viszont az állami támogatásokkal való zöldebb útra terelés csak egy szeletét teszi ki a környezetvédelmi szakpolitikának, a szabályozás szintén hangsúlyos elem: ezt támasztja alá a belsőégésű motoros autók tiltása a jövőben, illetve a töltőinfrastruktúrák telepítésének kötelezővé tétele. A jelek szerint az uniós szintű szabályozás kiegészül tagállami intézkedésekkel is, például Németország jelentette be nemrégiben, hogy kötelezővé teszi elektromos töltők telepítését a benzinkutakon.⁵⁵ Az intézkedés nem pusztán szabályozási kérdést érint, hanem költségvetésit is, hiszen Németországnak több olyan támogatási programja is van, amelyek töltőinfrastruktúrák telepítésére irányulnak.⁵⁶

Mind a 36a., mind a 36b. cikk fontos piaci hiányosságokat hivatott kezelni, és meglehetősen indokoltak a környezetvédelmi szakpolitikai fejlemények fényében. Így várhatóan a tagállamok nagy számban fognak élni a felülvizsgált GBER biztosította támogatási lehetőségekkel, hozzájárulva hosszútávon az európai zöld megállapodás célkitűzéseinek eléréséhez, rövidtávon pedig a tagállami és az európai gazdaság fejlődéséhez, a zöld átállás felgyorsításához.

---

⁵⁵ <https://www.euractiv.com/section/road-transport/news/scholz-praises-individual-mobility-at-german-car-show/> (letöltés dátuma: 2023. szeptember 11.)

⁵⁶ Lásd pl. a Bizottság SA.104749 ügyszámú határozatát, amely ugyan nem a GBER alapján került elfogadásra, de ennek oka valószínűsíthetően a program mérete, az ugyanis túllépné a GBER bejelentési értékhatárait.

A SZÉLES SÁVÚ INFRASTRUKTÚRÁKHOZ NYÚJTOTT TÁMOGATÁSOKRA VONATKOZÓ SZABÁLYOK BEMUTATÁSA FIGYELEMMEL AZ ÁLTALÁNOS CSOPORTMENTESSÉGI RENDELET MÓDOSÍTÁSAIRA

BALOGH Roland¹

Tárgyszavak: széles sávú infrastruktúra, Általános Csoportmentességi Rendelet, helyhez kötött széles sávú hálózat, mobilhálózat, CEF, konnektivitási utalványok, felhordó hálózatok

2023. július 1-jei hatállyal az Európai Bizottság (a továbbiakban: Bizottság) átfogó jelleggel módosította² a Szerződés 107. és 108. cikke alkalmazásában bizonyos támogatási kategóriáknak a belső piaccal összeegyeztethetőségéről szóló 2014. június 17-i 651/2014/EU bizottsági rendeletet³ (a továbbiakban: Általános Csoportmentességi Rendelet, ÁCSR). A módosítás érintette az Általános Csoportmentességi Rendelet széles sávú infrastruktúra támogatását lehetővé tevő 10. szakaszát is: egyrészt a már meglévő egyes jogcímek (52. cikk⁴, 52a. cikk⁵, 52b. cikk⁶ és 52c. cikk⁷) kerültek módosításra, másrészt a szakasz kiegészült egy új, különálló támogatási jogcímmel (52d. cikk⁸).

Jelen cikk célja, hogy áttekintést adjon a széles sávú infrastruktúrákhoz nyújtott támogatásokra vonatkozó legfontosabb szabályokról, kiemelve az Általános Csoportmentességi Rendelet helyhez kötött széles sávú hálózatok támogatásáról rendelkező 52. cikkének 2023. évi módosítását annak érdekében, hogy mind a beruházók, mind a támogatást nyújtók átfogó képet kapjanak a támogatási lehetőségekről, feltételekről.

---

¹ Balogh Roland az Andersen Zrt. munkatársa. A cikkben megjelenő vélemény nem tekinthető az Andersen Zrt. hivatalos álláspontjának.

² 2023/1315/EU bizottsági rendelet (HL L 167 2023.06.30.)

³ HL L 187. 2014.06.26. 1. o.; módosította: a 2017/1084/EU bizottsági rendelet (HL L 156., 2017.06.20.), a 2020/972/EU bizottsági rendelet (HL L 215., 2020.7.7.), a 2021/1237/EU bizottsági rendelet (HL L 270, 2021.07.29.), valamint a 2023/1315/EU bizottsági rendelet (HL L 167 2023.06.30.)

⁴ Helyhez kötött széles sávú hálózatokhoz nyújtott támogatás

⁵ A 4G és az 5G mobilhálózatokhoz nyújtott támogatás

⁶ A transzeurópai digitális konnektivitási infrastruktúrával kapcsolatos, közös érdekű projektekhez nyújtott támogatás

⁷ Konnektivitási utalványok

⁸ Felhordó hálózatokhoz nyújtott támogatás

A széles sávú infrastruktúra fogalma, jelentősége

Az ÁCSR értelmező rendelkezése szerint széles sávú infrastruktúrának minősül az olyan aktív elem (például transzponderek, útválasztók és kapcsolók, aktív antennák) nélküli széles sávú hálózat, amely a fizikai infrastruktúrát, azaz a passzív elemeket, például az alépítményt, az oszlopokat, a tartóoszlopokat, a tornyokat, a sötétszálat, a szekrényeket és a kábeleket foglalja magában.⁹

Kutatásokkal igazolható, hogy a megfelelő széles sávú hálózatoknak pozitív hatása van nemcsak a gazdaságra, hanem a társadalom egészére is¹⁰, elég csak a digitális szolgáltatások jelenlétére gondolni az oktatás, az államigazgatás vagy a közlekedés/szállítás területén, melyek igénybevétele egyre inkább elképzelhetetlen megfelelő minőségű internet-hozzáférés nélkül.¹¹ A széles sávú internetszolgáltatás már közműszolgáltatásnak tekinthető.

Figyelemmel kell azonban lenni arra is, hogy mivel a korszerű széles sávú hálózatok fejlesztése, működtetése meglehetősen költséges, így a piacnak nem minden esetben érdeke arról gondoskodni, hogy minden térségben – így például az alacsonyabb népsűrűségű területeken is – elérhetőek legyenek ezek a korszerű hálózatok. Vannak tehát olyan területek, ahol például az állami támogatás útján megvalósuló hálózatfejlesztés társadalom- és gazdaságpolitikai okokból kifejezetten elérni kívánt cél, míg léteznek olyan területek is – ilyenek lehetnek az egyes sűrűbben lakott térségek –, ahol állami beavatkozás nem szükséges, mert ott a megfelelő minőségű hálózat piaci feltételek mellett is kiépül. Ez utóbbi területeken az állami támogatásból fejlesztett infrastruktúrának piac- és versenytorzító, a magánbefektetést kiszorító hatása lenne.¹²

Annak fontosságát és szükségességét, hogy az igényeknek megfelelő széles sávú infrastruktúra minél előbb és minél jobb minőségben rendelkezésre álljon, a Bizottság is korán felismerte, és ennek elérésére vonatkozó célkitűzéseit, terveit az úgynevezett digitális menetrendekben tette és teszi közzé.

Az első ízben 2010-ben közzétett 10 éves európai digitális menetrendben¹³ a Bizottság azonosította az információs és kommunikációs technológiák kulcsfontosságú támogató szerepét az Európai Unió céljainak elérésében. A dokumentum által lefektetett menetrend célja az volt, hogy Európa-szerte könnyebb legyen a fogyasztók és vállalkozások hozzáférése a digitális termékekhez és szolgáltatásokhoz, azaz a mindenki számára elérhető jobb internetkapcsolat, átfogó széles sávú alapelfedettség, elsősorban a mobil és műholdas széles sávú hálózat fejlődésének köszönhetően, amelynek célja a gigabites kapcsolat fejlesztése valamennyi fő társadalmi-

---

⁹ ÁCSR 2. cikk 137. pont

¹⁰ Filomena, Chirico – Gaál Norbert (2012): A szélessávú hálózatok kiépítéséhez nyújtott állami támogatások: alapvető fogalmak és legjobb gyakorlatok. Állami Támogatások Joga, 16. évf. 4. sz. 16.; 6. lábjegyzet

¹¹ A Bizottság: Guide to High Speed Broadband Investment, 1.1-es változat, 2014. október 22., 5. o

¹² A Bizottság közleménye – Uniós iránymutatás az állami támogatásra vonatkozó szabályoknak a széles sávú hálózatok mielőbbi kiépítésére való alkalmazásáról (2013/C 25/01) (HL C 25., 2013. 01. 26.) (4), (5) és (6) bekezdés.

¹³ A Bizottság közleménye – Az európai digitális menetrend COM (2010) 245

gazdasági hajtóerő számára. Ennek keretében célkitűzésként fogalmazódott meg, hogy 2020-ig minden európai polgár 30 Mbps letöltési sebességű internet-hozzáféréssel, illetve az európai háztartások legalább 50%-a 100 Mbps-os sáv szélességet meghaladó internetkapcsolattal rendelkezzen.¹⁴

Ezt fejlesztette tovább 2015-ben a digitális egységes piaci stratégia¹⁵, amely egy három pilléren alapuló konkrét rendelkezéscsomagot határozott meg. A csomag célja a tisztességes, nyílt és biztonságos digitális környezet biztosítása: 1) a fogyasztók és vállalatok könnyebb hozzáférése a digitális termékekhez és szolgáltatásokhoz Európa-szerte; 2) a digitális hálózatok és szolgáltatások fellendülését elősegítő feltételek megteremtése, és 3) a digitális gazdaság növekedési lehetőségeinek maximalizálása. A következő években a Bizottság számos javaslatot terjesztett elő a digitális egységes piac gyakorlati megvalósítása tárgyában¹⁶, így például 2017 májusában megállapodás született az uniós támogatással megvalósuló WiFi4EU programról, melynek célja elősegíteni az ingyenes internet-hozzáférést a városházákon, a kórházakban és egyéb közterületeken.¹⁷ 2017. június 15-től megszűntek az Európai Unióban a roaming díjak, ami szintén jelentős lépés volt egy egységes digitális piac megvalósítása felé.¹⁸

A 2020-ban publikált, az „Európa digitális jövőjének megtervezése”¹⁹ című második ötéves digitális stratégia három fő digitális célkitűzésre összpontosított: 1) az emberek érdekeit szolgáló technológiára, 2) a méltányos és versenyképes gazdaságra, valamint 3) a nyitott, demokratikus és fenntartható társadalomra.

Ezt követően 2021-ben megjelent a második 10 éves európai digitális menetrend a „Digitális iránytű 2030-ig: a digitális évtized megvalósításának európai módja”²⁰ címen, amely konkrét formába öntötte az Európai Unió 2030-ra vonatkozó digitális törekvéseit, és négy sarkalatos pont mentén határozta meg a legfontosabb mérföldköveket. Az első kettő az infrastruktúrák, valamint az oktatás és készségek digitális kapacitásaira, a másik kettő pedig a vállalkozások és a közszolgáltatások digitális transzformációjára összpontosít. Az infrastruktúra tekintetében a Bizottság 2030-ra javasolt célkitűzése az, hogy minden európai háztartást gigabites hálózat fedjen le, és minden lakott területen legyen 5G lefedettség²¹.

¹⁴ A Bizottság közleménye – Az európai digitális menetrend COM (2010) 245 2.4. pont

¹⁵ A Bizottság közleménye – Európai digitális egységes piaci stratégia COM (2015) 192

¹⁶ Angyal Zoltán: Úton a digitális egységes piac felé, Miskolci Jogi Szemle 15. évfolyam (2020) 3. különszám

¹⁷ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2017/1953 rendelete 2017. október 25-i rendelete az 1316/2013/EU és a 283/2014/EU rendeletnek az internetkapcsolat helyi közösségekben történő előmozdítása tekintetében történő módosításáról

¹⁸ Az Európai Parlament és a Tanács 2012. június 13-i 531/2012/EU rendelete az Unión belüli nyilvános mobilhírközlő hálózatok közötti barangolásról (roaming)

¹⁹ A Bizottság közleménye – Európai digitális jövőjének megtervezése COM (2020) 67

²⁰ A Bizottság közleménye – Digitális iránytű 2030-ig: a digitális évtized megvalósításának európai módja COM (2021) 118

²¹ A Bizottság közleménye – Digitális iránytű 2030-ig: a digitális évtized megvalósításának európai módja COM (2021) 118 3.2 pont

Az állami támogatás megléte

Az Európai Unió Működéséről szóló Szerződés (a továbbiakban: EUMSZ) 107. cikke tartalmazza az állami támogatásokra vonatkozó alapvető rendelkezéseket. A 107. cikk (1) bekezdése határozza meg az állami támogatás fogalmát és főszabályként megtiltja annak nyújtását, míg a (3) bekezdés azokat az eseteket sorolja fel, amikor a Bizottság egy támogatást engedélyezhet. A (3) bekezdés c) pontja értelmében a Bizottság engedélyezhet olyan támogatást, amelynek célja az egyes gazdasági tevékenységek vagy gazdasági területek fejlődésének előmozdítása, amennyiben az ilyen támogatás nem befolyásolja hátrányosan a kereskedelmi feltételeket a közös érdekekkel ellentétes mértékben.

Annak eldöntése érdekében, hogy egy támogatási intézkedés mikor minősül állami támogatásnak, a Bizottság 2016-ban közzétette az állami támogatás fogalmáról szóló közleményét²² (a továbbiakban: Közlemény), mely dokumentum összegzi az EUMSZ állami támogatási fogalom tényállási elemeire vonatkozó állandó bírói jogértelmezést és bizottsági joggyakorlatot.

A Közlemény hetedik, speciális fejezete foglalkozik az infrastruktúra fejlesztőknek, működtetőknek és felhasználóknak nyújtott támogatásokkal.²³ A Bizottság a Közleményben kifejti, hogy figyelemmel az infrastruktúra állami finanszírozásának stratégiai jelentőségére és a növekedés előmozdítására specifikus iránymutatást szükséges nyújtani arra vonatkozóan, hogy az infrastruktúra állami finanszírozása mikor részesít előnyben egy vállalkozást, mikor biztosít előnyt, illetve mikor gyakorol hatást a versenyre és a tagállamok közötti kereskedelemre.

A széles sávú infrastruktúra vonatkozásában a Közlemény rögzíti, hogy használatának célja, hogy lehetővé tegye a telekommunikációs csatlakoztatás végfelhasználók részére történő nyújtását, valamint egyértelművé teszi, hogy a csatlakoztatás végfelhasználók részére fizetés ellenében történő nyújtása gazdasági tevékenység. A széles sávú infrastruktúrát az üzemeltetők sok esetben állami finanszírozás nélkül építik, ami a jelentős piaci alapú finanszírozás bizonyítéka, és sok földrajzi területen a különböző üzemeltetők hálózatai versenyeznek egymással. A széles sávú infrastruktúrák nagy, egymáshoz kapcsolódó és kereskedelmi célból hasznosított hálózatok részét képezik. Ezen okokból az olyan állami finanszírozás, amelyet a végfelhasználók számára a széles sávú infrastruktúrához való csatlakoztatáshoz nyújtanak, a széles sávú hálózatokról szóló korábbi iránymutatásban²⁴ foglaltak szerint az állami támogatási szabályok hatálya alá tartozik. Ezzel szemben a kizárólag közigazgatási szervek összekapcsolása nem gazdasági tevékenység, ezért az úgynevezett „zárt hálózatok” állami finanszírozására nem kell az uniós állami támogatási szabályokat alkalmazni.²⁵

²² Bizottsági közlemény az Európai Unió működéséről szóló szerződés 107. cikkének (1) bekezdésében említett állami támogatás fogalmáról (HL C 262., 2016.7.19., 1. o.)

²³ Közlemény, 199. pont

²⁴ <https://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2013:025:0001:0026:-hu:PDF>

²⁵ Közlemény, 216. pont

Azokon a területeken, ahol már megfelelő alkalmazási tapasztalat áll rendelkezésre annak egyértelmű meghatározására, hogy milyen feltételek mellett engedélyezné a támogatást, a Bizottság ún. csoportmentességi rendeletet alkot. A csoportmentességi rendelet hatálya alá tartozó támogatások esetében nem kell a Bizottság előzetes engedélyét kérnie a tagállamnak.

A széles sávú infrastruktúra fejlesztésének támogatása terén a 2014. július 1-jétől hatályos Általános Csoportmentességi Rendelet külön szakaszban határozza meg a széles sávú infrastruktúrára irányuló támogatás tagállami hatáskörben nyújthatóságának feltételeit.

Az Általános Csoportmentességi Rendelet

A Bizottság 2023 januárjában új közleményt fogadott el a széles sávú hálózatokhoz nyújtott állami támogatásról²⁶ (a továbbiakban: a széles sávú hálózatokról szóló új iránymutatás), amely a korábbi, 2013-as közlemény²⁷ helyébe lépett. A széles sávú hálózatokról szóló új iránymutatás meghatározza azt a szempontrendszert, melynek figyelembevételével a Bizottság értékeli a tagállamok által jóváhagyásra bejelentett, a széles sávú hálózatok Európai Unió kiépítését és elterjedését célzó állami támogatási intézkedéseket. Az új szabályrendszer célja, hogy elősegítse az Európai Unió azon stratégiai célkitűzését, melynek értelmében az évtized végére mindenki számára elérhetővé válik a gigabitalapú konnektivitás²⁸ és az 5G lefedettség, ami elengedhetetlen az Európai Unió digitális átállásának megvalósításához. Annak érdekében, hogy megteremtődjön az összhang a széles sávú hálózatokról szóló új iránymutatás és az ÁCSR között, az ÁCSR 10. szakaszának 2023. évi módosítása részben tartalmi, részben technikai jellegű kiigazításokat tartalmaz.

Az ÁCSR jelenleg hatályos 10. szakasza az alábbi támogatási jogcímekeket foglalja magába:

- Helyhez kötött széles sávú hálózatokhoz nyújtott támogatás (52. cikk)
- A 4G és az 5G mobilhálózatokhoz nyújtott támogatás (52a. cikk)
- A transzeurópai digitális konnektivitási infrastruktúrával kapcsolatos, közös érdekű projektekhez nyújtott támogatás (52b. cikk)
- Konnektivitási utalványok (52c. cikk)
- Felhordó hálózatokhoz nyújtott támogatás (52d. cikk)

A következőkben az egyes támogatási jogcímek legfontosabb feltételeit mutatom be.

---

²⁶ A Bizottság közleménye - Iránymutatás a széles sávú hálózatokhoz nyújtott állami támogatásokról (2023/C 36/01)

²⁷ <https://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2013:025:0001:0026:-hu:PDF>

²⁸ Gigabites internetkapcsolat alatt olyan költséghatékony, szimmetrikus internetkapcsolatot kell érteni, amely legalább 1 Gbps sebességű felmenő és lejövő kapcsolatot biztosít.

Helyhez kötött széles sávú hálózatokhoz nyújtott támogatás (52. cikk, módosított jogcím)

A helyhez kötött hálózat lehet vezetékes hálózat, valamint – olyan esetekben, amikor a vezetékes hálózat kiépítése fizikailag vagy gazdaságilag nem lehetséges – vezeték nélküli hálózat is.

E jogcím a 2014. évi bevezetése óta több esetben módosult, követve az ágazat fejlődését. A legutóbbi, 2021. augusztus 1-jén hatályba lépett jelentős módosításokhoz képest 2023-ban a jogcím csak kisebb mértékben módosult. A hatályos szabályok az alábbiak szerint foglalhatók össze.

A támogatás alapja nemcsak a beruházás, hanem a kiépítés és üzemeltetés valamennyi költsége, azzal a megkötéssel, hogy a beruházás mértékének meg kell haladnia a támogatott beavatkozás elszámolható költségeinek 70%-át.²⁹

Az ÁCSR alapján a helyhez kötött széles sávú hálózatok kiépítéséhez vissza nem térítendő támogatás formájában odaítélt támogatás esetében – projektenként jelenértéken – legfeljebb 100 millió euró lehet az összköltség, míg pénzügyi eszköz formájában odaítélt támogatás esetében 150 millió euró.³⁰

A hatályos szabályok szerint helyhez kötött hálózat kiépítésére két esetben³¹ adható támogatás. A támogatott fejlesztéseknek minőségbeli ugrást³² kell eredményezniük a már létező vagy a releváns időtávon belül³³ kiépíteni tervezett hálózatokhoz képest. A támogatás azokon a területeken nyújtható, ahol

- a. nincs olyan meglévő hálózat, amely csúcsidei feltételek mellett legalább 100 Mbps letöltési sebességet biztosítana vagy a releváns időtávban nincs tervben ilyen hálózatnak a kiépítése háztartások és a társadalmi-gazdasági mozgatórugók összekapcsolására, vagy
- b. csak egy olyan hálózat létezik, amely csúcsidei feltételek mellett legalább 100 Mbps, de 300 Mbps-t el nem érő letöltési sebességet biztosít, vagy ahol hitelt érdemlően valószínűsíthető, hogy a releváns időtávon belül legfeljebb egy ilyen hálózatot építenek ki társadalmi-gazdasági mozgatórugók összekapcsolására.

---

²⁹ ÁCSR 52. cikk (2) és (6) bekezdések

³⁰ ÁCSR 4. cikk (1) bekezdés y) pont

³¹ ÁCSR 52. cikk (3) bekezdés

³² Az ÁCSR 52. cikk (6) bekezdése alapján minőségi ugrás akkor történik, ha a támogatott beavatkozás eredményeként jelentős új beruházást valósítanak meg a széles sávú hálózatban, és a támogatott hálózat jelentős új képességeket vezet be a piac számára a széles sávú szolgáltatás rendelkezésre állása, a kapacitás, a sebesség és a verseny tekintetében a már létező vagy hitelt érdemlően tervezett hálózatokhoz képest a releváns időtávon belül.

³³ Az ÁCSR 2. cikk 139f. pontja értelmében releváns időtáv a tervezett magánberuházások ellenőrzése során figyelembe vett és a tervezett államilag finanszírozott hálózat kiépítéséhez szükséges időnek megfelelő időtáv, amely a tervezett állami beavatkozásról szóló nyilvános konzultáció közzétételének időpontjától a hálózat üzembé helyezéséig tart (vagyis addig az időpontig, amikor az államilag finanszírozott hálózat megkezdja a nagy- és/vagy kiskereskedelmi szolgáltatások nyújtását). A releváns időtáv nem lehet rövidebb 2 évnél.

Nem nyújtható támogatás olyan területen, ahol legalább egy hálózat marginális beruházások útján – különösen az aktív berendezések korszerűsítésével – korszerűsíthető úgy, hogy az csúcs-idei feltételek mellett legalább 1 Gbps letöltési sebességet biztosítson.

Azt, hogy az adott terület támogatható-e a fenti a) vagy b) pont alapján, feltérképezés³⁴ keretében, eredményeit pedig nyilvános konzultáció során kell ellenőrizni.

A feltérképezésnek azonosítania kell a támogatással lefedni tervezett földrajzi célterületeket és figyelembe kell vennie az összes meglévő helyhez kötött széles sávú hálózatot. A feltérképezést vezetékes hálózatok esetében a csatlakoztatható helyszínek címe alapján, a vezeték nélküli hálózatok esetében a csatlakoztatható helyszínek címe vagy legfeljebb 100×100 méteres rácsok alapján kell elvégezni. A módszertan valamennyi elemét és az alapjául szolgáló műszaki kritériumokat nyilvánosan hozzáférhetővé kell tenni.

A nyilvános konzultáció keretében az illetékes hatóság nyilvánosan elérhető honlapon teszi közzé a tervezett állami intézkedést és a feltérképezés részletes adatait. A konzultációnak a közzétételtől számítva legalább 30 napig kell tartania. A konzultáció lehetőséget ad arra, hogy az érdekelt felek észrevételezzék és információt adhassanak letöltési sebességgel bíró már meglévő, vagy a releváns időtávban hitelt érdemlően kiépíteni tervezett hálózataikról.³⁵

A támogatás feltétele a minőségbeli ugrás, amely akkor teljesül, ha a támogatott beavatkozás eredményeként jelentős új beruházást valósítanak meg a széles sávú hálózatban, és a támogatott hálózat a már meglévő vagy hitelt érdemlően kiépíteni tervezett hálózatokhoz képest jelentős új képességeket vezet be a piac számára a széles sávú internet-hozzáférési szolgáltatások rendelkezésre állása, a kapacitás, a sebesség és a verseny tekintetében.

A letöltési sebesség tekintetében a támogatás feltétele, hogy a támogatott hálózat legalább háromszorosára növelje a letöltési sebességet a jelenlegi vagy a támogatás nélkül a jövőben reálisan megvalósuló hálózathoz képest. Továbbá a fenti b) esetben a támogatott hálózatnak csúcs-idei feltételek mellett legalább 1 Gbps letöltési sebességet kell biztosítania.

A támogatást – főszabály szerint – továbbra is nyílt, átlátható és megkülönböztetésmentes versenyztetéses kiválasztási eljárás alapján kell odaítélni, figyelembe véve a technológiasemlegesség elvét.

Ettől eltérni abban az esetben lehet, amennyiben a kedvezményezett állami szerv támogatása az állami szerv vagy annak házon belüli szervezete által helyhez kötött széles sávú hálózat kiépítésére és üzemeltetésére irányul, és az állami szerv vagy annak házon belüli szervezete a támogatott hálózatot kizárólag nagykereskedelmi szolgáltatások nyújtásához használja. Ebben

---

³⁴ Az ÁCSR 52. cikk (5) bekezdés a) pontja alapján a feltérképezésnek azonosítania kell az állami beavatkozással lefedni tervezett földrajzi célterületeket, és figyelembe kell vennie az összes meglévő helyhez kötött széles sávú hálózatot. A feltérképezést a következők szerint kell elvégezni:

- i. a helyhez kötött vezetékes hálózatok esetében a csatlakoztatható helyszínek címe alapján;
- ii. a helyhez kötött vezeték nélküli hozzáférési hálózatok esetében a csatlakoztatható helyszínek címe alapján vagy maximum 100x100 méteres rácsok alapján.

³⁵ ÁCSR 52. cikk (5) bekezdés

az esetben a támogatás összege nem haladhatja meg az elszámolható költségek és a működési eredmény közötti különbséget.^{36,37} A működési eredményt az elszámolható költségekből megalapozott előrejelzések alapján előzetesen kell levonni és visszakövetelési mechanizmus alkalmazásával utólagosan ellenőrizni. Ez szigorúbb megközelítés, mint az egyes más ÁCSR támogatási jogcímek esetén alkalmazandó. Például a kultúrát és a kulturális örökség megőrzését előmozdító támogatásnál, ahol az ÁCSR a finanszírozási hiány és a visszakövetelési mechanizmus alkalmazását vagylagosan rendeli alkalmazni. A verseny nélküli támogatás esetében további feltétel, hogy a hálózatkiépítést vagy -működtetést koncesszióba adni, vagy azzal harmadik fellet megbízni csak nyílt, átlátható és megkülönböztetésmentes versenyeztetési kiválasztási eljárásban kialakult gazdaságilag legelőnyösebb ajánlat alapján, a vonatkozó közbeszerzési jogszabályokkal összhangban, a technológiasemlegesség elvének tiszteletben tartásával lehet.

A támogatás arányossága, a túlkompensáció és a kereszt támogatás elkerülése érdekében a kedvezményezett kiválasztási eljárástól függetlenül köteles számvitelileg elkülönített nyilvántartást vezetni az állami finanszírozással kiépített hálózat kiépítésének és üzemeltetésének költségeiről, illetve az annak hasznosításából származó bevételekről.

Emellett a tagállamoknak ellenőrzési és visszakövetelési mechanizmust kötelezően azon projektek esetében kell megalkotniuk, amelyeknél a projektre nyújtott támogatás összege meghaladja a 10 millió eurót³⁸.

A korábbi szabályokhoz hasonlóan a támogatott hálózatnak továbbra is nagykereskedelmi hozzáférést kell biztosítani, ami azt jelenti, hogy az egyik üzemeltető használhatja egy másik üzemeltető létesítményeit.³⁹ A nagykereskedelmi hozzáférést a hálózat – ideértve a hálózat azon részeit is, amelyek nem részesültek állami finanszírozásban vagy amelyeket nem a kedvezményezett épített ki – kapacitásának legalább 50%-ában és legalább három hozzáférést igénylő számára kell biztosítani, melyet nem érinthet a hálózat tulajdonosának, üzemeltetőjének vagy működtetőjének személyében bekövetkező változás.⁴⁰ Az aktív nagykereskedelmi hozzáférést a támogatott hálózat üzemeltetésének kezdetétől legalább tíz évig (korábban hét év volt), széles sávú infrastruktúrához biztosított nagykereskedelmi hozzáférést az infrastruktúra elemeinek hasznos élettartamáig kell biztosítani.⁴¹

---

³⁶ ÁCSR 52. cikk (7) bekezdés

³⁷ Dobos Edina – Hargita Eszter: A Finanszírozási hiány számításáról az állami támogatási szabályok alkalmazásában. Állami Támogatások Joga, 2022/5. szám

³⁸ ÁCSR 52. cikk (10) bekezdés

³⁹ ÁCSR 2. cikk 139. pont

⁴⁰ A nagykereskedelmi hozzáférés virtuális átengedés formájában is biztosítható, amennyiben az illetékes hatóság a virtuális átengedés lehetőségét előzetesen jóváhagyja.

⁴¹ ÁCSR 52. cikk (8) bekezdés

Az ÁCSR meghatározza a nagykereskedelmi hozzáférés díjának árazási alapelveit⁴² is, melyeknek döntő jelentősége van abból a szempontból, hogy egy támogatási intézkedés milyen mértékben lehet sikeres. A magas nagykereskedelmi árak ugyanis meggátolnák a harmadik fél üzemeltetők piacra lépését, ami által csökkenne a verseny, illetve a rosszul meghatározott árképzés torzíthatja a rendszer azon elemeit, amelyek az alternatív üzemeltetőket a befektetői létrán való továbblépésre ösztönöznék.^{43,44} Ennek érdekében szükséges a konzultáció a nemzeti szabályozó hatósággal (Magyarországon ezen feladatokat a Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság látja el).

A 4G és az 5G mobilhálózatokhoz nyújtott támogatás (52a. cikk, módosított jogcím)

Ezen támogatási kategória lehetővé teszi a 4G és 5G hálózatok kiépítésének és üzemeltetésének támogatását, nagyban hasonló feltételekkel, mint a fenti pontban már bemutatott helyhez kötött hálózatokra vonatkozó jogcím.

A támogatás alapja ez esetben is nemcsak a beruházás, hanem a kiépítés és üzemeltetés valamennyi költsége, azzal a megkötéssel, hogy a beruházás mértékének meg kell haladnia a támogatott beavatkozás elszámolható költségeinek 50%-át.

A 4G vagy 5G mobilhálózatok kiépítéséhez vissza nem térítendő támogatás formájában odaítélt támogatás esetében a bejelentési határérték projektenként jelenértéken legfeljebb 100 millió euró összköltség lehet, míg pénzügyi eszköz formájában odaítélt támogatás esetében a támogatás névértéke nem haladhatja jelenértéken meg a 150 millió eurót.⁴⁵

A mobil 5G hálózat kiépítése olyan területeken támogatható, ahol nincs meglévő 4G és 5G mobilhálózat, illetve ahol releváns időtávon belül nem is tervezik hitelt érdemlően ilyen hálózatok kiépítését. A 4G hálózat kiépítéséhez továbbá olyan területeken adható támogatás, ahol nincsenek meglévő 3G, 4G és 5G mobilhálózatok, illetve nem is tervezik ilyenek kiépítését.⁴⁶

---

⁴² ÁCSR 52. cikk (9) bekezdés alapján az alábbi árazási elvek egyikét kell figyelembe venni:

- a) a támogatással érintett területtel összehasonlítható, és annál versenyképesebb magyarországi területeken érvényesülő nagykereskedelmi árak átlaga, vagy
- b) a nemzeti szabályozó hatóság által jóváhagyott, vagy meghatározott árak, vagy
- c) költségalapú árképzés vagy az ágazati szabályozási kerettel összhangban lévő módszertan alapján határozható meg.

⁴³ Filomena, Chirico – Gaál Norbert (2012): A szélessávú hálózatok kiépítéséhez nyújtott állami támogatások: alapvető fogalmak és legjobb gyakorlatok. Állami Támogatások Joga, 16. évf. 4. sz. 17. oldal

⁴⁴ A "befektetői létra" (ladder of investment) egy olyan, az európai távközlési ágazatban széles körben elfogadott szabályozási megközelítés, melynek lényege, hogy a piacra lépők számára egymás után különböző szintű hozzáférést - a beruházási létra "fokozatait" - biztosítanak, miközben a belépőket idővel növekvő hozzáférési díj megállapításával vagy a hozzáférési kötelezettségek bizonyos előre meghatározott időpont után történő visszavonásával ösztönzik arra, hogy feljebb lépjenek a létrán.

⁴⁵ ÁCSR 4. cikk (1) bekezdés ya) pont

⁴⁶ ÁCSR 52a. cikk (3) bekezdés

Az államilag finanszírozott 4G vagy 5G mobilhálózat kizárólag azokon a területeken használható helyhez kötött vezeték nélküli szolgáltatás nyújtására, ahol nincs olyan meglévő hálózat, amely csúcsidei feltételek mellett legalább 100 Mbps letöltési sebességet biztosítana vagy a releváns időtávban nincs tervben ilyen hálózatnak kiépítése.

A támogatás ösztönző hatását szintén feltérképezés és nyilvános konzultáció alapján kell megállapítani, melynek eljárási szabályai megegyeznek az 52. cikk esetén alkalmazandókkal, azzal, hogy a feltérképezést maximum 100×100 méteres rácsok alapján kell elvégezni.⁴⁷

A támogatási intenzitást versenyeljárás alapján szükséges meghatározni, kivéve abban az esetben, ha a kedvezményezett egy kijelölt állami szereplő. Ekkor a finanszírozási hiány módszerét kell alkalmazni (az állami szereplő csak nagykereskedelmi szolgáltatásokra alkalmazhatja a hálózatot).⁴⁸

A nagykereskedelmi hozzáférés biztosítása szintén kötelező, a szabályozás az 52. cikk esetén alkalmazottakkal azonos.⁴⁹

A transzeurópai digitális konnektivitási infrastruktúrával kapcsolatos, közös érdekű projektekhez nyújtott támogatás (52b. cikk, változatlan tartalmú jogcím)

Ezen jogcím alatti projektek az ÁCSR legutóbbi, 2021. augusztus 1-jén hatályba lépett módosításával váltak támogathatóvá, a 2023. évi ÁCSR módosítás a feltételeket nem érintette.

Az ÁCSR értelmében az Európai Hálózatfinanszírozási Eszköz (a továbbiakban: CEF⁵⁰) létrehozásáról szóló az Európai Parlament és a Tanács

2021. július 7-i (EU) 2021/1153 Rendelete (a továbbiakban: CEF Rendelet) szerinti azon transzeurópai digitális hálózati infrastruktúrák⁵¹ támogathatók tagállami forrásból is, amelyek a CEF-ből támogatást kapnak vagy a CEF Rendelet szerinti úgynevezett „kiválósági pecsétben”⁵² részesülnek.

---

⁴⁷ ÁCSR 52a. cikk (4) és (6) bekezdések

⁴⁸ ÁCSR 52a. cikk (2) és (7) bekezdések

⁴⁹ ÁCSR 52a. cikk (8)-(9) bekezdések

⁵⁰ A CEF egy olyan pénzügyi alap, amelynek általános célkitűzése a transzeurópai hálózatok építése, fejlesztése, korszerűsítése és kiépítése a közlekedési, energetikai és digitális ágazatokban.

⁵¹ CEF Rendelet 2. cikk m) pont szerint digitális konnektivitási infrastruktúráknak minősülnek a rendkívül nagy kapacitású hálózatok, 5G rendszerek, nagyon jó minőségű, helyi vezeték nélküli konnektivitás és gerinchálózatok, valamint a közlekedési és energia-infrastruktúrákhoz közvetlenül kapcsolódó operatív digitális platformok;

⁵² A CEF Rendelet 19. cikk (2) bekezdése értelmében kiválósági pecsét védjegyet („Seal of Excellence”) kell odaítélni azon intézkedéseknek, amelyek megfelelnek a következő kumulatív feltételeknek:

- a) értékelésükre a CEF keretében meghirdetett pályázati felhívás alapján került sor;
- b) megfelelnek az említett pályázati felhívás minőségi minimumkövetelményeinek;
- c) költségvetési korlátok miatt nem finanszírozhatók az említett pályázati felhívás keretében.

A CEF Rendelet keretében finanszírozott vagy a kiválósági pecsétben részesült egyes projektekhez vissza nem térítendő támogatás formájában odaítélt támogatás esetében a bejelentési határérték projektenként jelenértéken legfeljebb 100 millió euró összköltség lehet, míg pénzügyi eszköz formájában odaítélt támogatás esetében a támogatás névértéke nem haladhatja meg jelenértéken a 150 millió eurót.⁵³

Az ÁCSR alapján négy projekttypus támogatható:

- az úgynevezett 5G folyosók⁵⁴ határon átnyúló szakaszainak közlekedési folyosó mentén történő kiépítése,
- a páneurópai terabit gerinchálózat határon átnyúló szakaszainak kiépítése,
- társadalmi - gazdasági fókuszpontok⁵⁵ felhőalapú infrastruktúráit összekötő gerinchálózat határon átnyúló szakaszainak kiépítése,
- tenger alatti kábelhálózatok kiépítése.

Azon túl, hogy az egyes támogatható projekttypusokra teljesíteni kell az adott kategóriára vonatkozóan meghatározott valamennyi különös összeegyeztethetőségi feltételt⁵⁶, az ÁCSR általános összeegyeztethetőségi feltételeket is meghatároz, melyek mindegyikét szintén teljesíteni kell. Ezen feltételek az alábbiak:

- 25% saját forrás rendelkezésre állása;
- az infrastruktúra kiépítése esetében csak a CEF Rendelet szerinti elszámolható beruházási költségeknek minősülő költségek jogosultak támogatásra;
- a projektek kiválasztása a Bizottság által kinevezett független pénzügyi közvetítő által, vagy egyértelmű, átlátható és megkülönböztetésmentes kritériumokon alapuló versenyeztetési ajánlattételi eljárás keretében, vagy a Bizottság által kinevezett független szakértők által történik;

---

⁵³ ÁCSR 4. cikk (1) bekezdés yb) pont

⁵⁴ ÁCSR 2. cikk 139c. pontja értelmében 5G folyosónak kell tekinteni a digitális konnektivitási infrastruktúrával, különösen 5G rendszerekkel teljeskörűen lefedett közúti, vasúti vagy belvízi közlekedési útvonal, amelyen lehetséges megszakítás nélkül nyújtani olyan, a CEF Rendelet szerinti szinergiákon alapuló digitális szolgáltatásokat, mint az összekapcsolt és automatizált mobilitás, a hasonló intelligens vasúti mobilitási szolgáltatások vagy a digitális konnektivitás a belvízi utakon.

⁵⁵ ÁCSR 2. cikk 139b. pontja értelmében a társadalmi-gazdasági fókuszpontok olyan jogalanyok, amelyek rendeltetésüknél, jellegüknél vagy elhelyezkedésüknél fogva közvetlenül vagy közvetve jelentős társadalmi-gazdasági előnyöket biztosítanak a környező területek vagy hatáskörzeteik polgárai, valamint üzleti és helyi közösségei számára, ideértve egyebek mellett azokat a közigazgatási szerveket és köz- vagy magánszervezeteket, amelyeket általános érdekű szolgáltatások vagy a Szerződés 106. cikkének (2) bekezdése szerinti általános gazdasági érdekű szolgáltatások működtetésével bíztak meg, valamint a digitálisan intenzív vállalkozásokat is;

⁵⁶ E feltételek az ÁCSR 52c. cikk (4) bekezdésben kerültek felsorolásra.

- a projektnek olyan konnektivitási képességeket kell lehetővé tennie, amelyek meghaladják a meglévő jogi kötelezettségekhez kapcsolódó követelményeket, például a frekvenciahasználati joghoz kötődőket;
- a projektnek biztosítania kell a harmadik felek nyílt nagykereskedelmi hozzáférését, az átengedést is beleértve.

Konnektivitási utalványok (52c. cikk, módosított jogcím)

Ezen jogcím az ÁCSR 2021. augusztus 1-jén hatályba lépett módosításával új támogatási kategóriaként jelent meg, a 2023. évi ÁCSR módosítás pedig módosította a feltételeket.

A konnektivitási utalványok távmunka, távoktatás és képzés segítése céljából magánszemélyeknek, továbbá kis-és közép vállalkozásoknak (a továbbiakban: kkv) adható.

A támogatás csak támogatási program keretében adható. A támogatási program alapján max. 3 évig lehet utalványt odaítélni, és az utalványok nem szólhatnak hosszabb időre, mint 2 év.

Az utalvány legfeljebb 50%-os támogatást jelenthet internet-előfizetésre. Az utalvány csak akkor adható, ha a magánszemély vagy a kkv (együtt továbbiakban: végfelhasználó) új előfizetést köt vagy jobb minőségű (a jelenlegi előfizetésnek csúcsidei feltételek mellett fogyasztók esetében legalább 30, míg kkv-k esetében legalább 100 Mbps letöltési sebességet biztosító) szolgáltatásra fizet elő.⁵⁷

A konnektivitási utalványok formájában az ÁCSR alapján nyújtott támogatás esetében a 36 hónapos időszak alatt az állami támogatás teljes költségvetése egy adott tagállamban (ami azt jelenti, hogy ebbe egyaránt bele kell érteni az országos, a regionális és a helyi utalványokat) nem haladhatja meg jelenértéken az 50 millió eurót.⁵⁸

Az utalványt a támogató vagy közvetlenül a végfelhasználónak, vagy pedig az általa választott szolgáltatónak is fizetheti. Az utalványt az előfizetők bármely, az adott térségben az elvárt minőségű szolgáltatást nyújtani képes szolgáltatónál felhasználhatják, a rendszernek tehát biztosítania kell valamennyi lehetséges szolgáltatóval szembeni egyenlő bánásmódot és az utalványok technológiai semlegességét. E célból a tagállamoknak létre kell hozniuk egy olyan online nyilvántartást, amelyhez a végfelhasználók hozzáférést kaphatnak annak érdekében, hogy lekérjék a támogatható szolgáltatások nyújtására képes valamennyi szolgáltató adatát.⁵⁹

Tekintettel arra, hogy az új szabályozás szerint az utalványok nem nyújthatók olyan területeken, ahol nincs a fentiekben meghatározott minimális letöltési sebességet biztosító hálózat, a korábban kötelező feltérképezést sem kell elvégezni. A nyilvános konzultációt pedig olyan módon kell lefolytatni, hogy a tagállamoknak a program főbb jellemzőit és a földrajzi célterületek jegy-

⁵⁷ ÁCSR 52c. cikk (2)-(3) bekezdések

⁵⁸ ÁCSR 4. cikk (1) bekezdés yc) pont

⁵⁹ ÁCSR 52c. cikk (4), (6) bekezdések

zékét egy regionális és nemzeti szinten is nyilvánosan hozzáférhető weboldalon közzé kell tenniük. Új feltétel továbbá, hogy a piaci torzulások minimalizálása érdekében a tagállamoknak egy piaci értékelést is el kell végezniük, mely során egyrészt azonosítják a területen jelen lévő támogatható szolgáltatókat, másrészt információkat gyűjtenek a szolgáltatók piaci részesedésének, a támogatható szolgáltatások igénybevételének és a szolgáltatók árainak megállapításához. Ennek eredményeként támogatás csak akkor nyújtható, ha a piaci értékelés azt állapítja meg, hogy a program nem részesít indokolatlan előnyben korlátozott számú szolgáltatót, és nem vezet a szolgáltatók piaci erejének a megerősítéséhez.⁶⁰

Ha egy szolgáltató az adott kiskereskedelmi piacon 25%-nál nagyobb részesedéssel rendelkezik, csak akkor vehet részt az utalványprogramban, ha nagykereskedelmi hozzáférést ad a hálózathoz a többi piaci szereplőnek. A nagykereskedelmi hozzáférés díját a korábbiakban már ismertettek szerint határozzák meg.⁶¹

Felhordó hálózatokhoz nyújtott támogatás (52d. cikk, új jogcím)

Ezen támogatási jogcím újonnan került bele az ÁCSR-be összhangban azzal, hogy a széles sávú hálózatokról szóló felülvizsgált iránymutatás a felhordó hálózatokat a széles sávú hálózatok egyik típusának tekinti.⁶²

Az ÁCSR értelmezésében a felhordó hálózat a széles sávú hálózat azon része, amely összekapcsolja a hozzáférési hálózatot (azaz a széles sávú hálózatnak azon szegmensét, amely összeköti a felhordó hálózatot a végfelhasználó helyszíneivel vagy eszközeivel) a gerinchálózattal (amely a különböző területek vagy régiók felhordó hálózatait összekapcsoló törzshálózat) és ahol a végfelhasználók forgalma összeadódik, de nem ad közvetlen hozzáférést a végfelhasználók részére.⁶³ A felhordó hálózatok szükségesek mind a helyhez kötött, mind pedig a mobil hozzáférési hálózatok fenntartásához.

A felhordó hálózatokhoz kiépítéséhez vissza nem térítendő támogatás formájában odaítélt támogatás esetében a bejelentési határérték projektenként legfeljebb jelenértéken 100 millió euró összköltség lehet, míg pénzügyi eszköz formájában odaítélt támogatás esetében nem haladhatja meg jelenértéken a 150 millió eurót.⁶⁴

A támogatási kategória keretében lehetőség van a felhordó hálózatok kiépítésének, irányításának és üzemeltetésének támogatására olyan területeken, ahol nincs sem száloptikán, sem egyéb – a száloptikával megegyező teljesítményt és megbízhatóságot biztosítani képes – technológián

---

⁶⁰ ÁCSR 52c. cikk (5), (7) bekezdések

⁶¹ ÁCSR 52c. cikk (8) bekezdés

⁶² A Bizottság közleménye - Iránymutatás a széles sávú hálózatokhoz nyújtott állami támogatásokról (2023/C 36/01) 2.3.3. pontja

⁶³ ÁCSR 2. cikk 137a., 137b. és 137c pontok

⁶⁴ ÁCSR 4. cikk (1) bekezdés yd) pont

alapuló meglévő felhordó hálózat, és ílyet a releváns időtávon belül hitelt érdemlően nem terveznek kiépíteni.⁶⁵

A támogatás nyújtásának feltételei megegyeznek a korábbi pontokban más ismertett követelményekkel, így e körben is figyelemmel kell lenni az alábbiakra:

- feltérképezés és nyilvános konzultáció szabályai;⁶⁶
- az állami beavatkozásnak minőségi ugrást kell eredményeznie;⁶⁷
- a támogatási intenzitást versenyeztetési eljárás keretében kell meghatározni, kivéve állami szereplő kedvezményezett esetén, egy kijelölt mely esetben a finanszírozási hiány módszerét kell alkalmazni;⁶⁸
- nagykereskedelmi hozzáférés biztosítása;⁶⁹
- ellenőrzési és visszakövetelési mechanizmus kialakítása.⁷⁰

Összegzés

Az ÁCSR 2023. évi módosításának egyik kiemelt célja a digitális átállás további előmozdítása és felgyorsítása volt. A hálózati összekapcsoltság a digitális átalakulás alapvető eleme, mely az innováció, a növekedés, valamint a társadalmi és területi kohézió szempontjából stratégiai jelentőséggel bír az uniós gazdaság valamennyi ágazatában.

A Bizottság ezért az ÁCSR-re vonatkozóan számos célzott módosítást javasolt annak érdekében, hogy tükrözze az állami támogatásokról szóló különböző iránymutatásokat, köztük többek között a széles sávú hálózatokhoz nyújtott állami támogatásokról szóló iránymutatásokat érintő változásokat. Ezen iránymutatások és az ÁCSR felülvizsgálatának célja egyfelől a jelenlegi Európai Unió célkitűzések, nevezetesen az európai ipari és digitális stratégiák megvalósításához hozzájáruló állami finanszírozás előmozdítása, másfelől annak biztosítása, hogy az állami támogatási szabályok tükrözzék a legújabb piaci és technológiai fejleményeket.

Megállapítható ugyanakkor, hogy a széles sávú infrastruktúra területén bevezetett és jelen cikkben bemutatott módosítások továbbra is csak olyan célzott területeken tesznek lehetővé támogatást, ahol az különösen indokolt, annak érdekében, hogy a verseny a lehető legkevésbé sérüljön. Ennek érdekében a feltérképezés és a nyilvános konzultáció minden esetben szükséges, és a fejlesztés megvalósítóját is a legtöbb esetben tenderrel kell kiválasztani.

---

⁶⁵ ÁCSR 52d. cikk (2) – (3) bekezdések

⁶⁶ ÁCSR 52d. cikk (4) bekezdés

⁶⁷ ÁCSR 52d. cikk (5) bekezdés

⁶⁸ ÁCSR 52d. cikk (2) és (6) bekezdések

⁶⁹ ÁCSR 52d. cikk (7) – (8) bekezdések

⁷⁰ ÁCSR 52d. cikk (9) bekezdés

VÁLTOZÓ SZABÁLYOK A KUTATÁS-FEJLESZTÉS ÉS INNOVÁCIÓ TERÜLETÉN

FARKAS Flóra¹

Tárgyszavak: általános csoportmentességi rendelet, GBER, kutatás-fejlesztés és innováció, kutatás-fejlesztési projekt, alapkutatás, ipari kutatás, kísérleti fejlesztés, kutatási infrastruktúra, tesztelési és kísérleti infrastruktúra, K+F keretszabály, IPCEI, támogatási intenzitás

Az Európai Bizottság (továbbiakban: Bizottság) 2023. június 23-án fogadta el az általános csoportmentességi rendelet² (General Block Exemption Regulation, a továbbiakban: GBER vagy általános csoportmentességi rendelet) 2021 októberében kezdeményezett³ és másfél évvel később, idén márciusban jóváhagyott⁴ módosítását, amelynek célja az EU zöld és digitális átállásának további megkönnyítése, egyszerűsítése és felgyorsítása az egységes piac egyenlő versenyfeltételeinek védelme mellett. A GBER-t módosító bizottsági rendelet⁵ 2023. június 30-án jelent meg az Európai Unió Hivatalos Lapjában. Az új szabályokat 2023. július 1-től kell alkalmazni.

A kutatás-fejlesztési és innovációs (K+F+I) támogatások esetében is fontos változtatásokat tartalmaz a módosítás. Jelen cikk célja – a kutatás-fejlesztés területén hazánkban leggyakrabban alkalmazott támogatási jogcímek lényegi szabályainak ismertetésén túl – ezen változások bemutatása, az új szabályok jogalkalmazói szempontú értékelése, valamint az alkalmazásukkal kapcsolatos hiányosságok, kérdések felvetése.

A szabályozás háttere és a GBER módosítás indoka

A kutatás-fejlesztési és innovációs tevékenységek állami finanszírozása nem feltétlenül, nem minden esetben minősül uniós versenyjogi értelemben vett állami támogatásnak. Esetükben is – a főszabálynak megfelelően – akkor kell alkalmazni az állami támogatási szabályokat, ha az

---

¹ A szerző a Miniszterelnökség Támogatásokat Vizsgáló Irodájának (TVI) munkatársa. A cikkben megjelenő vélemény nem tekinthető a TVI hivatalos álláspontjának.

² A Szerződés 107. és 108. cikke alkalmazásában bizonyos támogatási kategóriáknak a belső piaccal összeegyeztethetővé nyilvánításáról szóló, 2014. június 17-i 651/2014/EU bizottsági rendelet HL L 187, 2014.6.26.

³ https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_21_5027 (letöltés dátuma: 2023. szeptember 27.)

⁴ https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_23_1523 (letöltés dátuma: 2023. szeptember 27.)

⁵ 2023/1315/EU bizottsági rendelet

állami támogatás fogalmát meghatározó Európai Unió működéséről szóló szerződés (a továbbiakban: EUMSZ)⁶ 107. cikk (1) bekezdésében foglalt feltételek⁷ együttesen teljesülnek. A Bizottság joggyakorlata alapján az állami finanszírozás jellemzően akkor kerülhet ki az uniós állami támogatási szabályok hatálya alól, ha az intézkedés olyan tevékenységre irányul, amely nem minősül gazdasági tevékenységnek, vagy az csak járulékos mértékben gazdasági jellegű.⁸ Abban az esetben, ha a támogatni kívánt tevékenység tekintetében az EUMSZ 107. cikk (1) bekezdése szerinti valamennyi fogalmi elem teljesül, ezáltal az intézkedés állami támogatást valósít meg, a támogatást nyújtónak valamilyen összeegyeztethetőségi jogalapot szükséges alkalmaznia. A K+F+I területén ez a jogalap a közelmúltban ugyancsak módosult **KFI keretszabály**⁹, a közös európai érdeket előmozdító projektekre vonatkozó **(IPCEI) közlemény**¹⁰, vagy valamely **csoportmentességi rendelet**¹¹ lehet.

A csoportmentességi rendeletek az állami támogatások meghatározott kategóriáit az EUMSZ-szel összeegyeztethetőnek nyilvánítják, amennyiben azok megfelelnek a vonatkozó rendelet feltételeinek. Ezáltal a Bizottság – a KFI keretszabállyal és az IPCEI közleménnyel ellentétben – mentesíti a csoportmentességi rendeletek szerinti támogatási kategóriáknak megfelelő támogatásokat az EUMSZ 108. cikkének (3) bekezdésében meghatározott, Bizottsághoz történő előzetes bejelentési és jóváhagyási kötelezettség alól, lehetővé téve a tagállamok számára, hogy saját hatáskörben nyújtsanak támogatást, és arról csak utólag tájékoztassák a Bizottságot. Ennek

---

⁶ Az Európai Unió működéséről szóló szerződés egységes szerkezetbe foglalt változata 2012/C 326/01 HL C 326, 2012.10.26.

⁷ Az intézkedés 1) uniós versenyjogi értelemben vett gazdasági tevékenységre irányul, 2) állami forrásból finanszírozott és betudható az államnak, 3) előnyt jelent a kedvezményezett részére, 4) szelektív, azaz csak bizonyos kedvezményezettet, régiót vagy ágazatot részesít előnyben, valamint 5) torzít(hat)ja a versenyt, vagy annak torzításával fenyeget, és befolyásol(hat)ja a tagállamok közötti kereskedelmet.

⁸ Az állami támogatási szabályok alkalmazása alóli mentesülés lehetséges eseteit részletesen lásd: Állami Támogatások, Dialóg Campus Kiadó, 2018, Budapest, Nyikos Györgyi (szerk.) 2.1.2., 9.2.1. fejezet, valamint

HARGITA ESZTER – AMBRUSZ ÁKOS: Járulékos gazdasági tevékenység számítása a kutatás-fejlesztés és innováció területén in: Állami Támogatások Joga, 41 (2023/4)

⁹ A Bizottság közleménye A kutatáshoz, fejlesztéshez és innovációhoz nyújtott állami támogatások keretrendszere (2022/C 414/01, C/2022/7388, HL C 414/1, a továbbiakban: K+F keretszabály), 2022.10.28.

¹⁰ A közös európai érdeket szolgáló fontos projektek végrehajtását előmozdítani hivatott állami támogatások belső piaccal való összeegyeztethetőségének elemzési kritériumairól szóló bizottsági közlemény (2021/C 528/02), HL C 528/10, 2021.12.30., 10. o.

Az IPCEI keretei között a tagállamok a belső piaccal összhangban nyújthatnak állami támogatást olyan határokon átnyúló, közös európai érdeket szolgáló projektek megvalósítására, amelyek kulcsfontosságú ágazatok és technológiák áttörést hozó innovációjaként vagy nagy volumenű infrastrukturális beruházások formájában öltenek testet. Az IPCEI kezdeményezések túlmutatnak egy „szokásos” K+F projekten, ezért magasabb szintű szempontrendszernek kell megfelelniük. Az IPCEI közlemény alapján a Bizottsághoz történő bejelentési folyamat rendkívül összetett és bonyolult, a projekteket a Bizottság alapos vizsgálatnak veti alá. Az IPCEI kezdeményezések részletes szabályait az Állami Támogatások Joga 35. tematikus száma foglalja össze.

¹¹ A GBER mellett a mezőgazdasági csoportmentességi rendelet (a Bizottság (EU) 2022/2472 rendelete), valamint a halászati csoportmentességi rendelet (a Bizottság (EU) 2022/2473 rendelete) is tartalmaz kifejezetten K+F+I jogcímet.

eredményeképpen – a válsághelyzetben hozott intézkedéseket ide nem értve – a tagállamok a 2014-től vizsgált időszakban az összes állami támogatási intézkedésük több mint 90%-át a GBER alapján, a Bizottság előzetes jóváhagyása nélkül hajtják végre. Ez összhangban van a Bizottság azon törekvésével, hogy a tagállamok többet és gyorsabban teljesítsenek, kevesebb erőforrást felhasználva ott, ahol ez nem jelent hozzáadott értéket.¹²

Az általános csoportmentességi rendelet 2014-es elfogadásakor hat K+F+I specifikus támogatási kategória szerepelt a rendeletben, majd a 2021-es módosítás során további négy, a 2023. júliusi módosítással pedig két új támogatási kategóriával bővült a szabályozás. Jelenleg tehát a rendelet K+F+I támogatásokat rögzítő III. fejezetének 4. szakasza alapján 12 támogatási jogcím szolgál az állami támogatási intézkedések összeegyeztethetőségének megteremtésére. E támogatási kategóriák (GBER 25-30. cikkek) alapján a támogatás akkor mentesíthető, ha az alkalmazott támogatási jogcím speciális rendelkezésein túl biztosított a GBER I. és II. fejezetében szereplő általános rendelkezéseknek való megfelelés is. Azaz a támogatásnak van ösztönző hatása, érvényesülnek a támogatáshalmozódási szabályok, betartják a közzétételi és információszolgáltatási, valamint jelentéstételi és nyilvántartási kötelezettségeket, továbbá a támogatás támogatástartalma nem haladja meg az általános csoportmentességi rendelet 4. cikkében meghatározott, az adott jogcímre irányadó értékhatárt.

Amennyiben a támogatás összege vagy intenzitása túllépi a GBER szerint megengedett mértéket, vagy a támogatási intézkedés egyéb okból – jellemzően a támogatni kívánt tevékenységet tekintve – nem felel meg a GBER feltételeinek, úgy a támogatást egyedileg be kell jelenteni a Bizottságnak az EUMSZ 108. cikkének (3) bekezdése alapján. A Bizottság a bejelentett kutatás-fejlesztési és innovációs tárgyú intézkedések belső piaccal való összeegyeztethetőségét az (új) KFI keretszabály, vagy – ha a projekt az IPCEI kezdeményezés keretében valósul meg – az (új) IPCEI közlemény alapján értékeli és hagyja jóvá. Tekintettel arra, hogy az említett összeegyeztethetőségi jogalapok mindegyikét a közelmúltban vizsgálta felül a Bizottság, a módosítással érintett szabályokat is hasonló indokok vezérelték. Mindhárom jogszabályban célként jelenik meg az EU zöld és digitális átállással kapcsolatos stratégiai célkitűzéseikhez való hozzájárulás.¹³ Egyrészt az IPCEI közlemény a közös európai projektnek minősítés általános kritériumai között említi ezt¹⁴, másrészt pedig a GBER és a KFI keretszabály az EU digitalizációs céljainak elérését annak egyértelműsítésével igyekeznek elősegíteni, hogy a módosítást követően az ipari kutatási és kísérleti fejlesztési tevékenységek, az eljárási és szervezési innováció, valamint az

¹² https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_23_1523 (letöltés dátuma: 2023. szeptember 27.)

¹³ IPCEI közlemény 1. pont (4) bekezdés, KFI keretszabály 5-7. pont, a GBER-t módosító (EU) 2023/1315 bizottsági rendelet (2), (4)-(6) preambulum bekezdések

¹⁴ IPCEI közlemény (14) pontja

innovációs tanácsadó és támogató szolgáltatási tevékenységek kiterjednek a digitális technológiákkal és megoldásokkal kapcsolatos tevékenységekre is. Teszik mindezt azonos tartalommal a GBER 2. cikkében és a KFI keretszabály 16. pontjában rögzített fogalmaknál.¹⁵

Kétségtelen, hogy a zöld és digitális átállás jelentős kutatás-fejlesztési és innovációs tevékenységet igényel, így az említett összeegyeztethetőségi jogalapok – kiegészülve az ideiglenes válság- és átállási kerettel¹⁶ – a 2023-as GBER-módosítással együtt azt a célt szolgálják, hogy a tagállamok könnyebben nyújthassanak támogatást a klímasemlegességre és a nulla nettó kibocsátású iparra való áttérés szempontjából kulcsfontosságú ágazatoknak az európai zöld megállapodáshoz¹⁷ kapcsolódó ipari tervvel¹⁸ összhangban.

A Bizottság a jogbiztonság és a szabályozási stabilitás érdekében a módosítás keretében 2026 végéig hosszabbította meg az általános csoportmentességi rendelet hatályát, és a bejelentési értékhatárokat a külön felülvizsgált területeken túl, általánosságban is megemelte. A cikk további részében a GBER egyes K+F+I támogatási kategóriáit érintő legfőbb változásokat mutat be a szabályok szükséges mértékű ismertetésével.

A K+F projekt támogatás bónuszrendszerét érintő változás

A GBER 25. cikk szerinti támogatási jogcím olyan intézkedések esetén alkalmazható, ahol a támogatott tevékenység egy kutatási fejlesztési projekt megvalósítása, és a projekt támogatott

---

¹⁵ Az ipari kutatás [GBER 2. cikk 85. pontja, KFI keretszabály 16. pont r) alpontja] és a kísérleti fejlesztés [GBER 2. cikk 85. pontja, KFI keretszabály 16. pont k) alpontja] esetében mostantól az új termékek, eljárások vagy szolgáltatások kifejlesztése, a létező termékek, eljárások vagy szolgáltatások jelentős mértékű fejlesztése a bármilyen területről, technológiából, iparágból vagy ágazatból származó digitális termékekre, eljárásokra vagy szolgáltatásokra is kiterjed (beleértve, de nem kizárólagosan a digitális iparágakat és technológiákat is, mint például a szuperszámítógépek, kvantumtechnológiák, blokklánc-technológiák, mesterséges intelligencia, kiberbiztonság, big data és felhőalapú vagy peremtechnológiák)

Az innovációs tanácsadó szolgáltatások [GBER 2. cikk 94. pontja, KFI keretszabály 16. pont s) alpontja], illetve az innovációs támogató szolgáltatások [GBER 2. cikk 95. pontja, KFI keretszabály 16. pont u) alpontja] esetében a fogalomba beemelésre kerültek az innovatív (többek között digitális) technológiák és megoldások bevezetésével vagy használatával kapcsolatos tanácsadás, segítségnyújtás vagy képzés, valamint a felhő- és adattárolási szolgáltatások és a hatékonyabb vagy technológiailag fejlettebb termékek, eljárások vagy szolgáltatások kifejlesztését, beleértve az innovatív (többek között digitális) technológiák és megoldások végrehajtását célzó szolgáltatások is.

¹⁶ Az állami támogatásokra vonatkozó, az Ukrajna elleni orosz agresszióval összefüggésben a gazdaság támogatását célzó ideiglenes válság- és átállási keret (2023/C 101/03) HL C 101/3, 2023.3.17.

¹⁷ A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, az Európai Tanácsnak, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának (Az európai zöld megállapodás COM/2019/640 final). Az európai zöld megállapodás egy 2020-ban bizottsági kezdeményezésre elfogadott átfogó stratégia, amelynek célja, hogy az Európai Unió 2050-re elérje a teljes klímasemlegességet. Átfogó stratégiaként az Unió összes szakpolitikájára, valamint a gazdaság minden ágazatára kiterjed és hatást gyakorol az állami támogatási szabályozásra is.

¹⁸ A zöld megállapodáshoz kapcsolódó ipari tervről részletesen lásd: Mohay Ákos: Egy támogatási verseny kezdete? Az amerikai inflációcsökkentési törvényre (IRA) adott uniós válaszok az állami támogatási szabályozásban in: Állami Támogatások Joga 39 (2023/2) 3–11

része teljes egészében az alapkutatás¹⁹, az ipari kutatás²⁰ vagy a kísérleti fejlesztés²¹ kategóriába tartozik.²² Ha egy projekt több tevékenységet foglal magában, az egyes tevékenységeket be kell sorolni ezen kutatás-fejlesztési kategóriák közé. A jogcím emellett a kutatás-fejlesztési projektekhez kapcsolódó megvalósíthatósági tanulmányhoz enged támogatást nyújtani. A jogcím keretében az elszámolható költségeknek is az említett kategóriák valamelyikéhez kell kapcsolódnia. Azaz a tevékenységekhez hasonlóan, az azokhoz tartozó elszámolható költségeket is támogatási kategóriánként kell megállapítani, és az egyes kategóriákra külön kell alkalmazni a vonatkozó támogatási intenzitást akkor, ha az adott kutatás-fejlesztési projekt több támogatási kategóriát is érint.

A támogatási intenzitás annál magasabb, minél messzebb áll a támogatott tevékenység a piaci tevékenységtől, kereskedelmi termék vagy szolgáltatás előállításától. Ez a mérték maximálisan

- az új ismeretek megszerzését célzó kísérleti vagy elméleti munka, az **alapkutatás** esetében az elszámolható költségek **100%-a**;
- az új termékek, eljárások vagy szolgáltatások kifejlesztése érdekében végzett **ipari kutatás** esetében az elszámolható költségek **50%-a**;
- a tényleges kereskedelmi hasznosításra irányuló termékhez, eljáráshoz vagy szolgáltatáshoz kapcsolódó fejlesztések, azaz a **kísérleti fejlesztés** esetén az elszámolható költségek **25%-a**;
- a **megvalósíthatósági tanulmány** esetén az elszámolható költségek **50%-a**.

Az ipari kutatás és a kísérleti fejlesztés kategóriához, illetve a megvalósíthatósági tanulmányhoz tartozó fentiek szerinti alap intenzitások a GBER 2023-as módosítását megelőzően is **növelhetők** voltak

- **10 százalékponttal** kisvállalkozás, **20 százalékponttal** középvállalkozás esetén²³;
- az ipari kutatásra és a kísérleti fejlesztésre vonatkozó támogatási intenzitás pedig az előzőeken felül – az elszámolható költségek legfeljebb 80%-ának megfelelő támogatási intenzitásig – **további 15 százalékponttal** abban az esetben, ha a projekt hatékony együttműködést foglalt magában, vagy eredményeit széles körben terjesztették.²⁴

---

¹⁹ GBER 2. cikk 84. pont

²⁰ GBER 2. cikk 85. pont

²¹ GBER 2. cikk 86. pont

²² A tudományos kutatásról, fejlesztésről és innovációról szóló 2014. évi LXXVI. törvény 36. § (1) bekezdése értelmében a projekt K+F szempontú minősítése 2023. augusztus 31-ig a Szellemi Tulajdon Nemzeti Hivatala, 2023. szeptember 1. óta pedig egy, a Kormány által kijelölt szerv hatáskörébe tartozik.

²³ GBER 25. cikk (6) bekezdés a) pontja és (7) bekezdése

²⁴ GBER 25. cikk (6) bekezdés b) pontjának i. és ii. alpontjai

A fenti intenzitás-bónuszokat megtartva, az új szabályok kibővítik ezt a bónuszrendszert akképpen, hogy ipari kutatás és kísérleti fejlesztés esetén a támogatási intenzitás akkor is növelhető (a vállalkozás-méretet illető 10, illetve 20 százalékponton túl, de a 80%-os limitet betartva) **15 százalékponttal**, ha

- a szellemi tulajdonjoggal védett kutatási eredményhez hozzáférést biztosítanak²⁵; vagy
- a projekt az EUMSZ 107. cikk (3) bekezdés a) pontja szerinti régióban valósul meg.²⁶

Amennyiben tehát a támogatás kedvezményezettje vállalja, hogy a projekt szellemi tulajdon jogok által védett kutatási eredményeire vonatkozó hasznosítási engedélyeket késedelem nélkül – piaci áron, megkülönböztetés-mentes és nem kizárólagos módon – rendelkezésre bocsátja az EGT-n belül érdekelt felek számára, vagy a projekt az európai uniós versenyjogi értelemben vett állami támogatásokkal kapcsolatos eljárásról és a regionális támogatási térképről szóló 37/2011. (III. 22.) Korm. rendelet 25. § (1) bekezdése szerinti területen valósul meg, a vállalat-mérethez kötődő bónuszon felül ugyancsak igénybe vehető a plusz 15 % intenzitás-bónusz.

A módosított GBER további két esetkört vezet be a támogatási intenzitás növelésére, melyeket szintén az ipari kutatás és a kísérleti fejlesztés kategóriáihoz lehet felhasználni. A támogatási intenzitás (a fentebb írt 80%-os limitet betartva)

- egyrészt **5 százalékponttal** növelhető, ha a projekt az EUMSZ 107. cikk (3) bekezdés c) pontja szerinti régióban valósul meg²⁷;
- másrészt **25 százalékponttal** növelhető az olyan kutatás-fejlesztési projektek esetén, melyeket nyílt felhívást követően legalább 3 tagállam (vagy az EGT-megállapodásban szerződő fél) valósít meg, és kkv-k részvételét, valamint a felek hatékony együttműködését foglalják magukban (amennyiben a kedvezményezett kkv, legalább két tagállamban működő vállalkozásokét, amennyiben a kedvezményezett nagyvállalkozás, legalább három tagállamban működő vállalkozásokét), továbbá a kutatási eredményeket széles körben terjesztik, vagy a szellemi tulajdon joggal védett eredményekhez kellő időben hozzáférést biztosítanak.²⁸

Hazánk tekintetében az 5%-os bónusz nem alkalmazható, mivel Budapest kivételével Magyarország valamennyi régiója uniós szinten a leghátrányosabb helyzetűnek tekintett ún. „a” régiók közé tartozik azzal, hogy az egy főre jutó GDP nem haladja meg az uniós átlag 75%-át.

A 25%-os intenzitás-bónusz az összeegyeztethetőségi jogalapként említett IPCEI-vel kapcsolatos egyes projektek végrehajtását hivatott előmozdítani. Az IPCEI-bejelentések gyakorlati tapasztalatai azt mutatják, hogy sok részprojekt „kihullik” az IPCEI-ből az eljárás közben, és az érintett vállalkozások nem kapják meg a bizottsági jóváhagyást az IPCEI projektben közvetlen partnerként. Ezen vállalkozások esetében sincs kizárva ugyanakkor, hogy az IPCEI részesei

²⁵ GBER 25. cikk (6) bekezdés b) pontjának iii. alpontja

²⁶ GBER 25. cikk (6) bekezdés b) pontjának iv. alpontja

²⁷ GBER 25. cikk (6) bekezdés c) pontja

²⁸ GBER 25. cikk (6) bekezdés d) pontja

maradjanak közvetett (indirekt) partnerként, és más összeegyeztethetőségi jogcím alkalmazásával (például a GBER alapján) sor kerülhet a támogatás-nyújtásra. Az általános csoportmentességi rendelet erre vonatkozó szabállyal való kiegészítése arra irányul, hogy az IPCEI ökoszisztémájába tartozó egyes projektek csoportmentességi rendelet alapján állami finanszírozásban részesülhessenek anélkül, hogy azokat a Bizottságnak elemeznie kellene, és határozatot kellene hoznia velük kapcsolatban. Az eddigi magyar részvétellel érintett IPCEI projektek tapasztalatai alapján megállapítható, hogy a Bizottság – vélhetően tagállami nyomásra – felismerte annak jelentőségét, hogy ha az IPCEI szabályozásnak maradéktalanul meg nem felelő projekteket a GBER alkalmazása felé kell irányítani és a csoportmentesség keretében elérhető támogatási intenzitást meg kell emelni. Enélkül ugyanis az IPCEI együttműködésbe illeszkedő részprojektek megvalósítása maradhat el, mivel nagyvállalkozások kísérleti fejlesztéséhez a módosítást megelőzően legfeljebb 40%-os intenzitással lehetett támogatást nyújtani, szemben az akár 100%-os finanszírozási hiánynak megfelelő támogatásban részesülő IPCEI-ben részes projektekkel. A 25%-os bónusz bevezetésével viszonylag könnyen kizárhatók bizonyos projektek az IPCEI bejelentési eljárásából anélkül, hogy megfosztaná őket a Bizottság az állami támogatási szabályoknak megfelelő közfinanszírozástól és az IPCEI projektben való részvétel lehetőségétől. Megállapítható tehát, hogy a GBER 25. cikke szerinti kutatás-fejlesztési projektekhez nyújtott támogatás intenzitási bónusz szabályainak kiigazítása, a bónusz-rendszer kibővítése tükrözi leginkább a Bizottságnak az IPCEI-vel kapcsolatos egyes K+F+I projektek végrehajtásának megkönnyítésére irányuló szándékát. A 25%-os intenzitás bónusz a kutatás és fejlesztés területén kifejezetten olyan projektek végrehajtását hivatottak előmozdítani, amelyek több tagállam kedvezményezettjeinek részvételét igénylik, hasonlóan a közös európai érdeket szolgáló fontos projektekhez (IPCEI). Esetükben azonban nem szükséges az IPCEI közlemény szerinti szigorú követelményeket teljesíteni, a módosított GBER – a korábbiakhoz képest is – enyhített szabályainak megfelelő támogatási intézkedések, projektek előzetes bejelentésére és bizottsági vizsgálatára ugyanis nem kerül sor.

Tekintettel arra, hogy ezt a módosítást kifejezetten az IPCEI-vel kapcsolatos projektekre vonatkozóan vezették be, viszont az intenzitás-bónusz alkalmazhatóságához szükséges feltételek csak "legalább három tagállamra" utalnak, a "normál" eljárásban bejelentett IPCEI projekttel való kapcsolatra nem, felmerülhet a kérdés, hogy esetükben az egyetlen, IPCEI-hez hasonló követelmény-e a legalább három tagállam részvételével való megvalósítás, melynek teljesülése elegendő lehet-e a projekt "IPCEI-vel kapcsolatosnak" minősítéséhez. Ha nem, akkor kérdéses, hogy hogyan azonosíthatjuk az IPCEI-vel kapcsolatos projekteket, kell-e azoknak – a támogatási bónusz igénybevétele érdekében – egy bejelentett és az IPCEI közlemény alapján jóváhagyott IPCEI-hez kapcsolódniuk? Amennyiben igen, tisztázandó, hogy ez a kapcsolat milyen kritériumok alapján állapítható meg.

Fontos kiemelni, hogy az intenzitás-bónuszok – a kis- és a középvállalkozásoknak járó extra intenzitások kivételével – nem halmozhatóak (nem kombinálhatóak egymással), tehát az 50%-os (ipari kutatás esetén) vagy 25%-os (kísérleti fejlesztés esetén) alapintenzitás nem növelhető – a különböző bónuszok megszerzéséhez előírt, fentiekben ismertetett feltételek egyidejű teljesítése esetén sem – egyszerre 15 és 25, 15 és 5 vagy 25 és 5 százalékponttal, és semmiképp sem

haladhatja meg az elszámolható költségek 80%-át. A maximális támogatási intenzitások ezek figyelembevételével tehát az alábbi táblázatban bemutatottak szerint alakulnak az egyes támogatási kategóriák esetében.

1. táblázat - Maximális támogatási intenzitások

		Mikro és kis-vállalkozás	Közép-vállalkozás	Nagy-vállalkozás
Alapkutatás		100%	100%	100%
Ipari kutatás		70%	60%	50%
+15%, ha	a projekt hatékony együttműködést foglal magában, <u>vagy</u> eredményeit széles körben terjesztik, <u>vagy</u> a szellemi tulajdon joggal védett kutatási eredményekhez hozzáférést biztosítanak, <u>vagy</u> a projekt az EUMSZ 107. cikk (3) bekezdés a) pontja szerinti régióban valósul meg	80%*	75%	65%
+5%, ha	a kutatás-fejlesztési projekt az EUMSZ 107. cikk (3) bekezdés c) pontja szerinti régióban valósul meg	75%	65%	55%
+25%, ha	a kutatás-fejlesztési projekt: - valamely tagállam által nyílt felhívást követően került kiválasztásra, mely felhívás arra irányul, hogy a kiválasztott projekt egy legalább három tagállam vagy az EGT-megállapodásban szerződő fél által közösen tervezett projekt részét képezze, <u>és</u> - magában foglalja a legalább két tagállamban vagy az EGT-megállapodásban szerződő fél területén működő vállalkozások hatékony együttműködését, amennyiben a kedvezményezett kkv, vagy a legalább három tagállamban vagy az EGT-megállapodásban szerződő fél területén működő vállalkozások hatékony együttműködését, amennyiben a kedvezményezett nagyvállalkozás, <u>és</u> - az alábbi két feltétel közül legalább egy teljesül: 1. a kutatás-fejlesztési projekt eredményeit széles körben terjesztik legalább három tagállamban vagy az EGT-megállapodásban szerződő fél területén konferenciák, publikációk, nyílt hozzáférésű adattárak vagy ingyenes vagy nyílt forráskódú szoftverek útján, <u>vagy</u> 2. a kedvezményezett vállalja, hogy kellő időben a támogatott kutatás-fejlesztési projektek szellemi tulajdon jogok által védett kutatási eredményeire vonatkozó hasznosítási engedélyeket bocsát rendelkezésre piaci áron, megkülönböztetésmentes és nem kizárólagos módon az EGT-ben található érdekelt felek használatára.	80%*	80%*	75%
Kísérleti fejlesztés		45%	35%	25%

		Mikro és kis-vállalkozás	Közép-vállalkozás	Nagy-vállalkozás
+15%, ha	a projekt hatékony együttműködést foglal magában, <u>vagy</u> eredményeit széles körben terjesztik, <u>vagy</u> a szellemi tulajdon joggal védett kutatási eredményekhez hozzáférést biztosítanak, <u>vagy</u> a projekt az EUMSZ 107. cikk (3) bekezdés a) pontja szerinti régióban valósul meg	60%	50%	40%
+5%, ha	a kutatás-fejlesztési projektet az EUMSZ 107. cikk (3) bekezdés c) pontja szerinti régióban valósul meg	50%	40%	30%
+25%, ha	a kutatás-fejlesztési projekt: - valamely tagállam által nyílt felhívást követően került kiválasztásra, mely felhívás arra irányul, hogy a kiválasztott projekt egy legalább három tagállam vagy az EGT-megállapodásban szerződő fél által közösen tervezett projekt részét képezze, <u>és</u> - magában foglalja a legalább két tagállamban vagy az EGT-megállapodásban szerződő fél területén működő vállalkozások hatékony együttműködését, amennyiben a kedvezményezett kkv, vagy a legalább három tagállamban vagy az EGT-megállapodásban szerződő fél területén működő vállalkozások hatékony együttműködését, amennyiben a kedvezményezett nagyvállalkozás, <u>és</u> - az alábbi két feltétel közül legalább egy teljesül: 1. a kutatás-fejlesztési projekt eredményeit széles körben terjesztik legalább három tagállamban vagy az EGT-megállapodásban szerződő fél területén konferenciák, publikációk, nyílt hozzáférésű adattárak vagy ingyenes vagy nyílt forráskódú szoftverek útján, <u>vagy</u> 2. a kedvezményezett vállalja, hogy kellő időben a támogatott kutatás-fejlesztési projektek szellemi tulajdon jogok által védett kutatási eredményeire vonatkozó hasznosítási engedélyeket bocsát rendelkezésre piaci áron, megkülönböztetésmentes és nem kizárólagos módon az EGT-ben található érdekelt felek használatára.	70%	60%	50%
Megvalósíthatósági tanulmány		70%	60%	50%

Forrás: szerző saját szerkesztése

A **félkövérrel** és csillaggal (*) megjelölt esetekben az „ipari kutatás” kutatási kategóriához tartozó alap-intenzitás növelése a 15%-os, illetve 25%-os intenzitás-bónuszokkal mikro és kisvállalkozás esetében akár 95%-os, közép-vállalkozás esetében pedig akár 85%-os (nyílt felhívást követően legalább 3 tagállam által megvalósított projekt, mely kkv-k részvételét, valamint a felek hatékony együttműködését foglalja magában) támogatási intenzitást eredményezne a kiegészítő szabály, azaz a 80%-os korlát hiányában. Jogalkalmazási kérdést vet fel ugyanakkor a

kiegészítő szabály által felállított intenzitás-korlát 25. cikk (6) bekezdés szerinti megfogalmazása, mely a támogatási intenzitás elszámolható költségek 80%-ában meghatározott felső határát mind az ipari kutatásra, mind a kísérleti fejlesztésre kimondja. A táblázatból ugyanakkor jól látszik, hogy az intenzitás-bónuszok használata csak az ipari kutatást megvalósító támogatható projektek esetében eredményezné a 80%-os limit meghaladását, kísérleti fejlesztés esetén nem. Ahogyan azt már említettem, a 25. cikk (6) bekezdése kifejezetten rögzíti a különböző intenzitás-bónuszok kombinálásának tilalmát, arról azonban nem rendelkeznek, hogy a 15%-os bónusz esetében a különböző – a 25%-os bónusszal ellentétben nem konjunktív, csupán vagylagos²⁹ – feltételek közül egyszerre többnek megfelelő projektre többször is igénybe lehet-e venni a bónuszt. Azaz olyan kutatás-fejlesztési projekt esetében, mely például legalább egy kkv részvételel megvalósuló hatékony együttműködést foglal magában és emellett eredményeit széles körben terjesztik, és akár a szellemi tulajdon joggal védett kutatási eredményekhez is hozzáférést biztosít, vagy a projekt az EUMSZ 107. cikk (3) bekezdés a) pontja szerinti régióban valósul meg, a támogatási intenzitás emelhető-e többször is 15 százalékponttal. Ennek a kérdésnek a gyakorlatban a kísérleti fejlesztést megvalósító projektek esetén van jelentősége. A GBER megfogalmazásából ugyanis akár az az értelmezés is következhet, hogy a 80%-os határig még nagyvállalkozás esetén is növelhető a támogatási intenzitás, amennyiben az előzőekben felsorolt feltételek mindegyike teljesül.

A Bizottság informális értelmezése szerint a 15%-os intenzitás-bónusz nem többszörözhető akkor sem, ha a 25. cikk (6) bekezdés b) pontjában meghatározott feltételek közül több is teljesül, azonban ezen értelmezés alkalmazásával a kísérleti fejlesztés esetében a támogatási intenzitás nem kerülhet 80% fölé, így értelmét veszti a 25. cikk (6) bekezdésének azon fordulata, miszerint a *„kísérleti fejlesztésre vonatkozó támogatási intenzitás az elszámolható költségek legfeljebb 80%-ának megfelelő támogatási intenzitásig növelhető az a)–d) ponttal összhangban, ahol a b), c) és d) pont nem kombinálható egymással”*. Hiszen – a 15%-os bónusz duplán vagy triplán (esetleg négyszeresen) történő alkalmazása nélkül – kísérleti fejlesztés esetén a támogatási intenzitás semmilyen vállalatméret vonatkozásában nem érheti el a 80%-ot, a kiegészítő szabályt tehát nem volna szükséges külön rögzíteni ezen kutatási kategóriára is. Természetesen a szabály jelen formában való megfogalmazását indokolhatja az egyszerűsítésre törekvő jogalkotói logika is, mely a bónuszokra vonatkozó rendelkezések megismétlését igyekezett elkerülni. Mindenesetre említésre méltó, hogy az *argumentum a contrario* (az ellenkezőből következtetés elve) alkalmazásával – vagyis azon joglogikai értelmezéssel, miszerint, ha valamit a jog kifejezetten vagy burkoltan nem tilt, abból az következik, hogy az lehetséges, szabad – nem feltétlenül tévednénk akkor sem, ha arra a válasza jutnánk, hogy a támogatási intenzitást többször is megemelhetjük 15 százalékponttal. Figyelembe véve a normaszövegbe a mostani GBER módosítással bekerülő, a különböző (5, 15 és 25%-os) bónuszok kombinálásának tilalmára vonatkozó kiegészítő szabályt, látható, hogy a Bizottságnak lehetősége lett volna a felvezető mondatrész pontosítására, a jogalkalmazást segítő.

²⁹ A GBER 25. cikk (6) bekezdésének b) pontja úgy fogalmaz, hogy a támogatási intenzitás abban az esetben növelhető 15 százalékponttal, ha az ott leírt feltételek „valamelyike” teljesül.

A K+F projekt támogatás elszámolható költségeit érintő módosítás

A 2023-as GBER módosítás a 25. cikk szerinti kutatás-fejlesztési projekthez nyújtott támogatás elszámolható költségeit is érinti. A rendelet alapján elszámolható költségeknek minősülnek a) a kutatók, technikusok és egyéb kiegészítő személyzet személyi jellegű ráfordítása (a projektben való foglalkoztatásuk mértékéig), b) az eszközök, berendezések, c) épületek, földterület költségei (a projekt céljaira való használatuk mértékéig), d) a szerződéses kutatás, piaci áron vett ismeretek és szabadalmak költségei, valamint kizárólag a projekthez céljaira igénybe vett tanácsadás és hasonló szolgáltatások költségei, illetve e) közvetlenül a projekt folyamán, eredményeként felmerült általános és egyéb működési költségek.³⁰

A felülvizsgált szabályok ezen utolsó költségkategória kapcsán hoznak újítást, amikor kifejezetten rögzítik, hogy a projekt keretében felmerülő általános és egyéb működési költségek esetében 20% átalányösszegig lehetőség van az egyszerűsített költségelszámolási lehetőségek alkalmazására a közös rendelkezésekben rögzített, elszámolható költségek vonatkozó általános követelmények közül a dokumentáltság³¹ sérelme nélkül. Azaz a projekt ezen költségkategóriába tartozó költségei az egyszerűsített költségelszámolás alapján, közvetett költségként is megállapíthatók, mely közvetett költségek mértéke nem haladhatja meg az a)-d) pont szerinti elszámolható költségek összegének legfeljebb 20%-át. Az itt megjelenő új elszámolási szabály értelmezésem szerint nem azonos a GBER 7. cikkében említett egyszerűsített költségelszámolási lehetőséggel, mivel a 25. cikk (3) bekezdés e) pontja a 7. cikk általános szabályai közül utaló szabályként csak a megfelelő dokumentáltságot követeli meg, a többi feltételt nem.³²

Az elszámolható költségek kapcsán tisztázandó továbbá, hogy az IPCEI eljárásból kiesett, de a Bizottság szándéka szerint az általános csoportmentességi rendelet 25. cikke alapján támogatásban részesíthető projektek esetében hogyan alakul az elszámolható költségek köre. A szabályozásból adódóan ugyanis az IPCEI keretében támogatható költségek összessége nem feltétlenül „vihető át” egy általános csoportmentességi rendelet alapján megvalósuló K+F projektre. A két támogatási kategória elszámolható költségei ugyan elvileg azonosak, van azonban egy eltérés. Az IPCEI keretében ugyanis az első ipari hasznosítást is magában foglaló projekthez nyújtott támogatás esetén a tőke- és igazgatási kiadások is támogathatóak (a projekthez felhasznált mértékben és időszakra, amennyiben az ipari hasznosítás egy olyan K+F+I tevékenység eredménye, amely a projekt sikeres megvalósításának szerves és szükséges része, és maga is jelentős K+F+I komponens tartalmaz). Az igazgatási kiadásoknak a projekt említett komponenséhez kell kapcsolódniuk.³³

---

³⁰ GBER 25. cikk (3) bekezdés

³¹ GBER 7. cikk (1) bekezdés harmadik mondata: „Az elszámolható költségeket világos, konkrét és aktuális dokumentumokkal kell alátámasztani.”

³² A GBER 7. cikk negyedik mondata szerint az egyszerűsített költségelszámolásra akkor van lehetőség, ha az intézkedést részben olyan uniós forrásból finanszírozzák, amely lehetővé teszi az egyszerűsített költségelszámolás alkalmazását, és ha az adott költségkategória a GBER valamely támogatási kategóriája szerint is elszámolható.

³³ IPCEI közlemény, Melléklet g) pont

Ezek a költségek az általános csoportmentességi rendelet 25. cikkében nem szerepelnek és a regionális beruházási támogatás (GBER 14. cikke) keretében sem támogathatók. Kérdésként merül fel tehát, hogy az ilyen projektek esetében melyik GBER jogcím alapján lehet ezeket a költségeket – azaz az IPCEI-projekt első ipari hasznosítási szakaszának költségeit – támogatni, azok a GBER 25. cikke értelmében támogatható költségeknek tekinthetők-e, és ha igen, milyen mértékben. A Bizottság informális értelmezése az IPCEI közlemény 24. pontjára utal, amely szerint az első ipari hasznosítás a kísérleti létesítmények, bemutató üzemek vagy a maga nemében újnak minősülő berendezések és létesítmények bővítését jelenti, amely a tesztelési szakaszt is felölelő kísérleti stádiumot követő szakaszt, valamint a tételes termelésről a méretgazdaságos termelésre való átállást foglalja magában, ám a tömegtermelést vagy a kereskedelmi tevékenységeket nem. Fontos kitétel, hogy az első ipari hasznosítási tevékenységek akkor finanszírozhatók állami támogatással, ha az első ipari hasznosítás egy K+F+I tevékenységet követ, és maga is jelentős K+F+I komponenst tartalmaz, amely a projekt sikeres megvalósításának szerves és szükséges elemét képezi. Ebből következik tehát, hogy mivel az első ipari hasznosítás szükség-szerűen jelentős K+F+I elemet is tartalmaz, így a kísérleti fejlesztés kategóriába illeszthető, amennyiben az adott tevékenység valóban megfelel az általános csoportmentességi rendelet 25. cikke szerinti kutatás-fejlesztési kategóriák közül a kísérleti fejlesztés fogalmának.

Fontos megjegyezni ugyanakkor, hogy sem az általános csoportmentességi rendelet 25. cikke, sem az IPCEI-közlemény 23-24. pontjai nem teszik lehetővé a kereskedelmi tevékenységekhez vagy tömegtermeléshez nyújtott állami támogatást, így az ilyen K+F+I költségek az ún. TRL klasszifikációban³⁴ a TRL8-ra korlátozódnak. Ezért mindaddig, amíg a kutatás-fejlesztés nem lépi túl a TRL8-as szintet, annak támogatható költségeire – ideértve első ipari hasznosítási tevékenységek költségeit is – a GBER 25. cikkének szabályait lehet alkalmazni, azok az említett cikk alapján támogatható költségek közé sorolhatók.

---

³⁴ Technológiai érettségi szint (TRL 1-9)

1. Idea – ötlet, elv
2. Basic research – alapkutatás
3. Technology formulation – technológia kialakítása
4. Applied research; first laboratory tests completed; proof of concept – Alkalmazott kutatás, az első laboratóriumi előállítás
5. Small scale prototype – Kis skálán működő prototípus
6. Large scale prototype – Nagy skálájú prototípus
7. Prototype system – Prototípus rendszer
8. Demonstration system – Demonstrációs rendszer
9. First of a kind commercial system – Kereskedelmi rendszer kialakítása

A K+F projekt támogatás új bejelentési értékhatárai

Az IPCEI projektek végrehajtásának megkönnyítését, valamint az EU-s célkitűzések elérésének előmozdítását tükrözi a GBER 25. cikkében foglalt bejelentési értékhatárok módosítása is. A Bizottság jelentősen emelte azt az összeget, ameddig csoportmentességben részesíthető valamely kutatás-fejlesztési projekt. Alapkutatás esetén 40 millió euróról 55 millió euróra, ipari kutatás esetén 20 millió euróról 35 millió euróra, kísérleti fejlesztés esetén 15 millió euróról 25 millió euróra, kutatási tevékenységet előkészítő megvalósíthatósági tanulmány esetén pedig 7,5 millió euróról 8,25 millió euróra emelkedett az értékhatár, mely összegek a továbbiakban is vállalkozásonként és projektenként – megvalósíthatósági tanulmányokhoz nyújtott támogatás esetében tanulmányonként – értendők.

Ezen felül újítás, hogy – az EUREKA-projekt és az EUMSZ 185. vagy 187. cikke alapján létrehozott közös vállalkozás által végrehajtott projekt mellett – a fentebb említett, 25 %-os intenzitási bónusz feltételeinek megfelelő projektek esetében is kétszeresére emelkednek az alapkutatás, az ipari kutatás és a kísérleti fejlesztés előzőek bekezdésben ismertetett értékhatárai.³⁵ Azaz a bejelentési értékhatár egészen 110 millió euróra nőtt az új szabályok értelmében az olyan IPCEI-vel kapcsolatos egyes projektek esetében, melyek túlnyomórészt alapkutatást foglalnak magukban.

A csoportmentességi rendelet többi támogatási jogcímére vonatkozó bejelentési értékhatár többségében csupán 10%-kal nőtt, szemben a K+F projekt támogatások fenti mértékével. Ennek indokaként említhető, hogy a digitális és zöld átállás érdekében is jelentős kutatás-fejlesztésre van szükség, valamint az IPCEI-ben részes projektek is nagymértékű támogatási igénnyel bírnak.

Kutatási tevékenységhez kapcsolódó infrastruktúrákat érintő változások

Jelentős változást hoz a módosítás a kutatás-fejlesztés területén megvalósuló infrastruktúrák támogathatósága kapcsán is. A kutatási infrastruktúrához nyújtott beruházási támogatás önálló támogatási kategóriaként elsőként a GBER-ben jelent meg, a korábbi csoportmentességi rendeletben³⁶ ilyen jogcímmel nem találkozhattunk. A 2014-ben hatályba lépett rendeletet megelőzően minden kutatás-fejlesztéssel kapcsolatos infrastruktúrafejlesztést a regionális beruházási támogatási szabályokkal összhangban lehetett támogatni az akkor hatályos regionális támogatási térkép alapján támogatható területeken. A jelenlegi módosítást megelőzően a GBER 2. cikkének 91. pontjában meghatározott fogalomnak megfelelő kutatási infrastruktúrához két jogcím alapján volt beruházási támogatás nyújtható. Egyrészt lehetőség volt a 14. cikk szerinti regionális beruházási támogatás szabályai alapján, mivel a (11) bekezdés a kutatási infrastruktúrára kiegészítő feltételt rögzített a támogatott infrastruktúrához való átlátható és megkülönböztetés-

³⁵ GBER 4. cikk (1) bekezdés i) pontjának iv. alpontja

³⁶ A Bizottság 800/2008/EK rendelete (2008. augusztus 6.) a Szerződés 87. és 88. cikke alkalmazásában a támogatások bizonyos fajtáinak a közös piaccal összeegyeztethetőnek nyilvánításáról, OJ L 214, 9.8.2008, p. 3–47.

mentes hozzáférés biztosításának követelményként előírása formájában. Másrészt rendelkezésre állt ezen beruházások állami finanszírozásához a rendelet említett 26. cikke. A két támogatási kategória egymáshoz való viszonyában jogalkalmazói kérdést vehet fel az, hogy a 14. cikk szerinti regionális beruházási támogatás szabályai közül a kutatási infrastruktúrát érintő speciális feltételt a Bizottság a módosítással hatályon kívül helyezte. Tisztázandó, hogy ezen jogalkotói döntést annak szándéka vezette-e, hogy a kutatási infrastruktúra a továbbiakban regionális beruházási támogatási jogcím alapján ne legyen támogatható, vagy csupán ezen extra követelmény elengedésével kívánt lazítani a szabályokon a Bizottság. Álláspontom szerint ez utóbbi, hiszen a kutatás-fejlesztés előmozdítása a GBER módosítás indokaként említett uniós célok elérése kellő számú és minőségű kutatási kapacitást igényel, valamint, ha a Bizottság ki kívánta volna emelni a kutatási infrastruktúrákat a regionális beruházási támogatás hatálya alól, azt a 13. cikkben szereplő kizárt területek bővítésével – a szélessávú ágazathoz hasonlóan – megtehetette volna. A GBER 26. cikke szerinti kutatási infrastruktúrához nyújtott beruházási támogatást érintő további változás, hogy a bejelentési értékhatár – infrastruktúráként 20 millió euróról 35 millió euróra – emelése mellett az új szabályok értelmében az elszámolható költségek 50%-át meg nem haladó alap támogatási intenzitás is tovább növelhető, legfeljebb 60%-ig. Erre két esetben ad lehetőséget a felülvizsgált rendelet: akkor, ha a beruházás legalább két tagállam finanszírozásában valósul meg, vagy amennyiben a létesítmény uniós szinten értékelt és kiválasztott kutatási infrastruktúrának minősül.

A felülvizsgált szabályok 2023. július 1-jével kezdődő hatállyal lehetővé teszik egy újfajta, elsősorban a vállalkozások (és a 26. cikk szerinti kutatási infrastruktúrával ellentétben nem a tudományos közösség) kutatás-fejlesztési igényeinek kiszolgálására hivatott infrastruktúra-beruházás támogatását. Az új, 26a. cikk a tesztelési és kísérleti infrastruktúrákra nyújtott beruházási támogatást szabályozza, melynek bejelentési értékhatára – infrastruktúráként – 25 millió euró. Az értékhatár feletti beruházások állami finanszírozása a KFI keretszabály alapján biztosítható, mely összeegyeztethetőségi jogalap keretei közé is csupán 2022 során került be ez az infrastruktúra típus. A módosítások mögött húzódó szempontként említhető, hogy a legkorszerűbb tesztelési és kísérleti infrastruktúra kiépítése vagy korszerűsítése magas kezdeti beruházási költségekkel jár, ami a bizonytalan ügyfélkörrel együtt megnehezítheti annak magánforrásból történő finanszírozását, így az új kategória elsősorban a tökéletlen, aszimmetrikus információból vagy a koordinációs nehézségekből fakadó piaci hiányosságok orvoslását célozza.

A GBER 26a. cikk alapján olyan tesztelési és kísérleti infrastruktúrák építhetők meg, vagy korszerűsíthetők, amelyeket elsősorban vállalkozások, különösen kkv-k használnak, illetve amelyek új vagy továbbfejlesztett termékek, eljárások és szolgáltatások kifejlesztése, valamint technológiák tesztelése és fejlesztése céljából igényelnek támogatást teszteléshez és kísérletezéshez, az ipari kutatás és kísérleti fejlesztés révén történő előrelépés érdekében. A tesztelési és kísérleti infrastruktúrák néha technológiai infrastruktúráként is ismertek.³⁷ A kutatási infrastruktúrákhoz hasonlóan a tesztelési és kísérleti infrastruktúráknak is több felhasználó számára hozzáférhetőnek kell lennie, és a hozzáférést átlátható és megkülönböztetésmentes módon kell

³⁷ GBER 2. cikk 98a. pont

biztosítani,³⁸ azaz olyan infrastruktúra nem részesülhet támogatásban, amelyet egy vállalkozás kizárólag saját érdekében használ, vagy amelyet egy vállalkozás vagy vállalkozások egy csoportja részére és érdekében hoznak létre. Ugyancsak a GBER 26. cikkéhez hasonlóan, amennyiben egy vagy több vállalkozás részt vállal az infrastruktúra építésében, illetve korszerűsítésében azáltal, hogy a beruházás költségeit legalább 10%-ban finanszírozzák, számukra kedvezőbb feltételek mellett, kedvezményes – a hozzájárulásuk mértékével arányban álló – hozzáférési lehetőség biztosítható.³⁹ A kutatási infrastruktúrára irányuló beruházási támogatással egyezően, az infrastruktúra üzemeltetéséért vagy használatáért szokásos piaci árat kell fizetni, annak hiányában pedig a költségeket és az észszerű nyereséget magában foglaló árat kell felszámítani.⁴⁰

A jogcím keretében a tárgyi eszközökre⁴¹ és immateriális javakra⁴² irányuló beruházási költségek számolhatók el. A viszonylag alacsony 25%-os alapintenzitás többlepcsős bónusz rendszerrel a kedvezményezett méretéhez igazodóan többletfeltételek teljesítésével nagyvállalkozások esetén 40%-ig, középvállalkozások esetén 50%-ig, kisvállalkozások esetén pedig 60%-ig emelhető. A megszokott vállalatmérethez kapcsolódó bónuszokon (kisvállalkozás esetén 20%, középvállalkozás esetén 10%) kívül további 10 százalékponttal emelhető a támogatási intenzitás a 26. cikk esetében újonnan bevezetett intenzitás-bónusz szabályával megegyező feltétel teljesülése esetén, azaz, ha a beruházás legalább két tagállam finanszírozásában, határokon átnyúlóan valósul meg, vagy amennyiben a létesítmény uniós szinten értékelt és kiválasztott tesztelési és kísérleti infrastruktúrának minősül. Ezen felül olyan tesztelési és kísérleti infrastruktúra esetén, amelyet a tényleges teljes éves kapacitás legalább 80%-ában kis- és középvállalkozások használnak, a támogatási intenzitás újabb 5 százalékponttal növelhető.

Az alacsony mértékű alapintenzitás és a kialakított bónuszrendszer indokaként említhető, hogy a GBER alkalmazásában a szabályozás a tesztelési és kísérleti infrastruktúra fogalmának, illetve a 26a. cikk feltételeinek való megfelelésen túl nem követeli meg más körülmény igazolását a támogatás nyújtásához. A KFI keretszabály alapján azonban kirajzolódik az, hogy az ilyen infrastruktúrák állami finanszírozásának engedélyezését a Bizottság egy bejelentési eljárás során részletesen vizsgálná, és a támogatást nyújtónak pontos információkat kellene szolgáltatni

- az infrastruktúra tervezett vagy várható szakosodásáról, annak korszerű jellegéről, valamint arról, hogy milyen szerepet játszhat az uniós gazdaság digitális és zöld átállásának regionális, nemzeti vagy uniós szintű elősegítésében;

---

³⁸ Ez a követelmény a KFI keretszabály 13. pontjának d) alpontjában is érvényesül.

³⁹ GBER 26a. cikk (3) bekezdés

⁴⁰ GBER 26a. cikk (2) bekezdés

⁴¹ GBER 2. cikk 29. pont

⁴² GBER 2. cikk 30. pont

- arról, hogy léteznek-e hasonló – akár államilag finanszírozott – tesztelési és kísérleti infrastruktúrák az Unióban, bizonyítva azt, hogy az állami támogatás nem vezet meglévő struktúrák által már kínált szolgáltatások megkettőzéséhez, kihasználatlan kapacitásokhoz; illetve
- az infrastruktúra kapacitásbeli megosztásáról, és különösen a kkv-knak nyújtott szolgáltatásokról, továbbá a kkv-k számára – hatékonyságuk és innovációs képességek fejlesztése érdekében – biztosított lehetőségekről.⁴³

Egyéb módosítások

A GBER módosítás a kutatás-fejlesztés területén alkalmazott jogcímek közül érinti még a 27. cikk szerinti innovációs klaszterre nyújtott támogatás, a 28. cikk szerinti kkv-knak nyújtott innovációs támogatás részletszabályait is, valamint a 26a. cikken kívül még egy új jogcímet bevezet, a 25e. cikk szerinti, az Európai Védelmi Alap vagy az európai védelmi ipari fejlesztési program által támogatott projektek társfinanszírozásában érintett támogatást. Ez utóbbi alapján az uniós társfinanszírozásban részesülő védelmi ipari kutatás-fejlesztési projektek 100%-ban támogathatóvá válnak, mivel a jogcím alapján azok uniós forrásból nem fedezett költségeire nyújtható állami finanszírozás.

Az innovációs klaszterre nyújtott támogatás esetében – a fogalom tesztelési és kísérleti infrastruktúrákkal, digitális innovációs központokkal történő kiszélesítésén⁴⁴ túl – fontos változás, hogy míg eddig kizárólag a klaszter működtető jogalany (klaszterszervezet) részesülhetett támogatásban, az új szabályok értelmében beruházási támogatás a klaszter tulajdonosa részére nyújtható, működési támogatásban pedig a tulajdonos (ha egyben üzemeltető is), és harmadik fél üzemeltető is részesíthető.⁴⁵ További pontosítás, hogy a klaszterhasználatért és a klaszter tevékenységeiben való részvételért fizetendő piaci díj megállapításakor az ésszerű nyereség figyelembe vehető.⁴⁶

A kkv-knak nyújtott innovációs támogatást érintő változás, hogy az innovációs tanácsadás és támogató szolgáltatások esetén az elszámolható költségek körébe tartoznak a kutató-tudásközvetítő szervezetek, kutatási- valamint tesztelési és kísérleti infrastruktúrák, vagy innovációs klaszterek által nyújtott ezen szolgáltatások költségei is⁴⁷. Ezen felül a 100%-os intenzitást lehetővé tevő értékhatár 200 millió euróról 220 millió euróra nő a támogatást megelőző három éves időszakot tekintve.⁴⁸

---

⁴³ K+F keretszabály 66. és 68. pontja

⁴⁴ GBER 2. cikk 92. pont

⁴⁵ GBER 27. cikk (2) bekezdés

⁴⁶ GBER 27. cikk (4) bekezdés

⁴⁷ GBER 28. cikk (2) bekezdés c) pontja

⁴⁸ GBER 28. cikk (4) bekezdés

A bejelentési értékhatárok ezen jogcímek – valamint a 29. cikk szerinti eljárási és szervezési innováció támogatása – vonatkozásában is emelkedtek, az innovációs klaszterre nyújtott támogatás és a kkv-nak nyújtott innovációs támogatás esetén 10 millió, eljárási és szervezési innováció támogatása esetén pedig 12,5 millió euróra.

Összegzés

Az már most látható, hogy a módosított GBER magasabb bejelentési határértékei még inkább csökkenteni fogják a hivatalos bejelentések számát. Még ha figyelembe vesszük is a körülbelül 9%-os uniós inflációs rátát⁴⁹, az értékhatárok emelkedése az állami támogatások egyes típusai esetében kiemelkedő: 67%-os a kísérleti fejlesztés és az eljárási és szervezési innováció támogatása, 75%-os az ipari kutatás, illetve 50%-os a kkv-nak nyújtott innovációs támogatás esetében.

Még inkább szembeűnő az emelkedés azon 25. cikk szerinti kutatási fejlesztési projektek esetében, melyeket nyílt felhívást követően legalább 3 tagállam (vagy az EGT-megállapodásban szerződő fél) valósít meg, és kkv-k részvételét, valamint a felek hatékony együttműködését foglalják magukban, továbbá kutatási eredményeiket széles körben terjesztik, vagy a szellemi tulajdon joggal védett eredményekhez kellő időben hozzáférést biztosítanak. Az ilyen projektekre vonatkozó értékhatár majdnem háromszorosára nőtt (175 %-kal) alap kutatás, majdnem négyszeresére (250 és 233 %-kal) ipari kutatás és kísérleti fejlesztés esetén.

A K+F területén nyújtott támogatásokat illetően a határértékek emelése első ránézésre nem feltétlenül érthető, tekintve, hogy az alacsonyabb értékhatárok mellett is viszonylag kevés bejelentést nyújtottak be a Bizottsághoz az ezen kategóriákba tartozó támogatásokat illetően a 2014 és 2021 közötti időszakban. Ugyanakkor a felülvizsgált általános csoportmentességi rendelet egészét tekintve látható, hogy a legtöbb jogcím bejelentési határértéke 10%-kal nőtt az általános inflációs környezetre való tekintettel, így a kutatás-fejlesztés és innováció területén alkalmazott támogatási jogcímek esetében az értékhatár kiugró megemelése tisztán mutatja a Bizottság arra irányuló szándékát, hogy a korábbinál jóval nagyobb kutatás-fejlesztési projektek megvalósulását segítse elő tagállami hatáskörben, az adminisztratív terhek csökkentésével és a gyakorlatban általában 6-8 hónapig elhúzódó bejelentési eljárás elkerülésével. Ennek magyarázata pedig egyrészt az Unió által tervezett zöld és digitális átállás megvalósításában keresendő, másrészt abban a tényben, hogy a kutatás-fejlesztés és innováció a második legfontosabb szakpolitikai célkitűzés.⁵⁰ A K+F+I politika ugyanis kétségtelenül a zöld és a digitális átmenet motorja Európában, a "kívánt jövő felé vezető lépcsőfok".⁵¹ Az európai kutatás és innováció tehát továbbra is a közös stratégia előterében marad, a 2050-ig megvalósítandó klímasemlegesség elérésében

⁴⁹ <https://ec.europa.eu/eurostat/documents/2995521/15725179/2-18012023-AP-EN.pdf/e301db8f-984c-27e2-1245-199a89f37bca> (letöltés dátuma: 2023. szeptember 25.)

⁵⁰ https://competition-policy.ec.europa.eu/system/files/2023-06/state_aid_scoreboard_note_2022.pdf, 11. o. (letöltés dátuma: 2023. szeptember 29.)

⁵¹ https://commission.europa.eu/system/files/2020-11/rtd_sp_2020_2024_en.pdf (letöltés dátuma: 2023. szeptember 29.)

játszott szerepét Ursula von der Leyen elnök asszony is kiemelte: „A kutatásba, innovációba, tudományba és technológiába történő beruházásokkal kombinálva a Zöld Megállapodás Európa új növekedési stratégiája”.⁵²

---

⁵² https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/fr/ac_21_1322 (letöltés dátuma: 2023. szeptember 29.)

